

Årsrapport for Miljødirektoratet 2025

Innhold

1. Leders beretning.....	3
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
2.1 Virksomheten og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjonen	7
2.3 Utvalgte nøkkeltall	8
3. Effektrapportering av årets resultater	9
3.1 Overordnet status på forventningene i tildelingsbrevet	9
3.2 Utfordringer knyttet til forventninger i hovedinstruksen	16
3.3 Tverrgående	20
3.4 Naturmangfold	39
3.5 Friluftsliv	47
3.6 Forurensning.....	50
3.7 Klima	58
3.8 Polarområdene	67
3.9 Ressursbruk	70
3.10 Beskrivelse av nøkkeltall	73
3.11 Volumtall	83
4. Styring og kontroll i virksomheten.....	85
4.1 Internkontroll	85
4.2 Oppfølging av Riksrevisjonens etterlevelsesrevisjon og tilsynsrapporter	86
4.3 Risikostyring og -analyser	86
4.4 Fellesføringer fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet	87
4.5 Evalueringer	89
4.6 Fakta om personellmessige forhold.....	90
4.7 Helse, miljø og sikkerhet	91
5. Vurdering av framtidsutsikter	92
6. Årsregnskapet	96
6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2025	96
6.2 Årsregnskap	100

Vedlegg:

Vedlegg 1 Oppdragsrapport 2025

Vedlegg 2 Likestillingsredegjørelse 2025

Vedlegg 3 Rapporteringskrav på ulike fagområder 2025

Vedlegg 4 Intern klima- og miljørapport 2025

1. Leders beretning

Klimaendringene merkes tydeligere, naturen er under økende press, og forurensning påvirker både økosystemer, helse og samfunnsutvikling. Norge skal gjennomføre en omfattende omstilling til et lavutslippssamfunn og stanse tapet av natur. Miljødirektoratets roller som kunnskapsleverandør, myndighetsutøver og rådgiver er viktige på veien dit. Klima- og naturkrisen forsterker behovet for en sterk, kunnskapsbasert og godt samordnet miljøforvaltning. Årsrapporten viser allikevel at det fortsatt er en betydelig avstand til flere nasjonale klima- og miljømål, noe som understreker behovet for videre innsats og prioriteringer.

I 2025 har vi levert viktige tjenester for å redusere klimagassutslipp, ta vare på norsk natur og hindre forurensning. Vi har styrket kunnskapsgrunnlaget for politikkutvikling og forvaltning, videreutviklet virkemidler og fulgt opp omfattende og komplekse regelverk. Samtidig gjør oppdragsmengden at vi på noen områder må omprioritere kapasitet for å håndtere nye bestillinger og oppgaver. Dette går utover både lovpålagte oppgaver og andre instruksoppgaver, og fører til forsinkelser.

Styrkingen av driftsbudsjettet i RNB 2024 og statsbudsjettet for 2025 har gitt oss rom for å øke kapasiteten, særlig innen digitalisering, utvikling og tilgjengeliggjøring av miljødata og arbeidet med EØS-regelverk. Forventningene til oss øker, og sammenhengene mellom klima, natur, arealbruk, helse, beredskap og samfunnsutvikling blir stadig tydeligere. Beslutninger og tiltak på ett område kan få konsekvenser for måloppnåelsen på andre områder. Det krever at vi arbeider mer på tvers av fagområder, integrerer klima- og naturhensyn i våre råd og styrker analysene som ligger til grunn for politikkutforming og forvaltningsvedtak

Arbeidet vårt skjer i tett samarbeid med Klima- og miljødepartementet, statsforvalterne, kommuner og fylkeskommuner, andre nasjonale myndigheter, forskningsmiljøer, næringsliv og internasjonale partnere. Regelverksutviklingen i EU og den grønne omstillingen påvirker alle deler av samfunnsoppdraget vårt og krever god koordinering og tett samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Dette er komplekst og ressurskrevende, og stiller høye krav til kapasitet, prioritering og god samhandling.

Vi styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå

Statsforvalteren har en nøkkelrolle i gjennomføringen av klima- og miljøregelverket, og direktoratet har gjennom målrettet styring og støtte bidratt til å redusere risiko i embetene. Ressurssituasjonen hos statsforvalteren har vært krevende over tid, og vi har fulgt opp dette i tett dialog med embetene. Arbeidet har bidratt til bedre oversikt over kapasitetsutfordringene, og lagt grunnlag for prioriteringer og effektiviseringstiltak. Arbeidet vil fortsette i 2026, og kobles til Balanseprosjektet i regi av Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Vi har styrket veiledningen om arealplanlegging, klima- og naturhensyn og oppfølging av avløp, blant annet gjennom oppdaterte veiledere, webinarer og verktøy som klimakalkulatoren. Kommunene har fått bedre kunnskap om klima- og naturinteresser i sine områder, og flere tar nå i bruk nye kart og beslutningsstøtteverktøy i planarbeidet. Gjennom forvaltning av tilskuddsordninger som Natursats, restaureringsmidler og friluftslivstiltak har vi bidratt til at kommuner og fylkeskommuner kan gjennomføre konkrete tiltak for natur, klima og miljø.

Vi skaffer og formidler miljøinformasjon

Vi har styrket kunnskapsgrunnlaget innenfor alle våre resultatområder. Vi har videreutviklet verktøy og data som brukes i arealplanlegging, slik at både statlige og kommunale myndigheter kan ta bedre og mer kunnskapsbaserte beslutninger for å ivareta naturen. Arbeidet med naturregnskap er videreutviklet gjennom 2025. Miljøovervåkingen er videreutviklet, ny teknologi som fjernmåling, modellering og miljø-DNA tas nå raskere i bruk. Store datasett er flyttet over i felles plattformer som gir bedre analyser, høyere datakvalitet og bedre sammenstilling av informasjon på tvers av fagområder. Dette styrker vår evne til å følge utviklingen i natur og miljø, og er avgjørende for nasjonal politikktutvikling, kommunal arealforvaltning og internasjonal rapportering.

Årsrapporten viser at digital kapasitet er avgjørende for å gjennomføre flere av våre viktigste prioriteringer. Fremover er det viktig at vi klarer å modernisere kritiske fagsystemer, samtidig som vi får på plass nye løsninger for å forvalte nytt regelverk. Vi har økt vår evne til å digitalisere, men fortsatt har flere sentrale fagsystemer, som Naturbase, betydelig teknisk gjeld og vi har for høy leverandøravhengighet.

Vi utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet

Som forvaltningsmiljømyndighet har vi hatt høy aktivitet også i 2025. Vi har håndtert et stort volum av vedtak, tilsyn og oppsyn etter mange ulike regelverk. Innsatsen mot miljøkriminalitet er styrket gjennom målrettede kontroller, raskere reaksjoner, flere overtredelsesgebyr og bedre samarbeid med politi, toll og andre myndigheter. På forurensningsområdet er det gjennomført viktige tiltak for bedre regulering av avløp, industriutslipp, kjemikalier og plast, samtidig som nye krav fra EU er fulgt opp.

Innen naturforvaltning er det opprettet nye skogvernområder og det er gjort framskritt i flere marine verneprosesser, som samlet bidrar til et mer representativt vern. Restaureringsarbeidet har økt i omfang, blant annet innen myr, vannmiljøer og kulturlandskap, og skjer i tett samarbeid med statsforvaltere, kommuner, organisasjoner og private aktører. Dette arbeidet legger også grunnlaget for videre utvikling av naturregnskap og helhetlige tilstandsvurderinger framover.

Vi gir faglige råd og analyser for politikktutvikling

Direktoratet har i 2025 levert et stort antall utredninger, analyser og faggrunnlag som har

vært sentrale i utviklingen av norsk klima-, natur- og miljøpolitikk. Våre analyser og faglige vurderinger har styrket kunnskapsgrunnlaget for Norges arbeid med å nå klimamålene, der "*Klimatiltak i Norge 2025*" er særlig sentral. Det har også gitt bedre innsikt i klimatilpasningsbehov på tvers av sektorer, blant annet gjennom arbeid med nasjonal klimasårbarhetsanalyse og verktøy som klimakalkulatoren. Vi har også levert faglige bidrag til langtidsmål og utredninger innen blant annet eutrofiering, avløpsforvaltning, naturregnskap og sirkulær økonomi. Kunnskapsgrunnlaget for kommunal og regional planlegging er styrket gjennom nye kart, oppdaterte veiledere, revisjonen av T-2/16 og utvikling av digitale verktøy, inkludert forbedrede klima- og naturdata og kart over «grå arealer». Behovet for tverrfaglige vurderinger og tydeligere avveininger mellom klima, natur, energi og andre samfunnshensyn er økende og stiller krav til mer samordnede faglige prosesser framover.

Vi har også håndtert en omfattende portefølje av nye EU-initiativ og EØS-regelverk innen avfall, kjemikalier, industri, energi, natur, vann og klima. Dette arbeidet har krevd styrket EØS-kompetanse og tverrfaglig samarbeid. Tempo, omfang, kompleksitet i EUs regelverksutvikling øker betydelig, og legger press på vår juridiske og faglige kapasitet og krever mer koordinering på tvers av fagområder. Det er derfor krevende å oppfylle forventningene om tidlig medvirkning og rettidig og effektiv gjennomføring av EØS-relevant regelverk. Innen klima er vi i rute med regelverkene vi har ansvar for, blant annet i oppfølgingen av krav i fornybardirektivet og klimakvotesystemet.

Vurderinger av sammenhengen mellom klima og natur er integrert tydeligere i våre råd enn tidligere, og direktoratet har levert faggrunnlag både til nasjonale strategier og til oppfølging av internasjonale forpliktelser.

Vi deltar i internasjonalt miljøarbeid

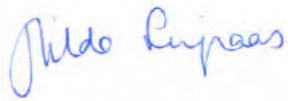
Internasjonalt har Miljødirektoratet i 2025 bidratt aktivt i arbeidet med nye EU-initiativ, omfattende regelverksutvikling og implementering av EØS-regelverk. Vi har støttet KLD i forhandlingene om en global plastavtale og i etableringen av et globalt kjemikaliepanel, og deltatt i internasjonale prosesser som påvirker norsk klima- og miljøforvaltning. Det bilaterale samarbeidet med blant annet India, Kina og Sør-Afrika er videreført, og vi har bidratt i kunnskapsbankprogrammene for energi og hav. Denne innsatsen styrker både Norges gjennomføringsevne og kvaliteten på det internasjonale miljøarbeidet vi deltar i.

Ressurssituasjon og veien videre

Årsrapporten viser at flere fagområder er preget av økende oppgavemengde, særlig innen forurensning, industriutslipp, sirkulær økonomi, naturregnskap og økosystembasert forvaltning. Økt produktivitet gjør at vi håndterer en oppgavemengde som vokser raskere enn driftsbudsjettet. Samtidig er konkurransen om kompetanse stor, spesielt innen digitalisering, jus, EØS, dataanalyse og naturforvaltning. Oppbygging av ny kapasitet tar tid, og opplæring av mange nye medarbeidere har i 2025 lagt ekstra press på kritisk

forvaltningskompetanse. Kapasitetsutfordringer i direktoratet, og hos statsforvaltere og kommuner påvirker leveransen på flere områder. Vi er forsinket i flere av våre leveranser og vi opplever en ubalanse mellom ambisjonsnivå og gjennomføringsevne på flere områder. Vi arbeider kontinuerlig med effektivisering, blant annet gjennom å digitalisere og forenkle arbeidsprosesser og tjenester, men må fremover prioritere enda hardere mellom oppgaver. Gjennom risikostyring og tydelige prioriteringer søker vi å bruke ressursene der de gir størst effekt.

Trondheim, 13. mars 2026

Hilde Singsaas

Direktør i Miljødirektoratet

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Virksomheten og samfunnsoppdraget

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Hovedoppgavene våre er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning. Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptrer selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

De nasjonale klima- og miljømålene er politisk fastsatte, nasjonale og sektorovergripende mål hvor god måloppnåelse avhenger av hvilke virkemidler som er tilgjengelig. Vi forvalter noen av disse virkemidlene, men måloppnåelse avhenger også av innsats fra en lang rekke andre offentlige etater og aktører i samfunnet. Oversikten over utviklingen for de nasjonale miljømålene finnes på Miljøstatus.no, som er den viktigste kilden til kunnskap om miljøets tilstand og utvikling på hele miljøområdet: <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/>.

Selve samfunnsoppdraget vårt og aktivitetene våre bidrar til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål. Vi har synliggjort dette gjennom å henvise til relevante bærekraftsmål for hvert resultatområde. Meld. St. 35 (2024-2025) "Norges arbeid med bærekraftsmålene – status, utfordringer og veien videre" ble lagt frem 20.06.2025. Miljødirektoratet har delegert ansvar for nasjonal rapportering på flere av FNs bærekraftsindikatorer under temaene vann (mål 6), bærekraftige byer og lokalsamfunn (mål 11), ansvarlig forbruk og produksjon (mål 12), klimaendringene (mål 13), liv i havet (mål 14) og livet på land (mål 15).

I Meld. St. 35 er det identifisert ni delmål med stort forbedringspotensialet hvorav fem av disse er på våre faglige ansvarsområder (helt eller delvis). Det er avfallshåndtering, havforurensning/eutrofiering/marin forsøpling, marint vern, bekjempelse av fremmede arter og materielt forbruk.

2.2 Organisasjonen

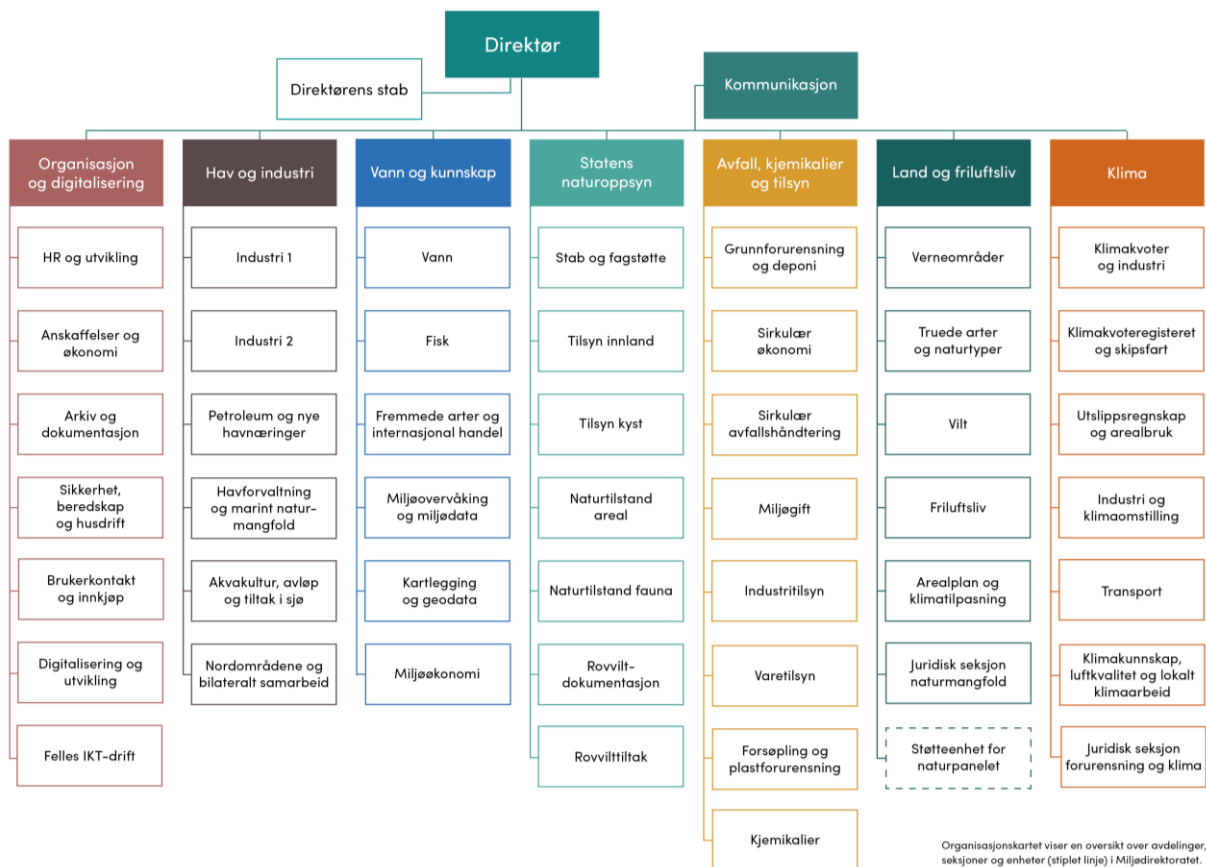
Miljødirektoratet er organisert i seks miljøfaglige avdelinger, inkludert Statens naturoppsyn (SNO), som er feltapparatet vårt. I tillegg har vi direktørens stab, organisasjons- og digitaliseringsavdelingen og kommunikasjonsavdelingen.

Vi har 810 faste ansatte ved kontorene våre i Trondheim, Oslo og Svolvær, og i Statens naturoppsyn, som er lokalisert i alle fylker. I tillegg har vi 132 fast ansatte rovviltkontakter på timelønnskonertrakter.

Ledelsen:

- Ellen Hambro, miljødirektør. Hilde Singsaas, miljødirektør fra 1. mars 2025.
- Ivar Myklebust, avdelingsdirektør i land- og friluftslivsavdelingen
- Signe Nåmdal, avdelingsdirektør i hav- og industriavdelingen. Ragnhild Orvik, fungerende avdelingsdirektør fra 1. november 2025.
- Torfinn Sørensen, avdelingsdirektør i vann- og kunnskapsavdelingen
- Morten Kjørstad, avdelingsdirektør i Statens naturoppsyn
- Anne-Marie Vikla, avdelingsdirektør i avfall-, kjemikalie- og tilsynsavdelingen
- Anna von Streng Velken, avdelingsdirektør i klimaavdelingen
- Linda Jacobsen, avdelingsdirektør i organisasjons- og digitaliseringsavdelingen
- Kjetil Hillestad, kommunikasjonsdirektør
- Pål Helle, stabsleder. Siv Sannem Inderberg, fungerende stabsleder fra 9. desember 2025.

Organisasjonsstruktur:

2.3 Utvalgte nøkkeltall

I denne delen av rapporten viser vi utvalgte nøkkeltall, som antall årsverk, lønnsutgifter per årsverk, samlet tildeling og utnyttelsesgraden på ulike poster for perioden 2023-2025.

Tabell 1. Utvalgte nøkkeltall 2023-2025.

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Antall avtalte årsverk*	754	759	823
Antall utførte årsverk*	711	717	770
Antall personer / antall inkl. timelønnede*	847/990	850/1020	894/1057
Samlet tildeling post 01-99**	9 553 911 000	11 983 394 000	13 804 880 000
Utnyttelsesgrad post 01-29**	96 %	95 %	95 %
Utnyttelsesgrad post 30-49**	90 %	73 %	49 %
Utnyttelsesgrad post 50-89**	98 %	97 %	98 %
Driftsutgifter	1 816 658 140	1 938 180 223	2 842 671 222
Lønnsandel av driftsutgifter	38 %	37 %	29 %
Lønnsandel kap. 1420 post 01	73 %	71 %	72 %
Lønnsutgifter per årsverk***	953 259	990 435	1 053 052
Utgift til konsulenter	343 167 553	310 336 825	399 398 414
Utgifter til reise/ diett per utført årsverk	45 894	49 556	45 354
Samlede inntekter post 01-09****	190 034 566	207 729 620	260 913 557

* Antall ansatte og antall avtalte årsverk er hentet fra rapporten Års- og månedsverkanalyse i DFØ-innsikt. Antall utførte årsverk er hentet fra rapporten YHR-AARSVERK i SAP: Miljødirektoratet har et stort antall timelønnede ansatte. Disse inngår i antall utførte årsverk.

** Tallene inkluderer samtlige tildelinger og mottatte belastningsfullmakter.

*** Nøkkeltallet er oppdatert i henhold til DFØ sin beregningsmetode.

**** Inntektene inkluderer også kjemikaliekontroll (kap. 3640 post 04).

De utvalgte nøkkeltallene omtales nærmere under kap. 3.10 Ressursbruk og 3.11 Utvalgte nøkkeltall.

3. Effektrapportering av årets resultater

Tildelingsbrevet for 2025 har 25 prioriteringer og 71 styringsparametere. Vi rapporterer på effekten av innsatsen vår i tråd med disse, samt på andre vesentlige forhold knyttet til oppfølging av hovedinstruksen. Rapporten innleder med omtale av status, effekter og avstand til måloppnåelse for prioriteringene. Deretter følger en gjennomgang av arbeidet med styring og kontroll i virksomheten, foreløpig regnskapsrapportering og kommentarer til økonomirapporten. Økonomitabeller og rapportering på oppdrag er vedlagt rapporten.

3.1 Overordnet status på forventningene i tildelingsbrevet

Vi har samlet status for alle prioriteringene i tabell 1. Prioriteringene vi er særlig bekymret for, og som vi har hatt dialog med KLD på etatsstyringsmøtene, er markert med eller avhengig av om risikostatusen var rød eller gul.

Tabell 2. Status for alle prioriteringer og oppdrag i årsrapport for 2025

 Tverrgående: status prioriteringer
P1: sirkulær økonomi Virkemidlene er videreutviklet for å fremme sirkulær økonomi gjennom bl.a. nye produsentansvarsordninger, bedre integrering av sirkulær økonomi i ulike regelverk og mer tydelig rolle som økodesignmyndighet. Likevel gjenstår det mye før Norges økonomi blir sirkulær. Fremover må vi styrke kapasiteten, effektivisere innsatsen for å gjennomføre komplekse regelverk på området og bidra til at sirkulær økonomi blir integrert i tiltak og virkemidler innen flere fagområder.
P2: kommuner og arealforvaltning ⚠️ Mange kommuner har fått mer og bedre kunnskap om klima- og naturverdier i kommunen sin og vi oppfatter at flere er blitt mer bevisste på å ta vare på naturarealene. Det fattes likevel fortsatt mange beslutninger om endret arealbruk uten at klima- og miljøinteressene er tilstrekkelig utredet. En vesentlig utfordring er at statsforvalteren har begrenset kapasitet til å følge opp kommunene med relevante verktøy og god veiledning. Den nye statlige planretningslinjen for klima og energi har bidratt til å gi tydeligere føringer til kommunene om å prioritere klimagassreduksjon, men det må jobbes videre med hvordan klima- og naturverdier kan avveies mot andre samfunnshensyn. Det er fortsatt behov for målrettet veiledning, arealvirkemidler, samt øke bevisstheten om konsekvensene av den pågående bit-for-bit nedbyggingen.
P3: sikkerhet og beredskap ⚠️ Vi må løse flere vesentlige utfordringer før vi kan si at virksomheten er tilstrekkelig robust. Kravene til oppfølging av sikkerhet har økt betydelig som følge av geopolitisk utvikling, økt cyberkriminalitet og rask teknologiutvikling. Selv om vi jobber systematisk med sikkerhet og beredskap, er dette et krevende område der vi målrettet styrker kompetansen i direktoratet og jobber med planverk og tiltak for å sikre våre verdier. Arbeidsmarkedet er svært krevende, og vi er avhengig av ekstern bistand til å forbedre vår evne til å avdekke og håndtere hendelser, og for å øke robustheten.
P4: samordne nasjonale miljødata og utnytte mulighetene som ligger i teknologi ⚠️ Vi har økt antall ansatte på digitalisering og miljødata, og har forbedret vår evne til å hente ut og forvalte informasjon og ta i bruk kunstig intelligens for å jobbe mer effektivt. Likevel har vi behov for mer kapasitet og kompetanse for å modernisere måten vi samler inn, lagrer, forvalter, analyserer, visualiserer og deler data. Vi er godt i gang, men må videreutvikle og forvalte data- og analyseplattformer som både effektiviserer arbeidet med nasjonale miljødata og møter økende rapporteringskrav fra EU. For å lykkes må vi sikre nok ressurser til å håndtere behovet for digitalisering og følge med den raske utviklingen av regelverk. Det er også behov for å klargjøre hvilke forventninger departementet har til direktoratets rolle som nasjonalt samordningsansvar for miljødata fremover.
P5: miljøkriminalitet og regelverksetterlevelse Arbeidet mot miljøkriminalitet er styrket i 2025 med flere overtredelsesgebyrer, målrettede kontroller og tettere samarbeid med politi, toll og andre myndigheter. Nytt EU-regelverk krever hyppigere tilsyn enn dagens rammer tillater, og kapasiteten er for lav til å følge opp alle risikoområder. For å lykkes må vi styrke risikobasert innsats, sikre langsiktig tilstedeværelse i felt, videreutvikle samarbeidet med andre tilsynsmyndigheter og prioritere målrettet informasjon og veiledning.
P6: bærekraftig finans og bærekraftsrapportering Veiledning om bærekraftsrapportering på våre nettsider er oppdatert og bedre tilpasset de ulike målgruppene. Regelverket er i stadig endring, og vi trenger fortsatt å styrke både kunnskap og kapasitet for å holde oss oppdatert på regelverket og dekke veiledningsbehov. Det er behov for en

nasjonalt koordinert innsats, og samarbeid med andre myndigheter for å gi aktørene god, tilgjengelig og relevant veiledning, står sentralt i videre arbeid.

P7: miljøforvaltningskompetanse internasjonalt

Vi styrker miljøforvaltningskompetansen i utvalgte land gjennom å bidra til utvikling av miljøregelverk, økt kunnskapsgrunnlag og økt kapasitet for myndighetsutøvelse i form av tillatelser, tilsyn og inkludering av miljøaspekter i arealplanlegging og konsekvensutredninger.

P8: sammenheng mellom klima og natur

Vurderinger av klima og natur, og sammenhengen mellom dem på tvers av miljøforvaltningen, er tydeligere i flere av våre leveranser og gir viktige bidrag til samfunnsdebatten. Kunnskap og utvikling av veiledning om avveiiinger knyttet til areal, blir viktig framover. Tverrfaglig arbeid internt og på tvers av sektorene er avgjørende for at vi skal kunne løse klima- og naturutfordringer.

P9: gjennomføre EØS-regelverk

Det er fortsatt betydelig risiko for at vi ikke klarer å oppfylle forventningene om tidlig medvirkning og rettidig og effektiv gjennomføring av EØS-relevant regelverk. Håndtering av den store mengden regelverk fra EUs grønne giv er fortsatt krevende. Samtidig har ny Europakommisjon i 2025 lagt fram flere nye initiativer, strategier og regelverk. Regelverkene fra EU er mer tverrsektorielle enn tidligere og dette utfordrer norsk forvaltning, som i stor grad er sektororganisert. Manglende overordnet styring og koordinering av EØS-saker i Norge gjør at nødvendige avklaringer på overordnet nivå uteblir. Dette svekker muligheten for tidlig medvirkning og kan føre til forsinket innlemmelse og gjennomføring. I tillegg er manglende ressurser og EØS-kompetanse i norsk forvaltning en betydelig flaskehals. Samlet sett innebærer dette at etterslepet for innlemmelse og gjennomføring av EØS-relevant regelverk på våre ansvarsområder vil øke.

Oppdrag

Av 13 oppdrag er 9 levert til avtalt frist, 1 ble levert etter frist og 3 har frist i 2026.

Naturmangfold: status nasjonale miljømål og prioriteringer

1.1 Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Statusen i norske økosystemer er middels god, med unntak av hav og fjell som har god status.

Relevante prioriteringer: P3, P9, P11, P12, P13.

1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres

Status: Tilstanden og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper er sprikende, men generelt ikke god nok til at målet nås.

Relevante prioriteringer: P6, P13

1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Status: Målet kan nås, men progresjonen for vern av skog og hav- og kyst er lav

Relevante prioriteringer: P13, P14, P15

P10: naturen forvaltes helhetlig og økosystembasert ⚠️

Det er mye som må på plass før naturen forvaltes helhetlig og økosystembasert. Vi må jobbe effektivt og systematisk med kunnskapsinnhenting, tilpasse kunnskapen til behovene på ulike forvaltningsnivåer, og utvikle verktøy og systemer, veiledning og sektorprosesser som bidrar til at kunnskapen faktisk blir brukt. Vi er i rute med å forberede et nasjonalt naturregnskap i 2026 og med å legge til rette for kommunale naturregnskap. Arbeidet drar nytte av eksisterende fagsystemer, kart- og dataløsninger, samtidig som dette setter begrensninger på hvor mye som kan inkluderes i de første naturregnskapene. Arbeidet vil bli samordnet med prosessen som etableres for de regelmessige oppdateringene til Stortinget om oppfølging av naturmeldingen, i tråd med mandat og tidsplan for direktoratsgruppen for oppfølging av norsk handlingsplan for naturmangfold. Fremover vil dette være en oppgave som treffer bredt, har høy kompleksitet og vil kreve betydelig innsats, koordinering og samordning internt og eksternt.

P11: øke innsatsen på naturrestaurering

Vi er i en tidlig fase med å øke innsatsen på naturrestaurering. For å lykkes framover, må vi få en oversikt over omfanget av forringede og ødelagte økosystemer, og innsatsen må rettes dit naturrestaurering gir størst samfunnsnytte og effekt. Vi restaurerer stadig mer natur i Norge. For å kunne øke innsatsen på naturrestaurering ytterligere, må kunnskap og kompetanse om naturrestaurering videreutvikles og vi må i større grad se på tvers av økosystemene når vi planlegger tiltak. Vi må også styrke arbeidet med å formidle og tilgjengeliggjøre kunnskapen ut til flere aktører, som kan bidra til økt innsats på området.

P12: bevaring og restaurering av havarealer

Det gjenstår fortsatt mye arbeid før bevaring og restaurering er fullt ut ivaretatt i utvikling av en helhetlig forvaltning av havarealene. Den nye loven om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet (havvernloven) gir hjemmel til å opprette verneområder i de norske 200-milssonene og vil være viktig for det videre arbeidet med bevaring av havarealene. Vitenskapelige forslag til kandidatområder for marint vern vil presenteres i løpet av 2026. Videre samarbeid på tvers av sektorene, både om bevaring av og om forslag til nye områder for marint vern, er avgjørende for å realisere ambisjonene i prioriteringen.

P13: representativt vern av natur

Nye verneområder bidrar til et mer representativt vern. Manglene i representativiteten i vernet er størst i hovedøkosystem hav og kyst og hovedøkosystem skog. Fremdrift i skogvernet avhenger i stor grad av budsjettmessige forutsetninger, og en historisk høy bevilgning i statsbudsjettet for 2026 gir rom for meget god fremdrift. I verneplanprosesser tillegges sektorinteresser stor vekt. For utredning av nye nasjonalparker er det krav om kommunal aksept og vi erfarer at det er lav interesse for å utrede nye nasjonalparker. Hensynet til ulike sektorinteresser svekker måloppnåelsen, fordi viktige områder enten ikke blir utredet for vern eller ikke blir vernet. Det kan også føre til vernegrenser og bestemmelser som ikke tilstrekkelig ivaretar verneformålet på lang sikt.

P14: forbedre forvaltning av verneverdiene

Gjennom en rekke skjøtsels-, restaurerings- og kanaliseringstiltak er tilstanden til verneverdiene i mange områder bedret. For å lykkes videre er det behov for å styrke kapasiteten hos statsforvalteren og SNO, samt utvikle og ta i bruk flere effektive virkemidler for å håndtere økte oppgaver knyttet til bla. økt ferdsel, klimaendringer og ytterlige vern. Vi må også utvikle bedre systemer for å overvåke tilstandsutviklingen i verneområdene.

Oppdrag

Av 44 oppdrag er 14 levert til avtalt frist, 8 ble levert etter frist, 2 mangler avklaring fra KLD, 2 ble ikke levert i 2025 pga. forsinkelser hos oss og 18 har frist i 2026.

Friluftsliv: status nasjonale miljømål og prioriteringer

3.1 Friluftslivets posisjon skal tas vare på og utvikles videre gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle

Status: Andelen som utøver friluftsliv er høyt, og friluftslivets posisjon vurderes som god. Manglende tilgang til arealer bidrar til at målet ikke nås.

Relevant prioritering: P16

3.2 Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge

Status: Barn og unges deltakelse i friluftslivsaktiviteter er god, men under halvparten av skolene og barnehagene har trygg tilgang til nærturterreng.

Relevant prioritering: P16

P15: bedre tilgang til attraktive friluftsområder

Friluftslivets år har satt ekstra fokus på friluftsliv både internt og eksternt. For å bedre tilgangen til attraktive friluftsområder, må vi fortsatt styrke veiledningen til kommunene, utvikle økonomiske virkemidler, formidle kunnskap inn i planprosesser, bidra til sikring av områder og målrette informasjon om allemannsretten. Stadig flere naturområder opplever økt besøkstrykk som følge av vekst i det naturbaserte reiselivet. Ansvar for forvaltning av naturbasert reiseliv er fordelt på flere sektorer, og det er behov for en bred dialog mellom relevante departementer om hvordan naturbasert reiseliv forvaltes.

Oppdrag

Av 5 oppdrag er 3 levert til avtalt frist, 1 mangler avklaring fra KLD og 1 har fått frist i 2026.

Forurensning: status nasjonale miljømål og prioriteringer

4.1 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Status: Utviklingen vurderes som positiv, men fortsatt gjenstår mye arbeid.

Relevante prioriteringer: P16, P18, P19

4.2 Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista stanses

Status: Utviklingen er positiv, men fortsatt gjenstår mye arbeid med å redusere bruk og utslipp. Vi mangler mye kunnskap om mange stoffer.

Relevant prioritering: P16

4.3 Utviklingen i mengden avfall skal være lavere enn den økonomiske veksten

Status: Målet er ikke nådd, selv om BNP steg mer enn avfallsmengden fra 2022 til 2023

Relevante prioriteringer: P2, P19

4.4 Materialgjenvinningen av avfall skal øke

Status: Utviklingen er flat, men tallene er usikre.

Relevante prioritering: P19

4.6 Å sikre trygg luft: Årsmiddel PM10: 15 µg/m³ Årsmiddel PM2,5: 5 µg/m³ Årsmiddel NO₂: 10 µg/m³

Status: Luftkvaliteten har bedret seg de siste årene, men målet om trygg luft ble ikke oppfylt i 2024.

Ingen relevante prioriteringer er knyttet til dette målet i 2025

P16: regulere kjemikalier og miljøgifter

Selv om reguleringen av kjemikalier og miljøgifter stadig styrkes globalt, i EU og nasjonalt, er svært mange kjemikalier på markedet fremdeles utilstrekkelig regulert. For å oppnå best mulig effekt bør vi prioritere de mest effektive reguleringene og regulere stoffgrupper fremfor enkeltstoffer.

P17: tiltak mot eutrofiering ⚠

Det er langt igjen til vi kan si at forurensningskilder som skaper eutrofiering er godt regulert. Selv om en ny gjødselbruksforskrift trådte i kraft i 2025 med gradvis strengere innføring, har den foreløpig ikke gitt tilstrekkelig effekt. For å komme nærmere målet, må gjødselbrukforskriften følges opp strengere og det må innføres strengere krav i områder med dårlig til meget dårlig vannmiljøtilstand. Statsforvalteren må bruke sin myndighet og stille strengere krav til kommunene om å forbedre avløpshåndteringen og avløpsrensingen. For akvakultur har vi fulgt opp det nye regelverket for akvakultur i sjø med omfattende veiledning til statsforvalteren og virksomhetene. For landbasert akvakultur er vi godt i gang med å vurdere standardiserte krav for næringen.

P18: ombruk og materialgjenvinning av avfall

Vi er fortsatt langt unna å nå EUs bindende mål om økt ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og husholdningslignende avfall fra næring. Utviklingen for alt ordinært avfall er svakt økende, men tallene er usikre, særlig for bygg- og anleggsavfall. Materialgjenvinning av husholdningsavfall er svakt økende, og vi forventer fortsatt en viss økning på grunn av krav satt til kommuner og næringsliv de senere årene. For å lykkes vil vi blant annet øke tilsyn for å sikre at kommuner og næringsliv etterlever eksisterende krav.

P19: plastforurensning og reguleringstiltak

Reguleringer for å redusere plastforurensning er gradvis styrket. EU har innført flere plastrelaterte regelverk som gjennomføres i Norge gjennom EØS-avtalen, og som skal bidra til å forebygge plastforurensning. Regionale og internasjonale avtaler blir også viktige for videre framgang. Kunnskapen om skadelige stoffer i plast og omfanget av forurensningen har økt, men det er fortsatt behov for mer kunnskap. Samtidig må vi utrede og iverksette konkrete tiltak for å redusere plastforurensningen.

Oppdrag

Av 32 oppdrag er 15 levert til avtalt frist, 5 ble levert etter frist, 1 mangler avklaring fra KLD, 1 ble ikke levert i 2025 pga. forsinkelser hos oss og 10 har utsatt frist til 2026/2027.

Klima: status nasjonale miljømål og prioriteringer

5.1 Norge har under Parisavtalen tatt på seg en forpliktelse om å redusere utslippene av klimagasser med minst 55 prosent i 2030 sammenlignet med nivået i 1990

Status: Norge har meldt inn klimamål under Parisavtalen som regjeringen ønsker å oppfylle målet sammen med EU.

Relevante prioriteringer: P1, P2, P6, P8, P9, P20, P21, P23, P24

5.2 Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050

Status: Norge har kuttet 12 prosent av klimagassutslippene siden 1990. Det er en lang vei å gå før vi er et lavutslippssamfunn.

Relevante prioriteringer: P1, P2, P6, P8, P9, P20, P21, P23, P24

5.3 Norge skal være klimanøytralt fra og med 2030

Status: Målet kan oppnås gjennom EUs kvotesystem, internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner og nasjonale tiltak.

Relevante prioriteringer: P1, P2, P6, P8, P9, P20, P21, P23, P24

5.4 Medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling	5.5 Samfunnet og økosystemene skal forberedes på og tilpasses klimaendringene
<i>Status: Avskogingen av verdens regnskoger skjer fortsatt i et tempo som innebærer at målene er langt unna å nås.</i>	<i>Status: Klimatilpasningsarbeidet er godt i gang, men utfordringene vi står overfor er store.</i>
Ingen prioriteringer er knyttet til dette målet i 2025.	Relevante prioriteringer: P6, P8, P22, P24, P25.
P20: redusere utslipp og øke opptak av klimagasser	
Vi fortsetter å utvikle kunnskapsgrunnlag for politikkutforming og virkemidler. Utslippene i Norge er redusert med 13 prosent siden 1990. For å utløse utslippskutt i det tempoet som trengs for omstilling til lavutslippssamfunnet, er det behov for betydelig forsterkede klimavirkemidler i årene framover. Det årlige opptaket i skog- og arealbrukssektoren har vært nedadgående de siste årene og vi forventer at opptaket vil synke videre mot 2050. Pågående kunnskapsarbeid om mulige klimatiltak og økologisk tilstand i skog vil gi grunnlag for å vurdere klimatiltak i skog nærmere.	
P21: kunnskapsgrunnlag for klimatiltak på tvers av sektorer	
Den årlige Klimatiltak i Norge-rapporten har etablert seg som et helhetlig og godt kunnskapsgrunnlag om norske utslipp og mulighetene for utslippskutt og omstilling. Rapporten er også et viktig underlag for Klimastatus og -plan (KSP). Vi har samtidig i år levert flere utredninger av sentrale virkemidler for å kutte utslipp i Norge. Det er fortsatt behov for å oppdatere og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget, særlig med tanke på mulig utvikling fram mot 2050.	
P22: samordne klimatilpasningstiltak	
For å sikre effektiv samordning av innsats slik at Norge er forberedt på konsekvenser av klimaendringene, er det etablert et godt samarbeid mellom en rekke sektorer. Det vil fortsatt være behov for godt samarbeid med fagmiljøer, bedre samordning, og mer systematikk, større innsats og treffsikre tiltak på alle forvaltningsnivå for å nå ambisjonen.	
P23: gjennomføre «Klar for 55» effektivt	
Vi er i rute med de regelverkene vi har ansvar for. Vi jobber med å bygge opp kapasitet raskt nok på omfattende områder hvor det er høy kompleksitet i regelverkene, og sammenhengene mellom regelverkene øker. Dette gjelder særlig fornybardirektivet, hvor EØS-etterslepet gjør at vi må implementere og forvalte kravene fra 2018-direktivet, samtidig som oppdaterte bærekraftskriterier fra 2023-direktivet gjelder for nulltelling av biomasse i klimakvotesystemet.	
P24: kommunenes rolle i klimaarbeidet	
Gjennom veiledning, deling av eksempler og erfaringer, og finansiering av klimatiltak gjennom tilskuddsordningene på klimatilpasning og Klimasats, har vi bidratt til klimagassreduksjon og økt kunnskap i kommuner, fylkeskommuner og hos statsforvalteren. For at kommunene skal bidra vesentlig til utslippskutt er det nødvendig med sterke og tydelige politiske signaler til kommunene, samt økt kompetanse og videreutvikling av verktøy og veiledning. Den nye statlige planretningslinjen for klima og energi gir nå tydeligere signaler til kommunene om å prioritere klimagassreduksjon i planlegging av all sin virksomhet. Gjennomføring av klimatiltak er imidlertid avhengig av kommunenes økonomi, kapasitet, kompetanse og prioritering.	
Oppdrag	
Av 45 oppdrag er 18 levert til avtalt frist, 4 ble levert etter frist, 1 mangler avklaring fra KLD og 22 oppdrag har frist i 2026.	

6.1 Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal holdes ved lag	6.2 Naturmangfoldet på Svalbard skal bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet	6.4 Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres
Status og utvikling for urørt og vernet natur på Svalbard viser at de villmarksprege områdene på Svalbard holdes ved lag.	Status: Siden 1596 har Svalbard vært utsatt for lokale aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet, blant annet høsting, motorisert ferdsel og turisme	Status: Målet omfatter Arktis og Antarktis. Indikatorene dekker bare klimaendringer i Arktis. Vi kan derfor ikke gi en samlet vurdering av målet.
Relevante prioriteringer: P25	Relevante prioriteringer: P25	Relevante prioriteringer: P25
P25: samlet belastning på miljøet i Arktis og på Svalbard Store og raske klimaendringer i Arktis og på Svalbard krever kontinuerlig innsats for å redusere den samlede belastningen på miljøet. I tillegg legger menneskelig aktivitet på Svalbard press på bevaringen av øygruppens særegne villmarksnatur. Det blir derfor fortsatt viktig å utvikle nye virkemidler og kunnskapsgrunnlag som kan begrense lokal påvirkning og redusere den samlede belastningen.		
Oppdrag Ett oppdrag ble levert til frist.		

3.2 Utfordringer knyttet til forventninger i hovedinstruksen

I tillegg til rapportering på prioriteringene i tildelingsbrevet, er det noen områder vi mener det er relevant å løfte fram for KLD. Dette er områder der vi enten opplever økt risiko, det er særlige avvik fra vår evne til å levere på forventningene i hovedinstruksen, eller andre årsaker vi mener KLD bør være kjent med.

Tabell 3. Relevante utfordringer knyttet til hovedinstruksen.

 Vi utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet	
Laks	Status: Bestandssituasjonen for vill atlantisk laks er stadig mer kritisk, og klimaendringer sammen med annen menneskeskapt påvirkning fører til økende uforutsigbarhet, lavere høstbart overskudd og behov for å innskrenke fisket. Utfordring: Stor risiko for at flere bestander kan gå tapt i løpet av nær fremtid dersom vi ikke får gjort noe med påvirkningsfaktorene.
Trua natur	Status: Miljøforvaltningens innsats er viktig, men mange sentrale virkemidler ligger hos andre sektorer, og da særlig kommunene (PBL). Vi ser at der juridiske virkemidler kombineres med konkrete tiltak over tid gir det en positiv effekt for trua arter og naturtyper. Handlingsplaner og tverrsektorielle tiltaksplaner er viktige for å målrette virkemiddelbruken på tvers av sektorer. Utfordring: Vi er bekymret for at det ikke prioriteres tilstrekkelig kapasitet og økonomiske ressurser til å gjennomføre tiltak og bruk av virkemidler i tråd med planene, verken i miljøforvaltningen eller i andre sektorer. Nye tilskuddsordninger, som Natursats, har styrket finansieringen av tiltak, men det er fortsatt et stort sprik mellom tilgjengelige ressurser og ambisjonene i vedtatte planer. Vår vurdering er at innsatsen med dagens nivå og tempo ikke vil være tilstrekkelig for å nå det nasjonale målet om at ingen arter og naturtyper skal utryddes.

 Vi utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet	
Forvaltning av store rovdyr	Status: En oppgave med stort konfliktpotensial og stor politisk oppmerksomhet, og som har høy prioritet i Miljødirektoratet. Utfordring: Summen av faste oppgaver og enkeltoppdrag fører til lengre saksbehandlingstid. Dette øker risikoen for forsinkelser i behandling av klager, fastsettelse av kvoter og andre leveranser til KLD. Når prosessene drar ut i tid, svekkes både kvaliteten i beslutningsgrunnlaget og fremdriften i arbeidet. Det er derfor viktig med god dialog med KLD om prioriteringer og avklaringer fremover. Arbeidet i felt, som utføres av Statens naturoppsyn, har et betydelig omfang og har høy prioritet. Styrkingen med flere fast ansatte i Nord-Norge de senere år har vært meget positiv, og har ført til økt datainnsamling og oppgaveløsning på fagområdet.
Støy	Status: En oppgave med mange henvendelser og stor oppmerksomhet i samfunnet og i mange sektorer. Utfordring: Arbeidet krever dedikerte ressurser med spesialkompetanse. Miljødirektoratet har ikke ressurser til å håndtere nødvendige oppgaver på fagområdet. Oppgaven er derfor nedprioritert og det er viktig at KLD kjenner til dette.
Villrein	Status: Vi står overfor en stor arbeidsmengde knyttet til oppfølging av Meld. St 18 om villrein¹, arbeidet med tiltaksplanene og reetablering av rein i Nordfjella mv. Utfordring: Arbeidet krever ressursbidrag fra flere fagområder i direktoratet. Summen av enkeltoppdrag gir høy risiko for at vi ikke klarer å levere med god nok kvalitet innen fristene. God dialog med KLD er avgjørende for videre prioritering.
Industriregulering Statsforvalteren	Status: Miljødirektoratet har igangsatt et prosjekt for å bygge kapasitet og kompetanse hos Statsforvalteren i arbeidet med å regulere industri omfattet av IED. I prosjektet inngår opplæring, utarbeidelse av veiledning og midler til stillinger for å styrke SF. Utfordring: Statsforvalteren har stort etterslep med å oppdatere tillatelser i henhold til Industriutslippsdirektivet (IED). Regelverket er komplisert, og Statsforvalteren har stort behov for bistand.
Tilskuddsordninger	Status: Tilskuddsforvaltningen har de siste årene vokst både i kompleksitet og volum gjennom nye tildelinger og flere ordninger. Utfordring: Detaljerte føringer på enkeltordninger, uten å se dem i sammenheng med andre ordninger, svekker den samlede effekten av statlige tilskudd som virkemiddel, særlig for kommunenes arbeid med klima og natur. Det begrenser vår evne til å dokumentere hvilke resultater og effekter tilskuddene faktisk gir.

 Vi gir faglige råd og analyser som underlag for politikkutvikling	
Arbeid med nye marine næringer	Status: Vi har bidratt faglig til den strategiske konsekvensutredningen (SKU) for havvind, med særlig fokus på sjøfugl, trekkfugl, bunnsamfunn og forurensning. I tillegg gir vi miljøfaglige innspill til arbeidet med mulig mineralutvinning på havbunnen. Vi deltar også i direktoratsarbeidet med utvikling av regelverk for havbruk til havs. Utfordring: Regelverk, miljøkrav og forvaltningsansvar for havbunnsmineraler er fortsatt under utvikling. Dette gjør det krevende å planlegge målrettet kunnskapsinnhenting og stille tydelige og forutsigbare miljøkrav til næringen².

¹ Meld. St. 18 (2023–2024) - [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

² Fastsettelse av forskrifter til havbunnsmineralloven - [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Vi gir faglige råd og analyser som underlag for politikkutvikling

Utvikling og bruk av klimagass-regnskapet	Status: Nasjonalt Klimagassregnskap er et viktig fundament for kunnskapsgrunnlaget på klimaområdet, og for å vurdere effekter og status for måloppnåelse. Regnskapet er under kontinuerlig utvikling for å gi et best mulig grunnlag. Vi ser nå særlig på å sikre at regnskapet fanger opp effekten av nye klimavirkemidler nasjonalt og internasjonalt og at nye drivstoff, som for eksempel hydrogen, er med i datagrunnlaget. Slik utvikling, særlig der det må etableres ny datainnsamling, tar tid. I 2025 har revisjoner fra EU og FN vært omfattende, og EU-revisjonen er spesielt viktig for fastsettelse av tall i neste forpliktelsesperiode. Utfordring: Det er fortsatt uklart hvordan EU ETS og skog- og arealbrukssektoren skal regnes med i vurdering av måloppnåelse for Norges innmeldte bidrag under Parisavtalen. Manglende definisjoner av addisjonelle utslipp og opptak gjør det krevende å bruke regnskapet som beslutningsgrunnlag. I tillegg tar utvikling av nye datagrunnlag tid, særlig når det krever etablering av ny datainnsamling.
Endring av refusjonsordningen for f-gasser	Status: Miljødirektoratet har initiert en evaluering som i 2024 kom med anbefalinger for videre innretning av refusjon for innsamling av brukt HFK og PFK. Med evalueringen som grunnlag, har vi svart på oppdrag fra KLD om endret refusjonssats på destruert HFK- og PFK-gass. Dette vil gi fordeler ved å redusere statens kostnader og hindre at ordningen blir mer attraktiv for misbruk - uten at det vil gå ut over miljøet. Utfordring: Løsningen vi har foreslått fra 2026 er en midlertidig løsning, mens utredning av ny langsiktig løsning blir prioritert høyt i tiden framover. Det blir viktig å sikre at aktørene fortsatt har insentiv til å samle inn brukt gass og levere den til destruksjon, og at endringen ikke fører til lavere innsamling og dermed økte utslipp. God kommunikasjon og oppfølging av aktørene blir derfor avgjørende for å sikre ønsket effekt.
Faglig rådgivning om avløp	Status: Vi har de siste 2 årene fått fortløpende og økende mengde hasteoppdrag fra KLD på avløpsområdet. Utfordring: Vi har økt bemanningen, men ressursene har i stor grad vært brukt på å levere på hasteoppdragene. Det har gått på bekostning av andre viktige instruksoppgaver som veiledning av statsforvaltere og har ført til lengre saksbehandlingstid i klagesaker.

Vi styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå

Kapasitetsutfordringer hos statsforvalter	Status: Mange statsforvaltere rapporterer om kapasitetsutfordringer og risiko på flere krevende og viktige ansvarsområder, særlig regulering av forurensende virksomheter (inkl. avløp), støtte til kommunene for å ivareta klima- og miljøhensyn i arealplanlegging, forvaltning av verneområder og oppgaver knyttet til villrein. Disse risikoene påvirker måloppnåelsen på prioriteringer i vårt eget tildelingsbrev negativt. Utfordring: Kapasitetsutfordringer hos statsforvalteren påvirker også vår egen ressursituasjon da vi må bruke mer kapasitet til å følge opp embetene. Fremover må vi fortsette å bidra med tiltak for å redusere risiko og effektivisere arbeidet hos statsforvalteren der det er mulig.
--	--

Vi skaffer og formidler miljøinformasjon

Naturbase	Status: Naturbase er et av våre mest brukte verktøy, men har høy teknisk gjeld. Naturbase gjennomgår nå en modernisering for å fortsatt kunne levere gode tjenester. Skymigrering, modultilpasning av applikasjoner og nødvendige endringer av datasett samt digitalisering av manuelle prosesser, er eksempler på denne videreutviklingen. Utfordring: Moderniseringen krever koordinert innsats og tilstrekkelig kompetanse og midler for å sikre at Naturbase fortsatt dekker behovene til både forvaltning og offentligheten.
Formidle aktuell klima- og miljøkunnskap til beslutningstakere og allmennheten på en forståelig måte	Status: Miljødirektoratet har ansvar for å formidle relevant klima- og miljøkunnskap til beslutningstakere og allmennheten på en forståelig måte, i tråd med instruksen. Utfordring: Det er store endringer i hvordan folk eksponeres for og bruker informasjon, og forskjellen mellom de ulike gruppene øker. Det er videre stor spredning av falsk informasjon fra norske og utenlandske aktører, og måten kunstig intelligens (KI) henter innhold fra nettsidene våre på, endrer hvordan kunnskapen vår bør presenteres. De tradisjonelle mediene når ikke de unge målgruppene, og vi må derfor bruke sosiale medier for å nå allmennheten. Endringer i algoritmene hos de ulike sosiale mediene, gjør det utfordrende å nå ut med kostnadsfritt innhold, noe som reiser problemstillinger knyttet til bruken av betalt annonsering.

Vi deltar i internasjonalt miljøarbeid

Bistand til forhandling av en global plastavtale	Status: Miljødirektoratet har bistått departementet med faglig støtte og forhandlingsposisjoner før og under forhandlingene. Direktoratet stilte med tre delegater til forhandlingsmøtet i august og fortsetter å bistå departementet i det videre avtalearbeidet. Utfordring: Norge har store ambisjoner for å få på plass en juridisk bindende global plastavtale. Utfordringen er å få 185 land til å bli enige om et felles ambisjonsnivå for å redusere plastforurensning. Norge vil fortsette å jobbe aktivt for å få på plass en juridisk bindende global plastavtale. Det vil være viktig at avtalen inneholder bestemmelser som forplikter partene til felles tiltak, har effekt og reduserer plastforurensning. Det er foreløpig avstand i FN-landenes syn på hva avtalens mål, virkeområde og ambisjonsnivå bør være.
Bistand til forhandling av vitenskapspanel for kjemikalier, avfall og forurensning	Status: Miljødirektoratet har bistått departementet i forhandlinger om etablering av et globalt kunnskapspanel for kjemikalier, avfall og forurensning, som ble vedtatt i Uruguay i juni 2025. Panelet skal bygge et felles kunnskapsgrunnlag for global handling for sikker håndtering av kjemikalier og avfall, samt forebygging av forurensning. Utfordring: Panelet er i en oppstartsfase, og det er avgjørende at Norge bidrar aktivt til å forme innretning, mandat og faglig innhold, slik at norske prioriteringer og miljøstandarder blir ivaretatt. Dette krever faglig kapasitet, god dialog med departementet.
Globale miljøkonvensjoner: Stockholm-, Rotterdam- og Basel-konvensjonen	Status: Miljødirektoratet har deltatt sammen med KLD på partsmøtene for de tre konvensjonene. Det ble blant annet enighet om å liste flere miljøskadelige stoffer under Stockholm-konvensjonen, noe som innebærer forpliktelser for Norge. Utfordring: Vedtakene må følges opp nasjonalt gjennom regelverksendringer, overvåking og rapportering. Dette krever faglig kapasitet, koordinering med

	andre aktører og kontinuerlig innsats for å sikre at Norge oppfyller sine forpliktelser og bidrar til videre utvikling av konvensjonene.
Ny fase under EØS-midlene 2021-2028	Status: Arbeidet med EØS-midlene 2014-2021 ble avsluttet første tertial 2025. Miljødirektoratet har i samråd med KLD og UD igangsatt samarbeid med Polen, Portugal, Tsjekkia og Bulgaria om innhold i programmene for grønn omstilling for den nye perioden under EØS-midlene 2021-2028. Vi er også i dialog med KLD og UD om mulig samarbeid med inntil tre land til. Utfordring: Norsk posisjon er å påvirke våre samarbeidsland til å bruke midlene strategisk for å støtte opp under landene sin implementering av ulike EU-direktiver knyttet til grønn omstilling. I noen tilfeller ønsker land å bruke de norske midlene til å dekke enkeltprosjekter, men som i liten grad bidrar til en strukturell utvikling av samfunnet mot en grønn omstilling.

3.3 Tverrgående

Det er fastsatt 9 prioriteringer som går på tvers av de seks resultatområdene.

Relevante bærekraftsmål:

Prioritering 1: Virkemidlene er videreutviklet for å fremme sirkulær økonomi, herunder økt andel ombruk, bærekraftige produkter, tjenester og forbruk med lav miljøbelastning i giftfrie verdikjeder

Prioriteringen har forankring i miljømål 4.3 og bidrar til miljømål innen klima, forurensning og natur.

Vi har lagt fram forslag til nye virkemidler for å oppnå klima- og miljøeffekter av en sirkulær økonomi, og flere av resultatene fra arbeidet er nå dokumentert i offentlige rapporter³. Dette inkluderer blant annet forskriftsregulering av nye produsentansvarsordninger, innspill til regjeringens ekspertgruppe for virkemidler for sirkulær økonomi, bidrag inn i arbeidet med samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi, samt integrering av sirkulær økonomi i veiledningene til Statlige planretningslinjer for klima og energi. Videre har vi utviklet nasjonale indikatorer som måler effekten av sirkulær økonomi i Norge for å kunne måle effekter av sirkulær økonomi over tid, og SSB publiserer tallene i sine offentlige rapporter, senest i *Nasjonale indikatorer for sirkulær økonomi (2025)*⁴.

³ SSBs offentlige rapport om nasjonale indikatorer for sirkulær økonomi (publisert 19.12.2025).

Regjeringens offentlige dokumenter om samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi.

Regjeringens offentlige ekspertgrupperapport («Ikke rett fram», mai 2025).

Offentliggjorte veiledere og planretningslinjer hvor Miljødirektoratet har levert innhold.

⁴ [Nasjonale indikatorer for sirkulær økonomi – SSB](#)

Sirkulær økonomi blir nå bedre integrert i regelverk som ikke er klassiske miljøregelverk, bl.a. innen bærekraftig finans og industri. Dette er et viktig skifte i hvordan vi regulerer ressursbruk. Når ressursbruk står for store deler av både klimaendringer og naturtap, er sirkulær økonomi et av de viktigste virkemidlene for å redusere miljøbelastningen. Integreringen er også styrket i forvaltningen, blant annet gjennom SPR-veiledningene i planlegging, gjennom Klimasats i klimaarbeidet og gjennom nye krav til design, ombruk og gjenvinning i produkt- og verdikjederegelverket. Samtidig er utviklingen fortsatt ujevn mellom fagområder.

Vi jobber med å styrke hensynet til sirkulær økonomi i klimaarbeidet, blant annet gjennom Klimasats, som støtter prosjekter som reduserer ressursbruk. Ordningen bidrar til at vi fanger opp miljøutfordringer som ikke vises i tradisjonelle utslippsmålinger, for eksempel gjenbruk av byggematerialer, mindre matsvinn og mer effektiv bruk av kjøretøy. Nye krav fra KLD om at midlene skal gå til mer kvantifiserbare utslippskutt kan svekke ordningens rolle som virkemiddel for sirkulær økonomi.

Sirkulær økonomi kan styrke både klima- og naturarbeidet ved å redusere behovet for nye råvarer, begrense avfall, redusere forurensning og bidra til å bevare naturmangfold. Ved å forlenge levetiden på produkter og bruke ressursene mer effektivt, reduseres presset på naturen og klimagassutslippene. På nasjonalt nivå er hele samfunnet fortsatt i en tidlig fase i arbeidet med å nå målene for en sirkulær økonomi, og vi må jobbe systematisk fremover for å realisere potensialet.

Vårt arbeid med regelverk og virkemidler fremmer nå i større grad bærekraftige produkter og verdikjeder og støtter overgangen til en sirkulær økonomi og oppfyllelsen av EU-mål⁵. De nye kravene bidrar til lengre levetid og ombruk av produkter, reduserer ressursbruk og miljø- og klimabelastning, og sikrer tilgang til materialgjenvunnet materiale. I 2025 har vi blant annet arbeidet med krav til innblanding av materialgjenvunnet plast i drikkeflasker og nye krav under økodesignforskriften som skal gjøre mobiltelefoner og nettbrett mer robuste, holdbare og enklere å reparere. For å lykkes må vi likevel effektivisere og prioritere gjennomføringsarbeidet, slik at norske aktører ikke henger etter i den europeiske omstillingen.

Tilsyn er viktig for å sikre at nye krav skal gi reell klima- og miljøgevinst, og vi har derfor lagt vekt på kontrollerbare krav i våre forslag til endringer i flere forskrifter, for eksempel avfallsforskriften og nye ordninger for utvidet produsentansvar.

Miljødirektoratets rolle som nasjonal økodesignmyndighet og for bærekraft i prioriterte verdikjeder, blir mer avklart i takt med vårt arbeid for å gjennomføre disse EU-regelverkene. Dette innebærer ansvar for å utvikle forslag til hvordan krav til

⁵ [EUs klimaplan for 2030 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

produktdesign, levetid og gjenvinning skal gjennomføres i Norge, og å veilede aktører i prioriterte verdikjeder med stor miljøbelastning – som tekstil, elektronikk og bygg. Vi har styrket vår kompetanse på disse områdene. Dette vil få betydning for hvordan produkter utformes og omsettes, og bidra til å redusere miljøpåvirkningen gjennom hele livsløpet. NVE vil fortsatt ha ansvar for sine relevante områder under økodesignforordningen.

Til tross for fremskritt, er det fortsatt betydelige utfordringer med kapasitet og gjennomføring av komplekse regelverk – særlig hos kommuner og statsforvaltere. Mange kommuner mangler kompetanse og ressurser til å følge opp krav innen anskaffelser, ombruk og lokal gjenvinning, mens statsforvalterne har begrenset kapasitet til å veilede. Dette svekker virkemidlenes effekt og viser behovet for mer målrettet innsats. Norge har fortsatt et stykke igjen før økonomien kan regnes som sirkulær.

Styringsparametere under prioritering 1:

- 1.1 Sirkulær økonomi er godt integrert i forvaltningens tiltak og virkemidler på alle relevante fagområder. Kunnskap og forpliktelser fra arbeidet i EU og globalt er en del av vurderingene.
- 1.2 Regelverk, tiltak og virkemidler fremmer bærekraftige produkter, forbruk og verdikjeder.
- 1.3 Miljødirektoratets rolle som nasjonal økodesignmyndighet og for bærekraft i prioriterte verdikjeder, er avklart.

Prioritering 2: Kommunene har bedre grunnlag for å kunne ta hensyn til nasjonale og vesentlige regionale klima- og miljøinteresser i sin arealforvaltning

Prioriteringen har hovedforankring i klima- og miljømål 1.1. ⚠️

Kommunene får et stadig bedre kunnskapsgrunnlag for bruk i arealplanleggingen, og bedre veiledning om hvordan kunnskapsgrunnlaget bør tas i bruk. Effekten av dette er meget varierende. Det fattes for mange beslutninger om endret arealbruk uten at konsekvensene for klima- og miljøinteressene er tilstrekkelig utredet, og uten at disse hensynene tillegges avgjørende vekt når vedtak fattes.

En av årsakene til manglende effekt er at det i begrenset grad er utarbeidet regionale planer og vurderinger av hvor ny areal- og kraftkrevende industri og næringsaktivitet bør lokaliseres ut fra hvilke konsekvenser slik arealbruk vil gi for klima- og miljøinteressene. En konsekvens av dette er at kommunene konkurrerer om å tilrettelegge for areal- og kraftkrevende næring og industri, i de fleste tilfeller med betydelige negative konsekvenser for klima og miljø. En viktig oppgave framover er å bidra til at kommunene i større grad utnytter potensialet for fortetting og transformasjon i eksisterende arealer for utbygging, før nytt naturareal settes av til utbyggingsformål.

Vi skal bidra til at kommunene har et best mulig kunnskapsgrunnlag om klima- og miljøinteresser, og tilby relevante verktøy og god veiledning i hvordan slik kunnskap kan benyttes i konkret arealforvaltning. Statsforvalterne skal ha den direkte kontakten og veiledningen av kommunene, og vår rolle er å sette statsforvalterne i stand til å gjøre dette.

Som et ledd i dette arbeidet har vi fått gjennomført en kartlegging av ledig regulert næringsareal.

Tydelig og tidlig involvering fra statsforvaltere i planprosessene er viktig for gode prosesser, men lite kapasitet hos statsforvalterne er fortsatt en utfordring for å oppnå full effekt av arbeidet med veiledning. I 2025 har vi oppdatert og forenklet vår veiledning "Klima- og miljøhensyn i arealplanlegging". Dette gir relevant informasjon både om nasjonale og internasjonale føringer om klima og miljø, kunnskapsgrunnlaget, virkemidler i plan- og bygningsloven, og gjør klima- og miljøinteressene lettere tilgjengelig for kommunene. Det vellykkede samarbeidet med KDD om den godt besøkte webinarserien "*Kunnskapsarena for klima og natur i planleggingen*" ble videreført med fem webinarer i 2025.

Samtidig har vi jobbet med forbedring av vår veiledning om konsekvensutredninger for klima og miljø, slik at beslutninger om arealendringer skal bygge på tilstrekkelig og relevant kunnskap. Vi har også startet arbeidet med å utvikle en veiledning for konsekvensutredning av overordnet plan. Vi ser at det i dag er begrenset kunnskapsinnhenting og varierende kvalitet ved konsekvensutredning av kommuneplanens arealdel, og at krav om ny kartlegging skyves til reguleringsplan. Det gjør at areal settes av til utbyggingsformål uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke miljøinteresser som blir berørt.

Ny statlig planretningslinje for klima og energi, vedtatt i desember 2024, gir tydelige føringer for hvordan hensynet til klimagassreduksjon skal ivaretas i arealplanleggingen. Det er likevel usikkert hvor tungt hensynet til klima vektet i de endelige arealplanvedtakene. Sammen med NVE har vi skrevet forslag til en første versjon av veiledning til SPR klima og energi. Vi må fortsette å utvikle et bedre kunnskapsgrunnlag og styrke vår veiledning om hvordan kunnskapen og føringene skal benyttes i arealforvaltning. Det jobbes med å gjøre veiledningen vår mer samordnet og tilgjengelig, blant annet innen temaene tilrettelegging for sirkulær økonomi, bruk av UFF-rammeverket i arealplanlegging, og avveining av hensynene klima-natur-energi (utdypet i P8).

I samarbeid med en rekke etater og KS har vi jobbet med å etablere arbeidsverktøy for klima i kommunal arealplanlegging. Den viktigste prioriteringen i årets arbeid var å få på plass en kartbasert klimakalkulator som blir tilgjengelig for alle kommuner (se oppdrag 86 i tildelingsbrev fra KLD). Denne vil bidra til mer kunnskapsbaserte avveininger og gi et godt grunnlag for å unngå å planlegge aktivitet som gir unødvendige klimagassutslipp.

Rundskriv T-2/16⁶ ble revidert i mai 2025, og gir nå tydeligere føringer, bl.a. knyttet til massehåndtering, klimagassreduksjon og klimatilpasning. Som et resultat av statsforvalternes arbeid over flere år har kommunenes saksbehandlere fått økt kjennskap

⁶ [Miljøforvaltningens innsigelsespraksis - regjeringen.no](https://miljoforvaltningens.innsigelsespraksis-regjeringen.no)

til innholdet i rundskriv T-2/16, men det varierer hvilket gjennomslag klima- og miljøinteressene får når beslutninger skal fattes. Det er behov for at vi utvikler veiledning knyttet til T-2/16 med kommunene som målgruppe, slik at de lettere forstår og bruker rundskrivet aktivt, både i sin saksbehandling og i kommunikasjon med lokalpolitisk beslutningsnivå i kommunen. Dette vil skape mer forståelse for hvilke klima- og miljøhensyn en må ta i arealplanleggingen og også bidra til en mer effektiv plansaksbehandling ved at en kan unngå en forsinkende innsigelsesprosess.

Miljødirektoratet har det siste året publisert flere nasjonalt heldekkende digitale kart, som naturskogkartet⁷ og hotspotskartet. Dette er kart basert på fjernmåling og modellering som angir sannsynlighet for hvor visse miljøkvaliteter kan finnes. Slike kart vil inngå som en viktig del av kunnskapsgrunnlaget ved overordnet arealforvaltning, og som grunnlag for å identifisere områder hvor ytterligere kunnskap bør framskaffes før beslutninger om endret arealbruk. Det er behov for at vi utarbeider veiledning om hvordan slike modellerte og fjernmålte kart bør brukes i arealforvaltningen. Det er også lansert en første versjon av et kart over "grå arealer"⁸. Dette kartet vil gjøre det enklere for kommunene å planlegge utbygging i allerede utbygde områder for å unngå å ta i bruk naturareal til nye utbyggingsformål.

Gjennom ordningen Natursats er det i 2025 gitt tilskudd til å utarbeide kommunedelplaner for naturmangfold, gjennomføre planrevisjoner og gjennomføre naturfremmende areal- og kunnskapstiltak. Dette bidrar til at kommuner og fylkeskommuner får et bedre grunnlag for å kunne ta hensyn til viktige klima- og miljøinteresser i sin arealforvaltning.

Vi mangler i dag datagrunnlag for å måle utviklingen av nedbyggingen av "særlig viktig natur", slik det er definert i rundskriv T-2/16. Før man kan starte en slik regelmessig måling må det utvikles kartleggingsmetoder som fanger opp denne type natur. En må først etablere et nullpunkt, og deretter sette opp regelmessige kartlegginger. Dette vil utvikles videre gjennom naturregnskapsarbeidet og etableringen av nasjonalt og kommunale delregnskap for utbredelse av økosystemer. Det vil ikke innen overskuelig fremtid være mulig å kartlegge all type natur definert som "særlig viktig natur" i rundskriv T-2/16. Det beste vi har i dag er muligheten for å si noe overordnet om hvor mye naturareal som anslagsvis bygges ned. Basert på historisk nedbygging av naturareal, anslås den årlige nedbyggingen av naturareal generelt (ikke avgrenset til "særlig viktig natur") å være i intervallet 35-40 km².

Styringsparametere under prioritering 2:

2.1 Kommunene har kunnskap, verktøy og veiledning som legger til rette for at viktige klima- og miljøinteresser jf. rundskriv T-2/16 tas hensyn til i arealforvaltningen.

⁷ [Kart over naturskog - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/kart-over-naturskog)

⁸ [Kart over grå arealer - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/kart-over-gra-arealer)

2.2 Kommunene har utnyttet potensial for fortetting og transformasjon i eksisterende arealer for utbygging før nytt naturareal settes av til utbyggingsformål.

2.3 Nedbyggingen av særlig viktige naturarealer er redusert.

**Prioritering 3: Virksomheten skal være robust og arbeide systematisk med informasjonssikkerhet, forebyggende sikkerhet og samfunnssikkerhet, for å kunne motstå eller redusere konsekvenser i hele krisespennet **

Prioriteringen er ikke direkte knyttet til konkrete miljømål, men følger opp nasjonal digitaliseringsstrategi og St. meld. 5 (2020-2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden⁹.

Samfunns- og trusselbildet utvikler seg raskt og stiller høye krav til oss. I 2025 har vi derfor videreutviklet og løpende forbedret våre styrende dokumenter slik at de er oppdaterte og tilpasset utviklingen, og støtter etterlevelse av både sikkerhetsloven og Instruks for samfunnssikkerhet.

Utviklingen på dette området går raskt, og det er særlig krevende å opprettholde god sikkerhetstilstand i rollen som leverandør av felles IKT til etatene i sektoren. Vi ser god effekt av styrkingen av arbeidet med overvåking av digitale tjenester for alle etater vi leverer IT-drift til.

Utbedring av sårbarheter er ressurskrevende og ofte kostbart. Vi gjennomfører jevnlige inntrengningstester av både infrastruktur og IT-produkter. Vi har derfor kartlagt de viktigste forretningsprosessene og hvilke IT-produkter som understøtter disse, for å revidere og spisse direktoratets kontinuitetsplan.

Som følge av et stramt arbeidsmarked og stor etterspørsel etter ansatte med sikkerhetskompentanse, er det krevende å opprettholde et robust nok nivå. Vi har derfor knyttet til oss ekstern bistand mens vi gjennomfører rekrutteringsprosesser for å sikre kontinuitet, etterlevelse og stabil drift i sikkerhetsorganisasjonen.

Styringsparametere under prioritering 3:

3.1 Kontinuitetsplaner og beslutningsprosedyrer er utviklet for alvorlige IKT-sikkerhetshendelser på felles IKT-driftsplattform.

3.2 Krav gitt i sikkerhetsloven er ivaretatt gjennom etatens arbeid med forebyggende sikkerhet.

3.3 Krav gitt i «Instruks for samfunnssikkerhet» er ivaretatt gjennom virksomhetens arbeid med samfunnssikkerhet.

Prioritering 4: Samordning av nasjonale miljødata og utnyttelse av mulighetene som ligger i data og teknologi gjør at oppgavene løses innovativt og effektivt

⁹ En stortingsmelding fra Justis- og beredskapsdepartementet: [Meld. St. 5 \(2020-2021\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/stortingens-meld-5-2020-2021/samfunnssikkerhet-i-en-usikker-verden)

Prioriteringen er ikke direkte knyttet til konkrete miljømål, men følger den nasjonale digitaliseringsstrategien.

Samordning av nasjonale miljødata er viktig fordi dataene er premissgivende for kunnskapsgrunnlag. For å kunne utnytte dataene effektivt må data være FAIR¹⁰. Det innebærer at de må beskrives slik at brukerne finner dataene, og at de er tilgjengelige, sammenlignbare og gjenbrukbare. Det er fortsatt mye arbeid som gjenstår, men vi jobber kontinuerlig og systematisk med å forbedre dataflyten for miljødata. En viktig del av arbeidet er å tilrettelegge for en effektiv infrastruktur for lagring og tilgjengeliggjøring av data som andre enn oss kan ha nytte av. Miljødirektoratet er gitt et samordningsansvar for miljødata, men det er behov for klargjøring fra departementet på hva dette ansvaret innebærer.

Vi arbeider med kompetanseutvikling i organisasjonen for å kunne benytte data mer effektivt, både i oppgaver som innebærer samarbeid fra ulike fagseksjoner og i oppgaver hvor vi samarbeider med andre direktorater. Vi har etablert en data- og analyseplattform og gjennomført kompetanseheving på bruk av datavisualiseringsverktøy. Dette har bidratt til at vi er et skritt på veien mot å jobbe mer effektivt med data.

Bedre datatilgang og ny teknologi gjør at vi raskere kan utvikle løsninger som effektiviserer arbeidsprosesser. For å kunne håndtere den økte mengden med regelverk vi skal forvalte som følge av EUs grønne giv, etablerte vi et tverrfaglig team som har jobbet smidig med å designe en effektiv arbeidsprosess. Teamet har også tatt i bruk ny teknologi, noe som gjorde at vi raskt kunne utvikle en løsning for saksbehandlerne som skal jobbe med oppgaver knyttet til klimakvoter.

Vi har blitt bedre på å forstå våre brukeres behov gjennom designprosesser før vi lager digitale løsninger. Dette bidrar til at vi utvikler tjenester som er nyttige, brukervennlige og i tråd med kravene om offentlige, digitale tjenester. Vi har etablert retningslinjer for bruk av KI, og vi har en pilot som tester generativ KI for å effektivisere administrative prosesser, nyhetsmeldinger, innsynsprosesser og høringer. Vi har etablert et prosjekt for å styrke vår digitale kompetanse, og samarbeider tett med andre offentlige virksomheter.

Arbeidet med miljødata er et kontinuerlig arbeid som organiseres gjennom ulike overvåkings- og kartleggingsprogrammer. Overvåkingsprogrammene våre er inne i sitt siste år i en kontraktsperiode på fem år. Vi har gjennomført en omfattende gjennomgang av miljøovervåkingen i 2025. Denne gjennomgangen har resultert i flere viktige forbedringer som vil effektivisere og styrke overvåkingen. Vi anskaffer nå flere overvåkingsprogram som inkluderer ny teknologi, blant annet undersøkelser av arter med

¹⁰ De internasjonale FAIR-prinsippene er overordnede retningslinjer for å tilrettelegge data for videre bruk og står for findable, accessible, interoperable og reusable.

miljø-DNA i vann og satellittovervåking av klorofyll i ferskvann. Gjennomgangen av miljøovervåkingen belyste at kunnskapen om lagring og tilgang til data fra miljøovervåkingen har vært for svak. For å forbedre dette har vi satt av midler og styrket vår kompetanse på miljødata. I utlysning av overvåkingsprogrammer for en ny programperiode stiller vi økte krav til datatilgang etter FAIR-prinsippet og krever en datahåndteringsplan i alle nye overvåkingskontrakter. Det inkluderer at data skal være åpne og kostnadsfritt tilgjengelige for videre bruk.

Vi er godt i gang med å gå over til mer bruk av interaktive rapportformater som PowerBI i miljøovervåkingen. Dette vil effektivisere interne arbeidsprosesser. Fremover vil vi styrke kapasiteten til å analysere, publisere og tilgjengeliggjøre resultatene av disse dataene i større grad. I løpet av 2025 er *Natur i verneområder* og *NIN hovedbase* lest inn i dataplattformen¹¹, og er nå tilgjengelig for andre brukergrupper og andre former for analyser enn det som har vært mulig til nå. Overvåkingsdata er også lest inn i dataplattformen og det er plan for å inkludere flere de neste årene. I 2025 er data fra Vannmiljø-databasen¹² lest inn, som muliggjør analyser av resultatene og tilgjengeliggjøring i interaktive rapporter for flere overvåkingsprogrammer. Vi arbeider kontinuerlig med å publisere og tilgjengeliggjøre resultater fra miljøovervåkingen, og vil fortsette arbeidet med å publisere flere overvåkingsrapporter i interaktive visualiseringsløsninger.

Vi har i større grad tatt i bruk fjernmålte data (satellittbilder, flybilder og laser). Nye data supplerer gjenbruk av eldre data. Sammen med bruk av ny teknologi for prosessering, er vi i stand til å raskere lage bedre kart over store områder. Eksempler er Naturskogskartet¹³ og kartet over naturtyper i fjellet som begge ble levert i 2025.

Naturtypekartlegging skjer nå i stor grad ved hjelp av ny teknologi, som maskinlæring (KI) og modellering. Dette effektiviserer kartleggingen og har blitt en etablert metode. Feltkartleggingen er blitt heldigital gjennom utvikling og bruk av kartleggingsapp. Vi tar i bruk teknologi som miljø-DNA¹⁴ og fjernmåling i miljøovervåkingen, bedrer datainfrastruktur og tetter kunnskapshull.

Selv om vi har lagt ned betydelig innsats på kompetansebygging, datainfrastruktur og avtaler, er det fortsatt mye arbeid som gjenstår på dette området. Utviklingen går raskt, og det vil derfor være behov for å prioritere innsats på området fremover. Arbeidet med å gjøre dataene mer åpne og standardiserte vil på sikt styrke og effektivisere både rapportering og indikatorutvikling.

¹¹ [Natur i verneområder \(NiN\) - Kartkatalogen](#)

¹² [Vannmiljø](#)

¹³ [Kart over naturskog er lansert - miljødirektoratet.no](#)

¹⁴ [Miljø-DNA](#) - er arvestoff (DNA) hentet fra miljøprøver uten noen åpenbare tegn på biologisk kildemateriale.

Styringsparametere under prioritering 4:

- 4.1 Interne og eksterne arbeidsprosesser effektiviseres gjennom utnyttelse av data og teknologi, med høy nytteeffekt for eksterne brukere.
- 4.2 Ny teknologi prøves ut i organisasjonen der det løser oppgaver bedre og mer effektivt.
- 4.3 Gjennom å samle inn, lagre og tilgjengeliggjøre miljødata i åpen dataplattform styrkes og effektiviseres nasjonal og internasjonal rapportering og indikatorutvikling.

Prioritering 5: Styrke arbeidet mot miljøkriminalitet

Prioriteringen har hovedforankring i miljømål 1.2.

Mållrettet informasjon og veiledning bidrar til økt etterlevelse av miljøregelverket. Vi formidler informasjon om regelverk gjennom veiledning og dialog med publikum, foretak og relevante aktører, med mål om å redusere unødvendige anmeldelser.

Vi har synliggjort vår rolle som kontrollmyndighet ved å dele resultater og sanksjoner fra kontroller gjennom sosiale medier, innsalg og nyhetsmeldinger. For eksempel fikk den landsdekkende tilsynsaksjonen av landbasert akvakultur stor oppmerksomhet og viste at næringen har et stort forbedringspotensial i etterlevelsen av miljøregelverket. Statsforvalterne skal følge opp at tiltak blir gjennomført i næringen.¹⁵

Risikobasert innsats og tilstedeværelse over lengre tid har en tydelig allmennpreventiv effekt, men krever ressurser for å opprettholdes. Den risikobaserte tilnærmingen utfordres av EUs grønne giv, som stiller strengere krav til omfang og frekvensen av tilsyn. Avskogingsforordningen er et eksempel på et regelverk med høye krav til tilsynsfrekvens som det ikke vil være mulig å etterleve med gjeldende budsjettrammer.

Tilsyn med netthandel har gitt stort gjennomslag i mediene, og vi blir i økende grad kontaktet som fagmyndighet. På oppdrag fra KLD har vi prioritert kontroller av aktører utenfor EU og økt antall kontroller av de produktene vi mener har høyest risiko. Kontrollene var en del av et EU-basert tilsynsprosjekt i regi av ECHA som pågikk i 2025. Den formelle rapporten vil utarbeides og foreligge i 2026. Markedsdynamikken er imidlertid utfordrende, med stadig nye kontrollobjekter, uregulerte handelsmønstre og manglende myndighet over nettbutikker utenfor EU. Effekten av kontrollene er derfor vanskelig å måle, men tilstedeværelse, kontinuitet og god informasjon er viktig for å gjøre forbrukere oppmerksomme på risikoen ved å handle varer utenfor EU.

I 2025 har også kontroll av tanklagring, ulovlig håndtering av brannskum, oppfølging av enkelthendelser i offshorenæringen og kontroll av ulovlig transport av avfall ut av Norge vært prioriterte tilsynsaktiviteter. Vi vurderer at intensivert og spisset kontrollvirksomhet og virkemiddelbruk bidrar til økt etterlevelse av regelverket.

Vi har arbeidet med regelverksutvikling som skal redusere miljøkriminalitet. Sammen med

¹⁵ [Landbasert oppdrett har for dårlig utslippskontroll - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/landbasert-oppdrett-har-for-darlig-utslippskontroll)

Riksantikvaren leverte vi i desember 2024 forslag til lovendringer og høringsnotat til KLD. KLD har sendt forslag til endringer på høring med høringsfrist 25.02.2026. Alvorlige lovbrudd følges tett opp med ulike virkemidler, og i 2025 har vi anmeldt omtrent 300 saker til politiet. Aktiv bruk av overtredelsesgebyr har en preventiv effekt og brukes i økende grad på mindre alvorlige brudd, blant annet i verneområder og ved ulovlig fiske etter anadrome laksefisk og innlandsfisk. Totalt er det i 2025 fattet 143 vedtak om overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven, lakse- og innlandsfiskloven, motorferdselloven, forurensningsloven, produktkontrollloven og svalbardmiljøloven. I 2025 har vi fortsatt arbeidet som ble påbegynt i 2024 med å etablere praksis for bruk av overtredelsesgebyr etter forurensningsloven og produktkontrollloven. Av de totalt 143 vedtakene som ble fattet i 2025, er syv av disse knyttet til forurensningsloven og produktkontrollloven. Statsforvalterne fikk myndighet til å bruke overtredelsesgebyr på noen områder etter forurensningsloven fra 1. januar 2025. Vi har ikke oversikt over antall vedtak om overtredelsesgebyr som er fattet av statsforvalterne. For å bidra til enhetlig bruk av overtredelsesgebyr på forurensningsområdet har Miljødirektoratet utarbeidet en veileder til statsforvalterne og hatt flere presentasjoner og webinar om bruk av overtredelsesgebyr for statsforvalterne.

Miljødirektoratet har evaluert refusjonsordningen for innsamling av brukt HFK- og PFK-gass. På bakgrunn av evalueringen har vi i 2025 kommet med en anbefaling om endret refusjon på innsamlet HFK- og PFK-gass. Endringen vil hindre at ordningen misbrukes og redusere statens kostnader uten at det går ut over miljøet.

Effektiv innsats mot miljøkriminalitet krever tett samarbeid med toll, politi, kystvakt og andre. Oppdaterte rutiner for rapportering fra feltarbeid til Tolletaten og Økokrim har bidratt til raskere informasjonsflyt ved mistanke om miljøkriminalitet. Vi bidrar til Tolletatens årlige nasjonale trusselvurdering, og gjennom felles prioriteringer oppnår vi størst effekt. I tillegg er det etablert et samarbeid med Økokrim knyttet til forvaltning av klimakvoteregisteret.

Samarbeidsaksjoner har ført til økt forståelse av de ulike etatenes utfordringer og muligheter for håndtering av miljøkriminalitet. Direktoratet har deltatt i aksjoner der alvorlig miljøkriminalitet er avdekket, og vi har økt samarbeidet mot internasjonal faunakriminalitet. Dialog med politiet har også vært viktig for å standardisere reaksjoner på enkle avvik under kontroll.

Vi har inngått en samarbeidsavtale med Tolletaten som klargjør ansvaret for sanksjonering av brudd på CITES-forskriften. Mindre alvorlige saker følges nå opp av Miljødirektoratet med overtredelsesgebyr, i stedet for at Tolletaten anmelder. Samarbeidet med Tolletaten er også styrket på import av kjemikalier, noe som har bidratt til å avdekke flere ulovlige forsendelser. I tillegg deltar vi i markedstilsynsnettverket, som samler alle varetilsyn og styrker samarbeidet på tvers av sektorer.

Styringsparametere under prioritering 5:

5.1 Økt forebygging av miljøkriminalitet og økt etterlevelse av miljøregelverket, med særlig vekt på forurensnings- og avfallsregelverk.

5.2 Det risikobaserte kontroll- og sanksjonsregimet virker reelt og mer allmennpreventivt mot overtredelser av regelverket.

5.3 Effektivt samarbeid med andre etater for å oppnå størst mulig effekt.

Prioritering 6: Forvaltningen har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne bidra med klima- og miljøvurdering og veiledning på bærekraftig finans og bærekraftsrapportering

Prioriteringen er relevant for en lang rekke klima- og miljømål.

Bærekraftsarbeid og bærekraftsrapportering er en integrert del av virksomheten for stadig flere aktører, både private og offentlige. De sentrale EU-regelverkene med taksonomien og EUs direktiv om bærekraftsrapportering (CSRD) er tatt inn i norsk lov, og Miljødirektoratet har en rolle med å veilede og bidra med faglige råd innen våre områder.

Vi lanserte nye veiledningssider for bærekraftsrapportering i februar 2025. Veiledningen er nå spisset mer mot de to hovedmålgruppene – næringslivet og statlige virksomheter – og har nå vesentlig mer informasjon om blant annet natur- og klimarisiko. Våre veiledningssider er tematisk oppbygget og ikke direkte knyttet til de enkelte rapporteringskravene. Det er likevel viktig at vi klarer å holde veiledningen oppdatert når det kommer større endringer i regelverket, som i pakken med forenklinger av regelverket (Omnibus 1¹⁶) som ble lagt fram 26. februar 2025. Denne inneholder omfattende forenklinger og utsettelse knyttet til CSRD, Aktsomhetsdirektivet (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD) og taksonomien. Formålet er å redusere byrdene, forenkle kravene og gjøre regelverket mer harmonisert og proporsjonalt.

Endringsforslagene fra Europakommisjonen har skapt usikkerhet blant aktørene om hva som er gjeldende krav og hva som vil bli gjeldende krav fremover. Forenkling av rapporteringskravene er etter vår vurdering positivt og nødvendig for at det faktiske endringsarbeidet skal få nødvendig oppmerksomhet. Det er samtidig krevende å gjøre vurderinger av effekten av endringer i regelverk som kun delvis er gjennomført (første obligatoriske rapportering var for 2024). Vi har levert faglige innspill til KLD på foreslåtte endringer i relevant regelverk (blant annet taksonomien CSRD med rapporteringsstandards¹, forordning om ESG-rangering, oversettelse av frivillige standarder/VSME m.m.). Vi følger også internasjonale fora for å lære av utviklingsarbeid i andre land og utveksle erfaringer med og innspill til kontinuerlige endringer i regelverket. Vi opplever utover dette stor etterspørsel etter utslippsfaktorer for bærekraftsrapportering. Miljødirektoratet deltar i et nordisk prosjekt for å utvikle en felles nordisk database over utslippsfaktorer, foreløpig med prioritet på Scope 1 (utslipp fra

¹⁶ [Omnibus I package - Commission simplifies rules on sustainability and EU investments, delivering over €6 billion in administrative relief - European Commission](#)

kilder virksomheten selv eier eller kontrollerer) og 2 (indirekte utslipp fra kjøpt energi brukt av virksomheten)¹⁷. Vi jobber også for mer tverretattlig samarbeid om utvikling av faktorer, blant annet med NVE og DFØ. Vurderingen av hvor langt vi skal gå i å tilgjengeliggjøre utslippsfaktorer på Scope 3 (øvrige indirekte utslipp i verdikjeden, både oppstrøms og nedstrøms) pågår.

Miljødirektoratet samarbeider med flere andre statlige aktører som også har ansvar knyttet til bærekraftsrapportering, for å få innspill på behov og sikre helhetlig veiledning og informasjon. For brukerne av veiledning om bærekraftsrapportering er det en utfordring at veiledning og forventning ikke er mer samlet, koordinert og tilgjengelig. Miljødirektoratet har, sammen med en rekke andre etater, pekt på behov for bedre nasjonal koordinering og for å avklare forventninger og ansvarsfordeling for veiledning mellom ulike myndigheter.

Styringsparametere under prioritering 6:

6.1 Tilrettelegging av informasjon som er relevant for selskaper og statlige virksomheters bærekraftsrapportering, som blant annet klimagassregnskap.

6.2 Relevante faglige vurderinger til departementet om operasjonalisering av kriterier i EUs taksonomi

Prioritering 7: Norsk kompetanse om miljø- og klimaforvaltning er effektivt delt via prosjektsamarbeid med India, Kina og Sør-Afrika, samt med relevante land i Norads Kunnskapsbank

Prioriteringen følger opp tverrgående bistandsarbeid og er ikke direkte knyttet til konkrete klima- og miljømål.

Kompetansen vår er etterspurt på en rekke tematiske områder, og det er god framdrift i arbeidet med å etablere og videreutvikle institusjonssamarbeid, både under kunnskapsbankprogrammene i samarbeid med Norad og i miljøavtalelandene (India, Kina og Sør-Afrika) i samråd med KLD.

Under miljøavtalene som KLD har med Kina, India og Sør-Afrika har hovedvekten av samarbeidet i 2025 vært med Kina og India. I Sør-Afrika har vi videreført partnerskapet om forebygging og håndtering av plastavfall der et hovedfokus de siste årene har vært på utvidet produsentansvar (EPR). Samarbeidet med de tre landene omfatter prosjekter innen klima, naturmangfold og forurensning/marin forsøpling, og bidrar til å støtte internasjonale prosesser, gi Norge økt innsikt i landenes forhandlingsposisjoner og styrke den globale politiske dialogen om internasjonale miljøutfordringer.

I Kina har vårt mangeårige faglige samarbeid med kinesiske miljømyndigheter vært knyttet til utviklingen av et nasjonalt marked for handel med klimakvoter som ble avsluttet i 2025, etter 13 år med tett og konstruktivt samarbeid med kinesiske miljø- og klimamyndigheter på nasjonalt nivå. Prosjektet har vært gjennom tre faser og omfattet utvikling av metodikk

¹⁷ [What are Scope 1, 2, and 3 emissions? | McKinsey](#)

og regelverk, etablering av kvoteregister og rapporteringssystem, kapasitetsbygging i forvaltningen og løpende policy-dialog. Norge og EU har vært de viktigste internasjonale bidragsyterne i arbeidet med å støtte opp under etableringen av Kinas nasjonale kvotesystem.

Miljødirektoratet deltar også i faglige samarbeid med Kina om metan, plast, kjemikalier, naturmangfold og klimatilpasning. Et eksempel på en aktivitet i dette samarbeidet er at vi i november 2025 gjennomførte en prosjektreise til Tianjin for å delta på Kinas årlige tekniske koordineringsmøte om implementering av Stockholm-konvensjonen. Miljødirektoratet presenterte europeisk PFAS-arbeid og deltok i erfaringsutveksling med myndigheter som ga oppdatert innsikt i Kinas arbeid med farlige kjemikalier og styrket det bilaterale miljøsamarbeidet.

I India har vårt samarbeid vært knyttet til integrert havforvaltning og ble i 2025 videreført og utvidet gjennom et nytt prosjekt om integrert havforvaltning og økosystemregnskap, som skal vare frem til 2030. Dette samarbeidet ble trukket fram av India i G20 og ble også presentert i et høynivå sidearrangement under FNs havkonferanse i Nice i juni 2025, hvor Miljødirektoratet delte erfaringer fra arbeidet med helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder.

Et annet mangeårig samarbeidsprosjekt som støtter bærekraftig kjøling og oppvarming i India, gikk inn i sin tredje fase i 2025 og skal vare til 2029. I dette prosjektet har Miljødirektoratet delt erfaringer med regulatoriske virkemidler og teknologiutvikling knyttet til naturlige kjølemedier som kan erstatte bruken av HFK gasser. Miljødirektoratet har også bidratt faglig i dialoger og forberedelser til mulige nye samarbeidsaktiviteter knyttet til plastforurensning, marin forsøpling og sirkulær økonomi.

Miljødirektoratet bidrar til gjennomføring av kunnskapsprogrammene Energi for utvikling (Efu) og Hav for utvikling (Hfu) i tett samarbeid med Norad og andre norske fagetater. Avslutningen av Olje for utvikling (Ofu) i 2024 innebar en vesentlig endring i våre faglige bidrag til kunnskapsprogrammene for 2025. Vi er nå godt i gang med denne endringen og har fått på plass faglige ressurser som styrker vårt arbeid med både Efu og Hfu, samtidig som vi bygger videre på kjernekompetanse og betydelige erfaringer med institusjonssamarbeid fra Ofu-samarbeidet.

Under kunnskapsprogrammene støtter vi blant annet utvikling av lov- og regelverk og arbeidet med å tilgjengeliggjøre og bruke miljøkunnskap i beslutningsprosesser. Vi bidrar også med opplæring i regulering og tilsyn. Resultatet er bedre og mer presise miljøvilkår i tillatelser som blir gitt. Vår vektlegging av involvering og samarbeid med berørte sektorer i prosessene vi er involvert i, bidrar også til å styrke sektorsamarbeid og sektoransvar i samarbeidslandene.

Fra den faglige innsatsen på landnivå i 2025 vil vi særlig trekke fram undertegning av den første avtalen under Energi for utvikling i Nepal, støtten til en miljøstatusrapport for Malawi og oppstart av programforberedende dialog under Hav for utvikling med Kenya og Ghana. Under Efu har det også vært faglig aktivitet knyttet til arbeidet med utslippsreduksjoner fra petroleumssektoren. I Nigeria bidro samarbeidet til å utvikle nye verktøy for innrapportering av metanutslipp fra olje- og gassektoren til myndighetene. I Mosambik bidro Efu-programmet til det første utslippsregnskapet for olje- og gassektoren noensinne.

Ressursbruken for 2025 ble på omtrent syv årsverk for vår innsats innen bistand. Dette er innenfor tildelingsbrevets føring om maksimalt 2019 nivå som tilsvarer 10 årsverk. Årsaken til lavere ressursbruk enn tidligere er overgangen fra de veletablerte samarbeidsrelasjonene med ulike land under kunnskapsprogrammet Ofu til etablering av de nye kunnskapsprogrammene Hfu og Efu med til dels nye samarbeidsland. De syv årsverkene faktureres over rammeavtalen Miljødirektoratet har med Norad og ambassadene.

Styringsparametere under prioritering 7:

7.1 Miljøforvaltningskomponenten i Norads kunnskapsbankprogrammer Energi for utvikling og Hav for utvikling er fulgt opp.

7.2 Prosjektporteføljer i Kina, India og Sør-Afrika er videreutviklet.

7.3 Ressursbruken er maksimalt på 2019-nivå.

Prioritering 8: Klima og natur, og sammenhengen mellom dem, er godt integrert på tvers i miljøforvaltningen

Prioriteringen har hovedforankring i miljømål 1.1, men vil også være positivt for måloppnåelse for klima- og miljømål 5.1-5.4.

For å ivareta helhetsblikket på områder med stor tverrfaglighet, samarbeider vi på tvers av direktoratet gjennom tverrgående team og prosjekter for å utnytte den brede kunnskapen vår i skjæringsfeltet mellom klima og natur. Teamene er viktige interne arenaer for diskusjon og informasjonsutveksling. Både dilemmaene vi står i innenfor eget ansvarsområde og målkonflikter mellom klima- og miljømål og andre samfunns mål er viktig å adressere. Behovet for helhetsblikk forsterkes av at regelverk og sentrale virkemidler blir mer tverrsektorielle og at vi dermed må håndtere avveininger i større grad enn tidligere. Samarbeid på tvers av fagområder er ressurskrevende, men viktig for at vi kan se helhetlig på klima og natur i våre kunnskapsgrunnlag, vedtak, veiledning og faglige råd.

Arealforvaltning generelt og arealforvaltning knyttet til fornybar energi, transport, vann og skog spesielt, peker seg ut som særlig viktige områder hvor helhetlige vurderinger av

konsekvenser for klima og natur er viktig. Areal er en begrenset ressurs, og det å se klima og natur i sammenheng handler derfor også om å prioritere hva arealene skal brukes til. Her har kommunene en avgjørende rolle. Med nye statlige planretningslinjer (SPR) for klima og energi, og for arealbruk og mobilitet, forsterkes de statlige føringene. Miljødirektoratet har sammen med NVE utarbeidet veiledning til SPR klima og energi for kommunene som snart vil bli gjort tilgjengelig. Å bevare natur og karbonrike arealer, og samtidig legge til rette for mer fornybar energi, som begge er tydelige føringer i SPR klima og energi, kan føre til spesielt krevende avveininger. Her vil vi arbeide videre med verktøy og veiledning og vi har bl.a. publisert kart over grå arealer¹⁸. T-2/16 som beskriver miljøforvaltningens innsigelsespraksis ble revidert og publisert i 2025, og gir statsforvalterne et bedre grunnlag for å ivareta klima- og miljøhensyn i arealforvaltningen.

Vi jobber for økt forståelse blant aktører og beslutningstakere for at klima- og naturkrisen må løses i sammenheng. I 2025 har direktoratet bidratt til bedre kunnskapsgrunnlag om sammenhenger og påvirkninger mellom natur- og klimautfordringer. Klimaendringene endrer naturen rundt oss og er en stor trussel mot mange av artene våre. I direktoratets årlige leveranse "Klimatiltak i Norge 2025" presiseres det at velfungerende økosystemer er viktige for klimaet og at vi må sikre at klimatiltak har akseptable konsekvenser for blant annet miljøverdier.

Det er tildelt betydelige økonomiske midler til naturrestaurering for å gjenopprette eller bedre tilstanden i ødelagte eller forringede økosystemer som blant annet er viktige karbonlagre (se også P11). Det er utarbeidet nye konkrete sjekklister til kommunene som de kan bruke til å vurdere klimatilpasning og naturbaserte løsninger i kommunale planer. Klima er bedre integrert i miljøovervåkingen enn det var tidligere, også på miljøgiftområdet. For eksempel ser vi at fisk fra enkelte høyfjellsinnsjøer har høye konsentrasjoner av miljøgifter, sannsynligvis fordi økt snø- og issmelting frigjør historiske forurensninger avsatt i isbreer over lang tid.¹⁹

Vi jobber med å se tilskuddsordninger mer i sammenheng for å gjøre det enklere for kommuner å søke tilskudd for å jobbe helhetlig med tiltak for klima- og naturhensyn. Arbeidet har så langt blitt begrenset til naturområdet, grunnet føringer fra departementet for Klimasats-ordningen om at raske, kvantifiserbare utslippskutt skal prioriteres. Det har gjort at prosjektsøknader med en arealdimensjon som gir langsiktige utslippskutt har vanskeligere for å nå opp og få støtte. For å se klima og natur mer i sammenheng i arealforvaltningen kunne det vært hensiktsmessig om det ble lagt opp til mer helhetlige tilskuddsordninger slik at kommunene i større grad kan se klima- og naturtiltakene i sammenheng.

¹⁸ [Her er de grå arealene - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/Her-er-de-gra-arealene-)

¹⁹ [EU Water Framework-Directive Priority Contaminants in Norwegian Freshwater Fish 2024 - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/EU-Water-Framework-Directive-Priority-Contaminants-in-Norwegian-Freshwater-Fish-2024-)

Det sektorovergripende perspektivet er en viktig del av vårt samfunnsoppdrag. Vi har blant annet opprettet et nettverk i miljøøkonomiske analyser for statlige etater. Formålet med nettverket er å etablere en arena for utveksling av informasjon og diskusjon av metodiske problemstillinger knyttet til håndtering av miljøvirkninger i samfunnsøkonomiske analyser. Vi har så langt hatt fire møter i nettverket, og det er stabil deltakelse fra over 15 statlige etater. Det er for tidlig å vurdere effektene av nettverket mer konkret, men tilbakemeldingene har vært positive. Vi har hatt gode faglige diskusjoner i nettverket, og ser også at det utløser bilateral kontakt mellom deltakende etater om metodiske problemstillinger. Så langt ser det ut som nettverket kan bli et viktig bidrag til at man på sikt får mer enhetlig håndtering av miljøvirkninger i samfunnsøkonomiske analyser på tvers av sektorer.

Den nye direktoratsgruppen for oppfølging av norsk handlingsplan for naturmangfold skal bidra til at hensynet til klima og natur i økende grad utgjør en ramme rundt all politikk, slik regjeringen har lagt opp til i naturmeldingen (se prioritering 10). Miljødirektoratet har et nasjonalt koordineringsansvar for klimatilpasning, og leder arbeidet med den nasjonale klimasårbarhetsanalysen som gjennomføres i samarbeid med en lang rekke sektorer og aktører, se omtale prioritering 22. I tillegg følger vi opp eget sektoransvar gjennom deltakelse i ekspertgruppen for natur- og kulturmiljø, hvor vi vektlegger å synliggjøre konsekvenser av klimaendring for våre hovedøkosystemer, og hvordan det kan påvirke økosystemtjenester og samfunnsverdier. På oppdrag fra KLD, har vi sammen med en tverrsektoriell referansegruppe, pekt på utfordringer i nasjonale myndigheters arbeid med å håndtere havnivåstigning (se prioritering 22).

Samarbeidet med Landbruksdirektoratet der vi ber flere forskningsinstitutter om å levere på oppdrag, har bidratt til mer omforent kunnskapsgrunnlag om hvordan tiltak for klima og økologisk tilstand kan ivareta hensyn til både klima, naturmangfold og næring. Samtidig øker kompleksiteten og omfanget av målkonflikter når klima og naturmangfold også skal sees i sammenheng med ulike sektormål. Samarbeid mellom etater gjør det derfor noen ganger mer krevende å trekke tydelige konklusjoner om hensiktsmessige løsninger.

Når oppdrag går ut på å utrede virkemidler for å ta hensyn til enten klima eller naturmangfold, kan det gå på bekostning av helhetsvurderinger av klima og naturmangfold, og føre til dobbeltarbeid fordi man må utrede mange av de samme virkemidlene i flere ulike oppdrag. Det er derfor positivt når departementene presiserer at ulike oppdrag skal ses i sammenheng. For at kunnskapen skal bli tatt i bruk er det også avgjørende med oppfølgende oppdrag om utredning av mulige virkemidler.

Det internasjonale naturpanelet (IPBES) har slått fast at gjennomgripende samfunnsendringer må til for stoppe natur- og klimakrisen, og det er lagt frem nye rapporter som underbygger dette. Miljødirektoratet har bidratt med å dele kunnskapen gjennom webinarer og på våre nettsider.

Vi tilgjengeliggjør i økende grad kunnskap om sammenhengen mellom klimaendringer og naturmangfold i nyhetsmeldingene våre, i media og poster i sosiale medier. Vi prioriterer også å delta med innlegg på arrangementer som løfter disse dilemmaene som for eksempel knyttet til utbygging av fornybar kraft. Vår vurdering er at vi på denne måten bidrar til å øke kunnskapen om temaet.

Styringsparametere under prioritering 8:

- 8.1 Krav til vurderinger av både klima- og naturhensyn er tydeliggjort i aktuell veiledning, og avveininger mellom natur og klima er synliggjort i uttalelser, vedtak og tiltak der det er relevant.
- 8.2 Helhetlig kunnskapsgrunnlag om relevante sammenhenger og påvirkninger mellom natur- og klimautfordringer, herunder naturbaserte løsninger blir utarbeidet og brukt.
- 8.3 Mer enhetlig håndtering av miljøvirkninger i samfunnsøkonomiske analyser på tvers av sektorer.

Prioritering 9: Sikre gjennomføring av EØS-relevant regelverk i EUs grønne giv, bidra til innlemmelse i EØS-avtalen og til at prioriterte norske klima- og miljøinteresser ivaretas i regelverks- og politikkutviklingen i EU

Prioriteringen har hovedforankring i miljømål 5.2 og 5.3.

EU/EØS-arbeidet har fått høyere prioritet enn tidligere, og vi har iverksatt flere tiltak for å adressere risikoene på dette området, inkludert målrettet kompetanseheving, omrokking av interne ressurser og tilføring av nye ressurser til EU/EØS-arbeidet i fagavdelingene. Økt EU/EØS-kompetanse gjør at vi er bedre rustet til å identifisere EØS-rettslige utfordringer og arbeidet med å skrive EØS-notater er mer effektivt og målrettet. Til tross for tiltakene, er det fortsatt betydelig risiko for at vi ikke klarer å oppfylle forventningene om tidlig medvirkning og rettidig og effektiv gjennomføring av EØS-relevant regelverk.

I 2025 har direktoratet jobbet med gjennomføring av et stort antall regelverk som kom under EUs grønne giv, som var forrige Europakommisjon (2019 -2024) sin store satsning. Figuren nedenfor viser at om lag 50 overordnende EU-regelverk av relevans for klima og miljø er i prosess som følge av EUs grønne giv. De fleste av disse regelverkene ble ferdigstilt under forrige Kommissjonsperiode, og nå skal de som er EØS-relevante gjennomføres i norsk rett. I vedlegg 5 er det en oversikt over status for gjennomføringen av grønn giv-regelverk på våre områder og hvilke hovedutfordringer som påvirker fremdriften. Eksempler på rettsakter med omfattende gjennomføringsarbeid i 2025 er CBAM, avskogingsforordningen, emballasjeforordningen, avløpsdirektivet, økodesignforordningen mm.

«VEDTATT» REGELVERK		EU-KOMMISSJONENS FORSLAG FORELIGGER	FORSLAG KOMMER
Miljømyndighetenes hovedansvar - EUs klimavotedirektiv - LULUCF-forordning - Innsatsfordelingsforordning - Ozonforordning - F-gass forordning - EUs sosiale klimafond-forordning - Luftkvalitetsdirektivene - Forordning om sertifisering av karbonfjerning - Grensekryssforordningen - Batteriforordningen - Økodesignforordningen - Emballasjeforordningen - POPs-forordning - CLP-forordning - Kvikksølvforordningen - Industriutslippsdirektivet - Avløpsdirektivet - Forordning for avskogingsfrie råvarer og produkter - Naturrestaureringsforordning - Forordning om europeiske miljøregnskaper - Rammedirektivet om avfall - Karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM) - Forordning om forebygging av tap av plastpellets - Jordovervåkningsdirektivet - Leketøyforordningen - Vaskemiddelforordningen - Forordning om omfordeling av oppgaver på kjemikalieområdet til EU-byråene	Annet departements hovedansvar - Forordning om CO₂-standard for utslipp fra kjøretøy - Fornybardirektivet - Energieffektiviseringsdirektivet - Direktiv for infrastruktur for alternative energibærere i transport - Forordning om metan i energisektoren - Forordning om netto null-industri (Net Zero Industry Act) - Direktiv om felles ladere - Forordning om kritiske råmaterialer (CRMA) - Direktiv om retten til reparasjon - Byggevarereforordningen - Direktiv om forbrukervern i det grønne skiftet - Miljøkrimdirektivet - Direktiv om selskapers bærekraftsrapportering (CSRD) - Taksonomiforordningen - Offentliggjøringsforordningen (SFDR) - Aktomhetsdirektivet (CSDDD) - Forordning fornybart skipsdrivstoff - Forordning fornybart flydrivstoff	Miljømyndighetenes hovedansvar - Kjøretøyforordningen - Endring i listen over prioriterte stoffer (kjemisk tilstand) for overflate- og grunnvann under vanddirektivet Annet departements hovedansvar - Direktiv knyttet til miljøpåstander og miljømerker (Green Claims)	- REACH-forordningen - Ny forordning om forbud mot eksport av farlige kjemikalier som er forbudt i EU Evaluert* - Støydirektivet - Slamdirektivet Evaluering pågår** - Miljøvarsvarsdirektivet - Direktiv om EE-avfall <i>*Evaluert betyr at det har vært en form for evaluering, for eksempel gjennomgått (refit). Neste trinn er at Kommisjonen konkluderer med om de skal legge fram forslag til endringer.</i> <i>**Evaluering pågår betyr at vi venter fortsatt på at regelverket blir evaluert før eventuelt nytt forslag blir presentert</i> Sist oppdatert 04.03.2026

Diagram 2. Oversikt over EØS-regelverk per mars 2026

Samtidig som vi har jobbet med gjennomføringen av et stort antall regelverk fra EUs grønne giv har vi i 2025 fulgt med på en rekke nye initiativ fra nåværende Europakommisjon (2025 - 2029), som har ren industri og konkurransekraft som sitt store satsningsområde. I løpet av de neste årene er det ventet om lag 40 nye initiativer av relevans for miljøforvaltningen. Flere strategier og handlingsplaner ble lagt frem allerede i 2025, slik som ren industripakke (Clean Industrial Deal), EUs handlingsplan for kjemikalier og forenklingsspakke på CBAM, mens andre initiativ ble påbegynt i 2025 og vil fortsette kommende år, slik som den kommende loven om sirkulær økonomi. Nåværende Kommisjon bruker forenkling som et grep for å tilrettelegge for industri og næringsliv og la i 2025 frem forslag til flere forenklingsspakker (omnibus), blant annet på miljø og på kjemikalier. Forenklingsspakkene foreslår ofte endringer i flere rettsakter og er ofte tverrsektorielle noe som gjør dem krevende å følge opp. Norge har størst mulighet til å medvirke tidlig i EUs regelverksutvikling, men siden det er stort omfang, tempo og kompleksitet i det som kommer fra EU ser vi at det kan være utfordrende for Miljødirektoratet å tidlig nok identifisere viktige saker og informere KLD på en måte som tydeliggjør behovet for oppfølging. For å lykkes, trenger vi tydelige prioriteringer og raske avklaringer fra KLD, spesielt for tverrsektorielle regelverk. Økt samarbeid internt og eksternt har økt sannsynligheten for å identifisere norske interesser, men risikoen er fortsatt betydelig.

Den store mengden regelverk som er i prosess i EU er krevende å håndtere, både når det gjelder gjennomføring og medvirkning. I tillegg er regelverkene mer komplekse enn tidligere og stadig mer tverrsektorielle. Videre er tempoet på regelverksutviklingen i EU stadig raskere, noe som gjør tidlig medvirkning krevende. Flere av de nye EU-regelverkene

har mange underliggende rettsakter, eksempelvis batteriforordningen (om lag 30 underliggende rettsakter), økodesignforordningen og klimakvotedirektivene. Oppfølgingen av underliggende rettsakter kan være krevende og det er behov for å etablere effektive rutiner for å håndtere dem. I tillegg medgår det mye ressurser til å igangsette og følge opp forvaltning av regelverk som allerede er gjennomført under den grønne given. Det kan også gå mye ressurser til å igangsette og følge opp forvaltning av regelverk som allerede er gjennomført under den grønne given.

Det tar tid å bygge opp nødvendig EU/EØS-kompetanse og det er en utfordring for direktoratet å beholde viktig kompetanse. For å unngå unødvendig ressursbruk og slitasje hos medarbeidere er det viktig med gode avklaringer om prioriteringer og ansvarsfordeling mellom Miljødirektoratet og KLD og internt i direktoratet.

Det er et generelt høyt press på de juridiske seksjonene i direktoratet, spesielt knyttet til lovarbeid med korte frister. For å hindre at gjennomføringsarbeidet blir forsinket eller mangelfullt, er det viktig at lovendringsbehov identifiseres tidlig og at det settes av tilstrekkelig tid til å foreta nødvendige juridiske vurderinger. Det er viktig med løpende dialog med KLD om hvordan lovarbeid kan planlegges og koordineres godt på tvers, slik at Miljødirektoratet får tidsrammer som gjør det mulig å sikre tilstrekkelig kvalitet og hindre forsinkelser i innlemmelse og gjennomføring.

Manglende overordnet styring og koordinering av EØS-saker i Norge hindrer nødvendige avklaringer på overordnet nivå. Forsinkede avklaringer om slik som ansvarsfordeling og EØS-relevans forsinkes innlemmelse og gjennomføringen av EØS-relevant regelverk, som igjen øker etterslepet. Leketøysforordningen og produktsikkerhetsforordningen er eksempler på at manglende avklaringer på departementsnivå om ansvarsfordeling og lovarbeid gjør regelverksarbeidet mer tidkrevende. Tidlig dialog og ansvarsavklaring mellom departementer, samt tidlig avklaring av EØS-relevans, er en forutsetning for effektiv og rettidig gjennomføring. Miljødirektoratet mener det gjennomgående virker å være et behov for flere ressurser og mer kompetanse om EØS-saker i departement og etater vi samarbeider med på klima- og miljøfeltet. Dette påvirker igjen vår mulighet til god måloppnåelse.

Samarbeid med andre etater er tidkrevende, spesielt for regelverk der flere departementer og/eller etater er ansvarlige. Forsinket gjennomføringsarbeid hos andre vil føre til forsinkelser hos Miljødirektoratet. Et eksempel på dette er gjennomføringsarbeidet med EUs dataplattform for kjemikalier (på engelsk kalles dette initiativet One Substance One Assessment) hvor det er flere etater inne med ulike forståelse av EØS-arbeidet. Et annet eksempel er klimakvotesystemet som henviser til krav i det reviderte fornybardirektivet (2023) som ennå ikke er implementert i Norge. Dette gjør forvaltning og håndheving utfordrende. Blant annet medfører en slik rettslig situasjon uklarhet og usikkerhet både for operatører i klimakvotesystemet og for klimakvotemyndigheten, og er en illustrasjon på utfordringer som følger dersom EØS-relevante rettsakter ikke innlemmes i tide.

Direktoratet jobber fortløpende med å finne gode måter å samarbeide med andre etater på slik at vi kan fange opp utfordringer i sektorovergripende regelverk, bidra til tidlig medvirkning og sikre god gjennomføring i nasjonal rett. Blant annet er vi pådriver for en etatsgruppe for samarbeid om EU/EØS-saker, som er en nyttig arena for både utveksling av kompetanse om EØS-arbeid og for tidlige diskusjoner om tverrsektorielle initiativ fra EU. Miljødirektoratet ser likevel et behov for dialog med KLD om hvordan miljøforvaltningen kan bidra til gode strukturer for samarbeid i EØS-saker mellom ulike forvaltningssektorer på tvers av departementsstrukturen.

Statsforvalteren har noen myndighetsområder som er viktige bidrag til etterlevelse av EØS-regelverk på klima- og miljøområde som er tatt inn i norsk rett. Gjennom sin rolle som forurensningsmyndighet forvalter de blant annet EU-direktiver som vanddirektivet, avløpsdirektivet og industriutslippsdirektivet (IED). Særlig avløp og oppfølging av industriutslippsdirektivet trekkes frem som sentrale risikoer på tvers av embetene. For å redusere risikoen har vi bedt statsforvalterne om å prioritere disse oppgavene høyt i 2025 gjennom midler til stillinger, styrket veiledning samt støtte i gjennomføring av oppgavene.

Styringsparametere under prioritering 9:

- 9.1 Effektiv, rettidig vurdering og korrekt gjennomføring av EØS-relevant regelverk.
- 9.2 Tidlig medvirkning på prioriterte områder og der Norge har viktige interesser.

3.4 Naturmangfold

Relevante bærekraftsmål:

[Naturmangfold - Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/naturmangfold)

Prioritering 10: Naturen forvaltes helhetlig og økosystembasert gjennom regelmessige vurderinger av status, tiltak og måloppnåelse i økosystemene hvert fjerde år ⚠

Prioriteringen følger opp miljømål 1.1.

Handlingsplanen for naturmangfold (Meld. St.35 (2023-2024)) legger opp til en mer helhetlig og systematisk naturpolitikk, og vil prege hvordan vi jobber i naturforvaltningen i årene som kommer. Eksisterende kunnskapssystemer knyttet til hav og vann, Natur sammen med utvikling av naturregnskap og menyer av tiltak, gir et godt grunnlag for videre arbeid

med blant annet regelmessige oppdateringer til Stortinget. Det er likevel en utfordring å sikre nok og relevant kunnskap om naturens tilstand, påvirkningsfaktorer og effekten av tiltak.

Målsettingen om helhetlig og økosystembasert forvaltning av naturen er avhengig av innsats og samarbeid på tvers av sektorer. Gode sektorprosesser er viktig for å sikre tilslutning til regelmessige oversikter og tilhørende tiltak og verktøy. Miljødirektoratet skal lede direktoratsgruppen som har fått i oppdrag å levere faglig grunnlag til de regelmessige oversiktene til Stortinget og rapporteringen til biomangfoldkonvensjonen. Gjennom et langsiktig og effektivt samarbeid vil vi ramme inn mye av det som allerede gjøres på naturområdet, men på en mer helhetlig og systematisk måte.

Naturregnskap

Naturregnskap skal gi oss en mer helhetlig oversikt over utviklingen i naturen og en bedre forståelse av hva naturen betyr for samfunn og økonomi. Forventet effekt er at man i den kommunale arealforvaltningen får mer og bedre kunnskap om konsekvensene av at naturarealer bygges ned, og at det framover dermed settes av og bygges ned mindre verdifulle naturarealer. I tillegg vil naturregnskapet på nasjonalt nivå kunne gi et godt grunnlag for fremtidig politikkutvikling for å ta gode klima- og miljøhensyn i tråd med nasjonale og internasjonale målsettinger. Miljødirektoratet prioriterer arbeidet med naturregnskap høyt, og har i 2025 lagt særlig vekt på kommunale naturregnskap. Vi har et godt og aktivt samarbeid med SSB, og et godt grunnlag for avklaringer fram mot publisering av det første nasjonale naturregnskapet mot slutten av 2026. SSBs referansegruppe for nasjonalt naturregnskap er viktig for å få innspill om forvaltningsnytte og datagrunnlag. Det er i stor grad avklart hva som skal og kan rapporteres til Eurostat innen utgangen av 2026. Utvalget av tema og datagrunnlag i det første nasjonale naturregnskapet er godt i rute for delregnskapet for økosystemtjenester, men er fortsatt under avklaring for delregnskapene for utbredelse og tilstand. Innhold og framtidig oppdateringsfrekvens må avstemmes med prosessen som etableres for de regelmessige oppdateringene til Stortinget om oppfølging av naturmeldingen.

Hovedinnholdet i det nasjonale naturregnskapet skal presenteres av SSB som offisiell statistikk, supplert med utfyllende informasjon fra aktuelle dataleverandører.

Miljødirektoratet vil formidle hva naturregnskapet betyr for Norge og vise hvordan naturregnskapet inngår sammen med annen miljøinformasjon. Det første naturregnskapet skal gi en oversikt over den beste informasjonen vi har innenfor regnskapsrammeverket og skal danne et godt grunnlag for framtidig nytte for forvaltningen. Utfordringer og restrisiko er fortsatt knyttet særlig til begrenset og umodent datagrunnlag på noen områder og til leveranser av utbredelses- og endringsdata.

FoU-prosjektet til KS om areal- og naturregnskap er en viktig samarbeidsarena i arbeidet med kommunale naturregnskap. Egne nettsider for kommunale naturregnskap på

miljødirektoratet.no²⁰ er nylig ble publisert i september.²¹ Utfordringer og restrisiko er fortsatt knyttet særlig til å treffe godt på nytteverdi (og ulike behov) i kommunene, begrenset og umodent datagrunnlag på kommunenivå (særlig når det gjelder data for tilstand og økosystemtjenester) og leveranser av endringsdata.

Arbeidet med prosjektspesifikke naturregnskap er konsentrert om god dialog med aktører som utvikler og tester konkret metodikk. Erfaringer fra slik utprøving er et sentralt grunnlag for den veiledningen som Miljødirektoratet skal publisere i 2026 og sikrer sammenhengen med det øvrige arbeidet med naturregnskapet.

For marine økosystemer er pilotprosjektet for Kystsonen Lofoten godt i gang, og gir et godt grunnlag for å videreutvikle et marint naturregnskap. Målsettingen er å bygge opp kunnskapsnivået i forvaltningen og hos våre samarbeidspartnere. Faglig forum for norske havområder²² har rollen som referansegruppe for piloten, og det er et godt samarbeid mellom etatene. Det er etablert nettverk/samarbeid med andre sentrale etater som SSB og Kartverket, og FoU-miljøer som jobber med naturregnskap. Piloten og arbeidet med marint naturregnskap er godt integrert med direktoratets øvrige arbeid med naturregnskap.

Det er store forventninger til hva naturregnskap vil inneholde og kan bidra til, og hva Miljødirektoratet og andre kan få til å utvikle og igangsette på kort tid. Vi vektlegger å formidle godt hva vi kan og vil lage, og at vi har god dialog med aktuelle brukere om deres behov og muligheter til å følge opp våre leveranser. Direktoratet publiserte i mai en oppdatert temaside om naturregnskap²³.

Økologisk tilstand

For å kunne vurdere den økologiske tilstanden i økosystemene på land må vi ha tilstrekkelig detaljerte grunnlagsdata. Direktoratet fikk i 2025 økte midler til styrking av datagrunnlaget for naturregnskap. Dette arbeidet er godt i gang. Det er en restrisiko knyttet til hvor raskt vi klarer å lage datagrunnlag som egner seg for regnskap/statistikk og som møter brukernes behov og forventninger. Det er også risiko knyttet til direktoratets kapasitet til å håndtere nye oppgaver og til å avstemme nye løsninger mot eksisterende kart- og datagrunnlag. En sentral del av arbeidet i 2025 er utviklingen av Naturkart, som skal styrke kart- og datagrunnlaget for naturregnskap og arealplanlegging. Direktoratet deltar aktivt i utviklingen av Grunnkart for arealanalyse sammen med SSB, Kartverket og NIBIO.

²⁰ [Kommunale naturregnskap - miljødirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/kommunale-naturregnskap)

²² [Faglig forum for norske havområder](https://miljodirektoratet.no/faglig-forum-for-norske-havomrader)

²³ [Naturregnskap - miljødirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/naturregnskap)

På nasjonalt og regionalt nivå er det i hovedsak nasjonale, arealrepresentative overvåkingsprogrammer som leverer grunnlagsdata til tilstandsvurderingene, men oppløsningen til disse dataene er generelt for lav til å brukes lokalt. For å kunne si noe om økologisk tilstand på lokalt nivå trengs det data med høyere oppløsning enn det vi har i dag, som vi må få gjennom en satsning på datainnsamling basert på fjernmåling og modellering kombinert med nye bakkesannheter. Når naturen fragmenteres svekkes økosystemene, og vi har igangsatt prosjekter som gir oss økt kunnskap om sammenhenger mellom økosystemene (konnektivitet) og utvikler metoder for å måle forstyrrelser i økosystemer og effekter av dette. Dette vil gi oss verdifulle data både får å kunne vurdere tilstand lokalt og til bruk i

Tilstandsvurderingene etter fagsystem for økologisk tilstand vil gi kunnskap til det nasjonale naturregnskapet, til rapportering på det nasjonale målet om at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester, og til arbeid med menyer av tiltak for å opprettholde eller forbedre den økologiske tilstanden. I 2025 har det blitt utarbeidet en justert økosysteminndeling som skal brukes i fagsystemet og på tvers av kunnskapsarbeidet i Miljødirektoratet. Det er også gjort flere tilpasninger for å harmonisere fagsystemet med nasjonalt naturregnskap.

For skog, fjell, arktisk tundra, og havområdene Barentshavet, Norskehavet, Nordsjøen og Skagerak har vi datagrunnlag for å vurdere den økologiske tilstanden på nasjonalt og regionalt nivå. For disse økosystemene ble tilstandsvurderinger gjennomført for første gang etter fagsystem for økologisk tilstand i perioden 2020-2023. Tilstandsvurderingene for både skog, fjell og hav skal oppdateres i løpet av 2026. Arbeidet med oppdatering av tilstandsvurdering for havområdene ble igangsatt i 2025 og vil bli en viktig del av faggrunnlaget for oppdaterte havforvaltningsplaner. For våtmark og åpent lavland har vi siden 2022 jobbet for å forsterke faggrunnlaget, og i 2025 er det jobbet med utvikling av overvåking og indikatorer. Dette vil gjøre at den økologiske tilstanden kan vurderes for våtmark og åpent lavland etter 2025.

Naturindeksen²⁴ ble også vil oppdateres i løpet av året og vil gi oppdatertytterligere data til fagsystem for økologisk tilstand. I tillegg jobber vi med å få på plass en datainfrastruktur som vil være en plattform for å få inn og dele data fra tilstandsvurderingene i fagsystemet. Norges Forskningsråd gjorde i i 2024 gjort en evaluering av det vitenskapelige grunnlaget for fagsystemet, som vil være et viktig bidrag i den videre utviklingen av fagsystemet. Selv om vi tar sikte på å gjennomføre nye tilstandsvurderinger for alle økosystemer etter 2024, vil det fortsatt være mangel på overvåkingsdata, manglende kunnskap om referansetilstander, samt mangel på data om økosystemenes utbredelse.

²⁴ Naturindeks.no - Naturindeksen måler tilstanden til det biologiske mangfoldet i Norge, og gir en oversikt over utviklingen i økosystemene, for utvalgte artsgrupper og tema.

Styringsparametere under prioritering 10:

10.1 Et forvaltningsnyttig naturregnskap i tråd med internasjonale standarder og forpliktelser er etablert på nasjonalt nivå fra og med 2026 og oppdateres regelmessig.

10.2 Det gis veiledning og er lagt til rette for bruk av naturregnskap på kommunalt og regionalt nivå og for prosjektspesifikke naturregnskap.

10.3 Tverrsektorielt faggrunnlag for meny av tiltak for økosystemene på land er utviklet og oppdatert som grunnlag for presentasjon av status, tiltak og måloppnåelse i økosystemene til Stortinget hvert fjerde år.

Prioritering 11: Innen 2030 er omfanget av forringede og ødelagte arealer i Norge klargjort, og innsatsen på naturrestaurering økt

Prioriteringen bidrar til å følge opp klima- og miljømål 1.1 og 1.2. Prioriteringen vil også kunne ha positive effekter for mål 5.1-5.4 med tanke på karbonlagring og klimatilpasning.

Miljødirektoratet fikk i 2025 i oppdrag fra KLD om å «Foreslå en tilnærming for å klargjøre omfanget av arealer med forringa og ødelagte økosystemer, og for å vurdere hvor naturrestaurering kan gjennomføres med størst nytte for samfunnet».

Oppdraget er et første steg i prosessen for å følge opp nasjonalt bidrag til det globale målet om å restaurere 30 prosent av forringet natur (mål 2 i naturavtalen). Svar på oppdraget ble levert 1. juli, og leveransen gir et godt utgangspunkt for å kunne identifisere all den forringede og ødelagte naturen i Norge og for på noe sikt kunne holde oversikt over forringet og restaurert natur. Arbeidet med å få oversikt over forringet natur vil gå parallelt med videre satsning på å restaurere mer natur i Norge.

Arbeidet med naturrestaurering vil etter hvert bli koblet til arbeidet med meny av tiltak når det er bestemt hvordan dette skal organiseres, se omtale av dette under prioritering 10.

Vi ser at mer natur blir restaurert gjennom at det i tillegg til økt restaurering i statlig regi, i økende grad blir gjennomført restaureringstiltak av ulike aktører i samfunnet og i regi av flere sektormyndigheter. Tilskuddsordningen for naturrestaurering, som var ny i 2024, har forsterket denne utviklingen gjennom at kommuner, organisasjoner og private grunneiere restaurerer mer natur. I tillegg fins andre ordninger som muliggjør restaurering av ulike typer natur for flere aktører. Slike ordninger er med på å øke bevisstheten om og behovet for naturrestaurering.

I tillegg til terrestriske tiltak ser vi at restaurering av vann og vannmiljø får økende oppmerksomhet. I 2025 ble det over statsbudsjettet bevilget ekstra øremerkede midler til restaurering av vannmiljøet i Oslofjorden.

Miljødirektoratet er i gang med å videreutvikle veiledning knyttet til restaurering av natur, og en ny nettside på temaet er under utvikling. Mye kunnskap om restaurering av ulike typer natur finnes allerede. Direktoratet jobber nå for at denne kunnskapen, sammen med

stadig ny og oppdatert kunnskap, formidles på et format som er mest mulig formålstjenlig for brukergruppene. Relevante myndigheter vil bli koblet på dette informasjonsarbeidet og det videre arbeidet knyttet til naturrestaurering som er nødvendig for å nå de nasjonale målsettingene i naturmeldingen.

Første versjon av Nasjonal handlingsplan for restaurering av vassdrag fram mot 2030 er under utarbeidelse. Handlingsplanen vil bli et viktig verktøy for beslutningstakere.

Styringsparametere under prioritering 11:

11.1 Miljødirektoratet holder oversikt over omfanget av forringet og ødelagt natur og gjennomført restaurering.

11.2 Restaureringstiltak vurderes i tverrsektorielt faggrunnlag for meny av tiltak for økosystemene

11.3 Miljødirektoratet sørger for god koordinering mellom ulike myndigheter, gir veiledning og utvikler og tilgjengeliggjør oppdatert kunnskap om effektive metoder for restaurering i de ulike økosystemene.

Prioritering 12: Økt bevaring og restaurering av marine økosystemer som del av en helhetlig forvaltning av arealene til havs

Prioriteringen bidrar til å følge opp klima- og miljømål 1.1, 1.2 og 1.3

Nye og ekspanderende næringer medfører nye problemstillinger og nye kunnskapsbehov. Mange av de mest sentrale virkemidlene for å redusere den negative påvirkningen på miljøtilstanden, ligger ofte hos andre sektorer. Det er veletablerte strukturer som gir muligheter for helhetlig forvaltning av hav, og vi spiller en viktig rolle bl.a. gjennom å utvikle det faglige grunnlaget og samordne vedtatte tiltak og planer. Godt samarbeid med fagmiljøer og videre utvikling av sektorsamarbeid er derfor avgjørende for å nå prioriteringen.

Vi har prioritert arbeidet med å få på plass en ny lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet, og denne innsatsen er viktig for å nå ambisjonsnivået i prioriteringen. Den nye loven om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet ble vedtatt i juni 2025. Vi er i gang med å sammenstille miljøfaglig kunnskapsgrunnlag for å identifisere nye kandidatområder for marint vern i norske havområder. I tillegg ble sjøfugl handlingsplan lansert av regjeringen i januar 2025. Miljødirektoratet har løpende kontakt med KLD om oppfølgingen av planen og har tatt tak i de tiltakene som ligger til Miljødirektoratet sitt ansvarsområde.

Faglig forum for norske havområder er i gang med å sammenstille faggrunnlag for oppdatering av havforvaltningsplanen. Det samlede faggrunnlaget skal ferdigstilles innen mai 2027.. Miljødirektoratet bidrar i kunnskapsoppbygging innen mange ulike temaer som grunnlag for videre arbeid tiltakene som er etablert gjennom havforvaltningsplanene.

Det er god framdrift på utvikling og forenkling av det faglige grunnlaget for havforvaltningsplanene, men det gjenstår fortsatt effektiviseringstiltak på digitalisering. Nå

når ny forvaltningsplan er vedtatt, er faglig forum i gang med å følge opp regjeringen-vil punkter fra meldingen. Et oppfølgingspunkt er å rydde og tilpasse eksisterende mål innenfor en ny målstruktur, samt rapportere måloppnåelse i ny målstruktur. Det er planlagt en digital løsning for presentasjon av målvurderingene.

Styringsparametere under prioritering 12:

12.1 Prosess for utvelgelse av områder aktuelle for vern i norske havområder er igangsatt.

12.2 Effektive tiltak for å bedre tilstand i økosystemer er etablert.

12.3 Prosessen rundt sammenstilling av det faglige grunnlaget for forvaltningsplanene for havområdene er effektivisert og i større grad digitalisert.

Prioritering 13: Nye verneområder gir et mer representativt vern

Prioriteringen følger opp miljømål 1.3, og bidrar til å følge opp mål 1.1 og 1.2.

I dag er 17,7 prosent av det totale landarealet vernet, men det er stor variasjon i hvordan vernet er fordelt. Vi har vernet mye fjell, men kun 5,5 prosent av skogen. I marine områder er det kun 4,8 prosent innenfor territorialgrensen som er vernet. Utviklingen er likevel positiv. De siste årene har arealet som er omfattet av skogvern økt, og det er tilrådd og opprettet nye marine verneområder. Det er betydelige naturverdier utenfor territorialgrensen (se prioritering 12).

Vi leverte våren 2025 en tilrådning om 32 nye skogvernområder og ytterligere 29 områder 1. september 2025. I 2025 ble 64 skogvernområder opprettet. Vi har arbeidet med tilrådninger om de marine områdene Andfjorden og Giske. Ved årsskiftet var 19 av de 34 marine kandidatområdene vernet. Det pågikk prosesser for de øvrige områdene. I arbeidet med bevaring av verdifull natur tilrådte Miljødirektoratet sju områder i kategorien supplerende vern våren 2025. Fire av disse ble vernet i august. Fremdriften i arbeidet er avhengig av fremdrift hos statsforvalterne, som rapporterer om utfordringer med hensyn til kapasitet for å sikre god framdrift. I arbeidet med kategorien nasjonalpark er det kommunal aksept for tre nye nasjonalparker, og utvidelse av tre allerede eksisterende parker. Det er meldt oppstart av verneplanprosess for utvidelsene av Jotunheimen nasjonalpark og Skarvan og Roltdalen nasjonalpark.

Det er flere risikofaktorer som påvirker vår evne til å bidra til at prioriterte arealer med natur blir sikret. For eksempel fører lokal motstand mot nytt vern til langvarige verneplanprosesser, og til at vi ikke kan arbeide med de mest verdifulle områdene. Lokalpolitisk tilslutning er tillagt stor vekt også i oppdrag om bevaring av verdifull natur, og forsinker arbeidet med å nå det nasjonale målet og tilsvarende internasjonale mål. I verneplanprosesser legges det betydelig vekt på ulike sektorinteresser. Dersom verneplanprosesser for verneverdige områder ikke igangsettes, eller foreslåtte verneområder sterkt reduseres i areal eller ikke vernes for å imøtekomme lokale

interesser, vil dette kunne føre til redusert måloppnåelse. Det gjøres også tilpasninger i vernebestemmelsene for å imøtekomme ulike interesser, noe som kan påvirke fremtidig sikring av viktige naturkvaliteter.

Styringsparametere under prioritering 13:

13.1 Økt omfang av tilrådd nytt vern innenfor de fastsatte rammene for dette.

Prioritering 14: Verneområdene forvaltes slik at verneverdiene ivaretas bedre

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 1.3. Prioriteringen vil også kunne ha positive effekter for mål 5.1-5.4 gjennom karbonlagring i verneområdene.

Når et område har fått vernestatus, ligger mye til rette for at naturverdiene er sikret på lang sikt. Det er imidlertid utfordrende å redusere de viktigste negative påvirkningsfaktorene i verneområder, som blant annet gjengroing, fremmede arter og økt ferdsel. Miljøforvaltningen gjennomfører mange og omfattende tiltak for å redusere eller fjerne truslene mot verneverdiene, og i mange av områdene er tilstanden bedret.

Vi har de senere årene sett at naturrestaurering gir svært gode resultater for tilstanden i mange av verneområdene våre. Pilotprosjektet med uttak av fremmede treslag i verneområder (2019-2021) med styrket kapasitet hos forvaltningsmyndigheten og SNO, har for eksempel ført til kompetanseheving og gjennomføring av mange og store hogstprosjekter. Flere av verneområdene er nå fri for fremmede treslag.

Plan for restaurering av våtmark i Norge og organiseringen rundt denne, har medført at om lag 250 myrer er restaurert siden starten i 2015, og mange av disse ligger i verneområder. Slike nasjonale satsinger kan altså utgjøre en stor forskjell i verneområdeforvaltningen.

Dagens rigg for restaurering av myr fungerer meget godt, men er sårbar, fordi kunnskapen om planlegging, gjennomføring og praktisk oppfølging i felt er samlet hos et fåtall medarbeidere i SNO og hos statsforvalteren. SNO har i 2025 bidratt i utarbeidelsen av informasjonsmateriell og gjennomført kursing av entreprenører og andre interesserte innenfor dette fagfeltet. Det jobbes også med å lage en ny nasjonal veileder for arbeidet med restaurering av myr. SNOs oppsyns- og kontrollvirksomhet, samt arbeid med restaurering, skjøtsel og kanalisering av ferdsel i verneområdene, er viktig for å redusere presset på verneverdiene. Samlet bidrar arbeidet med tiltak, oppsyn og kontroll til en mer effektiv og målrettet forvaltning, og til at tilstanden i mange verneområder blir bedret. Styrking av kapasiteten hos statsforvalteren har også gitt synlige resultater, men en oppskalering av arbeidet, vil kreve etablering av en mer langsiktig rigg og ytterligere styrket kapasitet.

Naturopppdrag²⁵ bidrar til mer effektiv forvaltning og oppsyn av verneområdene. Videre utvikling av dette verktøyet vil kunne gjøre at vi raskere oppnår ønsket tilstand i verneområdene. Det skal integreres en egen modul for å lage forvaltningsplaner i Naturopppdrag. Dette vil gjøre arbeidet med forvaltningsplaner og planlegging av tiltak mer effektivt og forhåpentligvis frigjøre kapasitet hos forvaltningsmyndighetene til å drive aktive tiltak for å bedre tilstanden i verneområdene våre.

Antallet verneområder øker stadig gjennom ordningen for frivillig skogvern, og som en del av arbeidet med å bevare verdifull natur. Samtidig melder mange statsforvaltere om kapasitetsutfordringer og høy risiko knyttet til forvaltning av verneområder. For å sikre en langsiktig ivaretagelse av verneverdiene, er det behov for både kapasitetsstyrking hos forvaltningsmyndighetene for verneområder og SNO, og en tydeligere prioritering og effektivisering av oppgavene. Direktoratet har foreslått en rekke tiltak – juridiske, økonomiske og organisatoriske – som vil bidra til å styrke og målrette innsatsen for langsiktig ivaretagelse av verneverdiene i Norge.

Styringsparametere under prioritering 14:

14.1 Tilstanden til verneverdiene i eksisterende verneområder er bedret.

3.5 Friluftsliv

Relevante bærekraftsmål:

[Friluftsliv - Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/friluftsliv-miljostatus)

Prioritering 15: Bedre tilgang til attraktive friluftslivsområder i og ved byer og tettsteder

Følger opp klima- og miljømål 3.1 og 3.2.

²⁵ Naturopppdrag - [Følge opp tilstand i verneområder - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/folge-opp-tilstand-i-verneomrader)

Evalueringen av ordningen for statlig sikring av friluftslivsområder, som ble levert KLD i februar 2025, viser at ordningen er sentral i mange kommuners arbeid med å legge til rette for friluftsliv. Virkemiddelet kunne hjulpet enda flere kommuner, og vi jobber for å gjøre ordningen bedre kjent. Sikring og tilrettelegging av nærmiljøområder er høyt prioritert i ordningen, og slik bidrar ordningen positivt til målet om bedre tilgang til attraktive friluftslivsområder i og ved byer og tettsteder. Det samme gjelder strandsone i pressede områder. Ordningen sikrer varig tilgang til viktige friluftslivsområder, ofte med betydelige naturverdier.

Tilskuddsordningen for støtte til juridisk bistand i arbeidet med å bedre allmennhetens tilgang til strandsonen for kommunene som grenser til Oslofjorden, bidrar til at kommunene får hjelp til for eksempel framføring av kyststier og til oppfølging av ulovlige stengsler og tiltak. Alle Oslofjord-kommunene har benyttet tilskuddsordningen, og de har fått egne kurs om juss i strandsonen. I 2025 er også viktige prinsipielle problemstillinger og utfordringer knyttet til etablering av kyststi og oppfølging av eldre ulovlige tiltak blitt utredet gjennom ordningen. Med dette som grunnlag har Miljødirektoratet publisert en ny veileder om merking og tilrettelegging av kyststi til hjelp for kommunene i arbeidet med kyststier og andre turstier for allmennheten. Tilskuddsordningen og aktivitetene i Kystsonenettverket for Oslofjorden fører til kompetanseheving i kommunene og stimulerer til økt innsats for å bedre allmennhetens tilgang til strandsonen.

Statlige tilskudd til organisasjonenes aktivitetsarbeid, til tilrettelegging i de statlig sikrede områdene og til drift av Skjærgårdstjenesten bidrar også til friluftslivsaktivitet og god tilrettelegging og ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder. Tilsvarende gjelder tilskuddsordningen "Tilskudd til natur- og friluftslivstiltak i områder som er berørt av landbaserte vindkraftverk". Ordningen har bidratt til at vi har flere økonomiske virkemidler som understøtter arbeidet med å tilrettelegge og utvikle attraktive områder, og som igjen sikrer tilgang til og økt bruk av friluftslivsområdene.

Ferdselsåreprosjektet²⁶ stimulerer kommunene til å lage planer for friluftslivets ferdselsårer for å identifisere, ivareta og utvikle stier og løyper som er viktige for befolkningen. 195 kommuner er i gang med planarbeidet og 89 kommuner har vedtatte planer. Kartlegging, opparbeiding, skilting og merking av ferdselsårene gjør at flere føler seg trygge i naturen og bidrar til å øke bruken av eksisterende og nye ferdselsårer. Kanalisering av ferdsel er viktig for å ivareta sårbar natur.

Stiskulen²⁷ gir hjelp til å ta rette valg for å sikre at ferdselsårer etableres på rett plass. For å øke kunnskapen om stitilrettelegging har vi gjennomført to praktiske kurs om hvordan man kan ta vare på natur- og friluftslivsverdiene på stier i mye brukte naturområder.

²⁶ [Ferdselsårer for friluftsliv - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/ferdselsaarer-for-friluftsliv)

²⁷ [Stiskulen: Starte eit stiprosjekt - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/stiskulen)

Befolkningsvekst, urbanisering og fortetting gir press på viktige arealer for friluftsliv. Kommunene som planmyndighet er sentrale i arbeidet med å bedre tilgangen til attraktive friluftslivsområder, og det er viktig å spille kommunene og fylkeskommunene gode gjennom formidling og veiledning. Vår veiledning for planlegging av friluftslivets ferdselsårer, planlegging av markaområder og kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder gir kommunene og andre verktøy for å ivareta og utvikle attraktive friluftslivsområder for framtida. Et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag for friluftsliv er viktig inn i all arealplanlegging, og i 2026 vil vi lansere en ny satsning på kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Vi har utviklet metodikk, veiledning og verktøy som skal understøtte kommunal og regional kartlegging av friluftslivsområder.

Det er ressurskrevende for direktoratet å nå kommunene med veiledning og informasjon for å sikre at kommunene prioriterer systematisk arbeid for å ivareta friluftsliv i planleggingen. Vi opplever likevel at det er en økende bevissthet rundt viktigheten av å ivareta natur og grønne områder, særlig i nærområder, og at vi gjennom våre virkemidler og kommunikasjon er med på å bremse en utvikling som i utgangspunktet er negativ.

Stadig flere naturområder opplever økt besøkstrykk som følge av vekst i det naturbaserte reiselivet, noe som skaper utfordringer i form av slitasje, forsøpling og konflikter, samt press på allemannsretten. Ansvaret for forvaltning av naturbasert reiseliv er fragmentert og fordelt på flere sektorer. Miljødirektoratets ansvar er knyttet til verneområder og friluftsliv, men andre sektorer må også ta sin del av ansvaret for å redusere negativ påvirkning på naturverdier.

Vi ser fortsatt behov for en bred dialog mellom relevante departementer om forvaltning og formidling av naturbasert reiseliv. Dagens fragmenterte landskap for digital naturinformasjon gjør det vanskelig for oss å nå fram med kunnskap. Det er også behov for en tydelig avklaring av andre ansvarsforhold knyttet til besøksforvaltning, inkludert hvem som har ansvar for planlegging, tilrettelegging og oppfølging av tiltak i sårbare områder. Etter oppdrag fra KLD har vi satt i gang et arbeid for å systematisere kunnskap og utvikle scenarier for økt bruk av natur i reiselivet, som grunnlag for å vurdere virkemidler og bedre besøksforvaltning, dette oppdraget leveres i 2026. Autoriserte besøkssentre for natur og verdensarv er viktige arenaer for å fremme naturvennlig ferdsel og formidle kunnskap om allemannsretten og sårbar natur. I 2025 har vi 46 autoriserte besøkssentre i Norge, som vi følger opp gjennom autorisasjons- og tilskuddsordningen. Vi startet arbeid med ny besøkssenterstrategi etter oppdrag fra KLD, som skal sikre at besøkssentrene når målene som er satt for ordningen.

Gjennom aktiv bruk av sosiale medier når vi bredt ut med god informasjon om blant annet ferdsel i verneområder, ferdselsforbud, hensyn til villrein og stitilrettelegging. Allemannsretten står sterkt, men det er behov for god og tydelig informasjon både om allemannsretten og allemannspliktene, for å unngå økende behov for ferdselsreguleringer.

Gjennom aktiv bruk av sosiale medier når vi bredt ut med god informasjon om blant annet ferdsel i verneområder, ferdselsforbud, hensyn til villrein og stitilrettelegging.

Allemannsretten står sterkt, men det er behov for god og tydelig informasjon både om allemannsretten og allemanspliktene, for å unngå økende behov for ferdselsreguleringer.

Gjennom aktiv bruk av sosiale medier når vi bredt ut med god informasjon om blant annet ferdsel i verneområder, ferdselsforbud, hensyn til villrein og stitilrettelegging.

Allemannsretten står sterkt, men det er behov for god og tydelig informasjon både om allemannsretten og allemanspliktene, for å unngå økende behov for ferdselsreguleringer.

I Friluftslivets år har vi hatt ekstra fokus på friluftsliv både internt i organisasjonen og eksternt. Gjennom forvaltning av tilskuddsordningen "Friluftslivets år 2025" har vi tildelt 25 millioner kroner til 25 lag og foreninger som arbeider for å mobilisere til økt friluftslivsaktivitet over hele landet. Vi har også hatt et samarbeid med DNT og fylkeskommunene om å synliggjøre utvalgte nærfriluftlivsområder i UT.no.

Styringsparametere under prioritering 15:

15.1 Økt antall kilometer skilte og merkede turruter med vedlikeholdsansvar registrert i Turrutebasen.

15.2 Økt tilgang til grøntområder og strandsonen i og ved byer og tettsteder.

15.3 Besøksforvaltning blir tatt i bruk som verktøy i forvaltningen av mye brukte friluftslivsområder.

15.4 God kunnskap om naturvennlig friluftsliv i befolkningen og i kommunene.

3.6 Forurensning

Relevante bærekraftsmål:

[Forurensning - Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/forurensning)

Prioritering 16: Kjemikalier og miljøgifter globalt, i EU og nasjonalt er bedre regulert

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 4.1 og 4.2.

Miljødirektoratets innsats i arbeidet med å regulere kjemikalier i EU og globalt gir store samfunnsgevinster, både i form av mindre skade på natur, mindre konsekvenser for helse

og reduserte kostnader til opprydding i etterkant. Særlig har vi bidratt til identifisering og regulering av flere skadelige stoffer både enkeltvis, men også på gruppenivå og bidratt til et strengt og effektivt regelverk gjennom å delta i ekspertgrupper og annet påvirkningsarbeid, på europeisk nivå og globalt. Effektiv veiledning til kommende reguleringer er også viktig slik at næringslivet er klar over sine forpliktelser.

Et viktig tiltak for å sikre effektive reguleringer, er at stoffer klassifiseres og reguleres i grupper i stedet for enkeltvis. Vi jobber med å identifisere og regulere flere stoffgrupper. Et eksempel er reguleringen av perfluorerte stoffer (PFAS) under det felleseuropeiske kjemikalierregelverket Reach²⁸, der vår innsats har bidratt til en bred definisjon av gruppen og at miljøproblemer knyttet til bruk av f-gasser²⁹ blir adressert i regelverksforslaget. Dette vil gi en begrensning i bruk og utslipp av tusenvis av stoffer i Europa. Et annet eksempel er arbeidet med å identifisere siloksaner som SVHC (Substances of Very High Concern). Flere miljøgifter ble regulert under Stockholm-konvensjonen under partsmøtet i april 2025.

Reguleringen av biocider³⁰ i EU/EØS har fremgang, men er fortsatt forsinket i forhold til den felleseuropeiske planen. Dette skyldes primært at reguleringsprosessen tar for lang tid i EU. Konsekvensen er at mange biocidaktive stoffer og biocidprodukter er på markedet i dag uten at vi har full oversikt over stoffenes virkning på helse og miljø. Effektivisering av arbeidsprosesser både nasjonalt og internasjonalt, har medført raskere fremdrift i våre vurderinger av biocider, slik at flere biocidprodukter nå er regulert i Norge. Dette bidrar til redusert risiko for skader på helse og miljø fra biocider, og gir økt forutsigbarhet for næringslivet.

Det kommer stadig nye kjemikalier på markedet og regulering av kjemikalier er et bevegelig mål. For å få til god fremdrift i kjemikalierreguleringen må vi sikre tilstrekkelige ressurser til arbeidet, effektive arbeidsmåter og streng prioritering av stoffer vi jobber med.

Styringsparametere under prioritering 16:

16.1 Fremgang i restriksjonsarbeidet for PFASer, inkludert generelt forbud i EU.

16.2 Flere stoffer regulert i EU og globalt.

16.3 Flere søknader om godkjenning av biocider i Norge er ferdig vurdert.

Prioritering 17: Forurensningskilder som skaper eutrofiering/overgjødning er godt regulert

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 4.1.

I områder med mye jordbruk og utslipp fra avløp, har flere vassdrag høye nivåer av næringsstoffer som forringer vannkvaliteten og som kan gi negative effekter på

²⁸ [Kjemikalierregelverket Reach - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/kjemikalierregelverket-reach)

²⁹ [Fluorholdige gasser \(f-gasser\) - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/fluorholdige-gasser-f-gasser)

³⁰ [Biocider - brukes for å bekjempe uønskede organismer](https://miljodirektoratet.no/biocider-brukes-for-aa-bekjempe-uonskede-organismer)

naturmangfoldet i ferskvann og kystområder. Selv om det er etablert en bedre, felles erkjennelse av eutrofiutfordringene, er innsatsen for å redusere avrenning og utslipp fra jordbruk og avløp fortsatt utilstrekkelig.

Den nye gjødselbruksforskriften er et viktig steg, men har foreløpig ikke gitt ønsket effekt. Regelverket vil ha en gradvis innføring fram mot 2033. Regelverket gir muligheter for mer målrettet regulering i områder med dårlig vannmiljøtilstand. Det er viktig at statsforvalterne tar i bruk sin hjemmel til strengere forskriftskrav i områder som ikke når vannmiljømålene. Det er publisert foreløpig veiledning til statsforvaltere og kommuner som sektormyndigheter for jordbruket, for å sikre at regelverket faktisk tas i bruk og følges opp i praksis. Departementene vil gi nærmere føringer for statsforvalterens hjemmel etter nytt regelverk.

For å redusere eutrofiering og forbedre vannkvaliteten, er det nødvendig med skjerpede krav til avløpsrensing. Statsforvalteren har fått instruks om å stille strengere krav til kommunene, og de fleste aktuelle kommuner har fått pålegg om å utrede nitrogenfjerning. Dette reflekteres også i relevante statsforvalteres årsrapporter, hvor det fremgår at få kommuner hittil har fått konkrete krav om nitrogenfjerning, men at mange nå er pålagt å utrede dette slik at forvaltningen har det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for å stille kravet.

I 2025 har vi delt ut omkring 61,3 millioner kroner i tilskudd til kommuner og kommunale selskaper i Oslofjordens nedbørfelt til planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning³¹. Tilskuddsordningen bidrar til at flere kommuner kommer raskere i gang med arbeidet med nitrogenfjerning. Selv om arbeidet er godt i gang, vil det ta tid å få på plass skjerpede krav og sikre etterlevelse fordi dette blant annet avhenger av ressurser i forvaltningen, god planlegging og betydelige investeringer i kommunene.

EU har nylig vedtatt et revidert avløpsdirektiv, som har som mål å redusere utslipp av næringsstoffer, mikroforurensning og sykdomsfremkallende organismer fra kommunalt avløpsvann. Direktivet er EØS-relevant og skal implementeres i norsk rett noe som vil gi skjerpede krav for mange kommuner.

Bruk av statsforvalterens innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven er et viktig virkemiddel for tidlig inngrep i planprosesser med mangelfull planlegging av infrastruktur for avløp.

Kantsoner langs vassdrag er et viktig virkemiddel for å begrense avrenning av partikler og næringsstoffer. Vi jobber for å gjøre forvaltningen av kantsoner mer helhetlig og effektiv, blant annet gjennom å bidra til enhetlig dispensasjonspraksis på tvers av statsforvalterne.

³¹ [Støtter 36 oslofjordkommuner med å fjerne nitrogen - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/stoetter-36-oslofjordkommuner-med-a-fjerne-nitrogen)

Det er stor oppmerksomhet om kantsoner i arbeidet med helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Evalueringen etter ekstremværet "Hans" i 2023³² viste også hvor viktige kantsoner er for å motvirke negative effekter av ekstremværehendelser. Vi jobber nå bredt med kantsoner og vi har blant annet deltatt i utarbeidelse av skjøtselsveileder³³ for grunneiere i samarbeid med NVE og Landbruksdirektoratet.

Regelverket for kantsoner er fragmentert, med ulike definisjoner og krav i forskjellige lover og forskrifter. Dette skaper uklarhet og hindrer god og effektiv forvaltning. Det er behov for en helhetlig gjennomgang av regelverket rundt kantsoner for å sikre tydeligere og mer samordnet regulering på nasjonalt nivå.

For å oppnå god regulering av industriutslipp kreves gjennomføring av industriutslippsdirektivet³⁴ (IED), som stiller krav til bruk av beste tilgjengelige teknikker³⁵ (BAT) og utslippsgrenser for miljøskadelige stoffer. Statsforvalteren er myndighet for en rekke forurensende virksomheter, blant annet innen næringsmiddelindustrien. Mange tillatelser er nå oppdatert med strengere vilkår for utslippskomponenter som bidrar til eutrofiering, som nitrogen og fosfor. I nedbørsfeltet til Oslofjorden har statsforvalteren gitt særskilte pålegg til virksomheter om å utrede tiltak for utslippsreduksjon. Dette er viktig for å redusere belastningen på vannmiljøet og bidra til måloppnåelse i Oslofjordens tiltaksplan.

For akvakultur i sjø ble det i 2024 innført nytt regelverk som gir økte rapporteringsforpliktelser for virksomhetene. Dette vil gi myndighetene et bedre datagrunnlag for å vurdere miljøpåvirkning og framtidig regulering. Landbaserte akvakulturanlegg har varierende størrelse, teknologi og rensekraft. I 2025 har Miljødirektoratet fulgt opp erfaringer fra den landsdekkende tilsynsaksjon³⁶ i 2024, som avdekket store forskjeller og store mangler i hvordan rensekraft følges opp i landbaserte oppdrettsanlegg. Vi har brukt dette og annen kunnskap inn i det pågående arbeidet med å vurdere og foreslå standardkrav for landbasert akvakultur.

Vi bruker kommunikasjon som et viktig virkemiddel for å øke kunnskapen om tilstanden i vannmiljøet og øke forståelsen for tiltak. Nyhetsmeldingene våre om Oslofjorden fikk stor mediedekning i 2025 og vi oppnådde god spredning i sosiale medier. Vår vurdering er at dette bidrar til å øke kunnskapen på dette området.

Styringsparametere under prioritering 17:

³² [Evalueringen av håndteringen av ekstremværet Hans | Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap](#)

³³ [Ny veileder: Skjøtsel av kantvegetasjon langs vassdrag - miljodirektoratet.no](#)

³⁴ [EUs industriutslippsdirektiv er revidert - miljodirektoratet.no](#)

³⁵ [Industriutslippsdirektivet \(IED\): gjennomføringsbestemmelser om beste tilgjengelige teknikker i kjemisk sektor | europalov](#)

³⁶ [Landbasert akvakultur kontrolleres over hele landet - miljodirektoratet.no](#)

- 17.1 Skjerpede krav til avløpsrensing er innført.
- 17.2 Redusert avrenning fra jordbruk.
- 17.3 God regulering av andre kilder som akvakultur og industriutslipp.

Prioritering 18: Økt andel ombruk, bruk av materialgjenvunnet råvare og materialgjenvinning av avfall i tråd med en mer sirkulær økonomi med giftfrie kretsløp

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 4.4, men vil også kunne gi positive effekter for 4.3 og 5.1-5.4.

De nye kravene i avfallsforskriften kapittel 10a, som trådte i kraft for kommuner og næringsliv fra 2025, vil bidra til økt forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og tilsvarende næringsavfall i årene framover. Kravene legger til rette for bedre utnyttelse av ressursene i avfallet og reduserer klima- og miljøbelastningen fra avfallshåndteringen.

Tidligere analyser viser at kravene kan gi en forventet økning på ca. 8,5 prosentpoeng i materialgjenvinning, men måloppnåelsen er fortsatt lav - ca. 43 prosent i 2023³⁷, mot målene om 55 prosent i 2025 og 65 prosent i 2035. For å nå disse målene er det avgjørende at kommuner og næringsliv etterlever krav i regelverket. Miljødirektoratet har derfor styrket tilsynsinnnsatsen, blant annet gjennom en landsdekkende tilsynsaksjon høsten 2025, ledet av statsforvalteren. Aksjonen kontrollerte etterlevelsen av regelverket, og avdekket områder hvor det er behov for bedre informasjon og veiledning. Miljødirektoratet skal i 2026 utrede virkemidler for økt materialgjenvinning av husholdningslignende næringsavfall.

Veiledning er et sentralt virkemiddel for å sikre at kommuner og virksomheter etterlever regelverket og bidrar til en sirkulær økonomi. Miljødirektoratets veileder for utsortering og innsamling av avfall på www.miljodirektoratet.no er tatt aktivt i bruk av målgruppene. For å styrke forståelsen av regelverket og dets betydning, har vi også gjennomført målrettet kommunikasjon gjennom medieoppslag og sosiale medier, for eksempel når det gjelder utsortering av tekstiler. Dette har bidratt til at flere virksomheter, inkludert kommuner, bruker veiledningen.

Kommunenenes plikt til utsortering, separat innsamling, forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av tekstilavfall trådte i kraft 1. januar 2025³⁸. Vi er bekymret for at det per nå ikke finnes tilstrekkelig kapasitet for mottak, sortering og behandling av

³⁷ Sist oppdaterte statistikken er fra 2023, siden statistikken foreligger to år i etterkant. Rapporteringsmodell er lik for alle land. Dette innebærer at tiltakene vi iverksatte i 2025 og iverksetter i 2026 ikke er med i SSB- statistikken før tidligst om to år.

³⁸ [Vi må sortere flere typer avfall i 2025 - miljodirektoratet.no](http://www.miljodirektoratet.no)

tekstilavfallet fra kommunene. Det pågår initiativer både i Norge og i andre europeiske land for å etablere sorterings- og materialgjenvinningsanlegg, men det er usikkert når nedstrømmarkedet for brukte tekstiler og materialgjenvunnet tekstilavfall vil fungere tilstrekkelig godt. Når et produsentansvar for tekstiler trer i kraft, vil tekstilprodusentene bidra til å finansiere slik kapasitet.

Styrking av produsentansvar er et sentralt virkemiddel for å redusere miljøbelastning og fremme sirkulære løsninger. Kommende forskriftsreguleringer av utvidet produsentansvar for visse engangsprodukter i plast og utstyr i plast til fiske og akvakultur, vil bidra til å redusere forsøpling og spredning av mikroplast, og føre til positive klima- og miljøeffekter i Norge og andre land gjennom økt ombruk og materialgjenvinning.

Utvidet produsentansvar for tekstiler er under utvikling og er viktig for å sikre finansiering av gode løsninger som vil bidra til økt ombruk og materialgjenvinning, med positive klima- og miljøeffekter gjennom hele livsløpet til tekstilprodukter.

Målkraft i vedtatte og foreslåtte EU-rettsakter, som emballasjeforordningen, batteriforordningen og forslaget om sirkularitet for kjøretøy, vil også bidra til økt ombruk og økt materialgjenvinning av disse avfallstypene. Forslag til en ny batteriforskrift forventes gjennomført etter innlemmelse i EØS-avtalen. I forordning om sirkularitet for kjøretøy, forbereder vi forslag til gjennomføring av rettsakten, og tar forbehold om at denne blir vedtatt og innlemmet i EØS-avtalen.

For bygg- og anleggsavfall ble 54 prosent forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet i 2023. Dette er under EU-kravet på 70 prosent, og det er behov for nye virkemidler for å nå fastsatte mål. Et viktig tiltak er revisjon av avfallsforskriften kapittel 14A Betong og tegl fra riveprosjekter. Med forbehold om endelige vurderinger i det pågående arbeidet med forskriftsendringene, tar vi sikte på at færre riveprosjekter vil omfattes av krav om søknad. Dette vil kunne forenkle saksbehandlingen og bidra til økt nyttig bruk av betongavfall, noe som vil kunne gi en direkte effekt på andelen som telles med i beregningen av ombruk og materialgjenvinning. Giftfrie kretsløp er en forutsetning for økt ombruk og materialgjenvinning, og dermed for en sirkulær økonomi.

I tillegg vil kravene i revidert rammedirektiv om avfall, særlig målkraft for reduksjon av matavfall, være sentrale. Den nylig vedtatte matsvinnloven og bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn gir et godt grunnlag for å redusere matavfall i Norge. Dette bidrar både til redusert miljøbelastning og til mer effektiv ressursbruk.

Styringsparametere under prioritering 18:

18.1 Flere virkemidler som legger til rette for å øke andelen ombruk, bruk av materialgjenvunnet råvare og materialgjenvinning av husholdningsavfall og lignende næringsavfall er innført.

18.2 Produsentansvarsordningene i Norge er styrket for å bidra til mer bærekraftige produkter, avfallsforebygging, ombruk og materialgjenvinning.

18.3 Giftfrie kretsløp er godt ivaretatt i tiltak og virkemidler for økt ressurseffektivitet.

Prioritering 19: Plastforurensing er bedre regulert

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 4.1 og 4.4.

Plast og mikroplast i miljøet er fortsatt et stort miljøproblem, men overvåkingen gir oss et stadig mer helhetlig bilde av plastforurensning i norsk miljø. Den styrker dermed det nasjonale kunnskapsgrunnlaget for tiltak og regulering, og bidrar samtidig til internasjonale prosesser som forhandlingene om en global plastavtale og arbeidet under Baselkonvensjonen³⁹.

Siden 2021 har vi hatt et nasjonalt overvåkningsprogram for mikroplast, som stadig gir oss ny kunnskap om hvordan vi bør overvåke for mikroplast, og status for mikroplastforurensningen i norsk miljø⁴⁰. Programmet er nå utvidet til å undersøke sediment, vann og luft. Overvåkningsprogrammet gir oss kunnskap om bakgrunnsforurensning og hot-spots av mikroplast, for eksempel i overvann og urbane sedimenter, i tillegg til identifisering av største kilder.

Overvåking av forsøpling på strender gjør at vi kan følge med på utviklingen av plastforsøpling over tid. Strandovervåkingen under OSPAR⁴¹ bidrar til kunnskap om mengde, sammensetning og trender av marin forsøpling langs kystlinjen. Overvåkingen utføres nå på 15 OSPAR-strender, hvorav tolv strender er etablert på fastlandet og tre på Svalbard.

I 2024 startet vi opp miljøovervåking av makroplast, som kompletterte den eksisterende overvåkingen av strandsøppel. Vi har igangsatt kartlegging av søppel på havbunn, flytende plast på havoverflaten i tillegg til en utvidelse av overvåkingen av mageinnhold hos havhest. I 2025 startet vi kartlegging av bunnsøppel på utvalgte kystlokalteter og kartlegging av strandsøppel på urbane strender.

For å utvikle standardisert og tilgjengelig plaststatistikk, har Miljødirektoratet siden 2022 samarbeidet med Statistisk sentralbyrå (SSB). I 2023 publiserte SSB en vurdering av eksisterende datakilder og metoder for å etablere et nasjonalt plastregnskap. Første statistikkside for plast ble publisert høsten 2025, og inneholder nøkkeltall for plastavfall og produksjon av primærplast. Arbeidet med å inkludere tall for sammensatte produkter, som tekstiler, pågår fortsatt. Det nasjonale plaststatistikkarbeidet er relevant for prosjekter på nordisk nivå og i FN og er et nyttig kunnskapsgrunnlag i de internasjonale forhandlingene om en plastavtale under FN.

⁴⁰ [Monitoring of microplastics and tyre wear particles in the Norwegian environment \(Mikronor\): 2024 - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/monitoring-of-microplastics-and-tyre-wear-particles-in-the-norwegian-environment-mikronor-2024)

⁴¹ [Overvåking av strandsøppel - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/overvaking-av-strandsoppel)

Plastforurensning har dokumentert negative effekter på helse og miljø, og krever tiltak både nasjonalt og internasjonalt. Selv om vi kan gjøre mye hjemme, er internasjonalt samarbeid avgjørende for å få på plass felles reguleringer og forpliktelser. Miljødirektoratet har prioritert det globale arbeidet mot plastforurensning, og har deltatt aktivt i forhandlingene om en global plastavtale, sammen med KLD og UD. Vi har bidratt med faglig grunnlag og forberedelser til forhandlingsmøtet om plast i Genève, og deltatt i Baselkonvensjonen, som regulerer grensekryssende plastavfall.

Tiltakene mot plastforurensning gir konkrete miljøeffekter, for eksempel EUs direktiv om forbud og krav til engangsprodukter av plast som blant annet skal bidra til å redusere forbruk og plastforsøpling. Det innførte forbudet mot enkelte engangsprodukter av plast kan redusere bruken av engangsplast med 1,9 milliarder enheter eller 3 600 tonn årlig, basert på omsetning av utvalgte engangsprodukter før forbudet ble innført. Produsentansvar for plastprodukter fra fiskeri, fritidsfiske og akvakultur skal også redusere forsøpling og mikroplastspredning, samtidig som det fremmer ombruk og gjenvinning. Økt kontingent for plastbæreposer har allerede gitt en markant nedgang i forbruket, og nye utsorteringskrav forventes å øke innsamling og materialgjenvinning av plastemballasje.

Endringer i skipsavfallsdirektivet, som krever at havnene mottar sortert avfall og at alle fiskefartøy kan levere oppfisket marint avfall, vil fremdeles bidra positivt til å forebygge forsøpling og plastforurensning. Vi samarbeider med statsforvalteren om gode digitale løsninger og veiledning. I 2025 prioriterte vi arbeidet med godkjenninger av avfallsplaner i de største industrihavnene.

Miljødirektoratet har bidratt aktivt i OSPARs handlingsplan mot marin forsøpling, blant annet med forslag om utfasing av fiskegarn laget av plastmaterialer (dolly ropes), og oppfølging av vedtak om forbud mot utildekket isopor-lignende plast (EPS/XPS og ulike former for skumplast) i bøyer og pontonger. Under EUs kjemikalierregelverk REACH er det vedtatt et totalt forbud mot gummigranulat, med åtte års overgangstid. Vi følger opp mikroplastutslipp gjennom relevante EU-regelverk, som EUs avløpsdirektiv, slamdirektivet, industriutslippsdirektivet og økodesigndirektivet, og vurderer behovet for ytterligere tiltak.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget videre har Miljødirektoratet finansiert en videreutvikling av databasen knyttet til PlastChem - rapporten. Kunnskapssyntesen og databasen brukes i globale forhandlinger og i vurdering av reguleringer nasjonalt og internasjonalt. Med forventet vekst i global plastproduksjon er slik kunnskap avgjørende for utvikling av effektive virkemidler.

Tiltakene for bedre samordning av arbeidet med opprydding av marin forsøpling har i 2025 blitt evaluert. Arbeidet i nasjonalt samhandlingsråd mot marin forsøpling og statlig samhandlingsråd mot marin forsøpling har blitt stanset som følge av denne evalueringen.

Styringsparametere under prioritering 19:

- 19.1 Styrket miljøovervåkning og kartlegging av mikro- og makroplastforurensning.
- 19.2 Statistikken om plast er standardisert, tilgjengelig og bidrar til en bedre regulering.
- 19.3 Forbedret globalt og regionalt samarbeid og faglig kunnskap på plastområdet.
- 19.4 Kunnskapen om mikroplast og farlige stoffer i plast er økt.
- 19.5 Opprydding av marin forurensning er bedre samordnet.

3.7 Klima

Relevante bærekraftsmål:

[Klima - Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/klima-miljostatus)

Prioritering 20: Reduserte utslipp og økt opptak av klimagasser

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 og 1.1.

Norge har under Parisavtalen forpliktet seg til å redusere utslippene i 2030 med 55 prosent sammenlignet med utslippene i 1990, og med minst 70-75 prosent i 2035. Klimamålene kan gjennomføres gjennom nasjonale utslippsreduksjoner, i samarbeid med EU og gjennom kjøp av utslippsreduksjoner utenfor EU/EØS.

I den videre vurderingen her ser vi på utslippsreduksjoner i Norge. I 2024 var Norges klimagassutslipp på 44,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, 13 prosent lavere enn i 1990. Reduksjonen de senere årene skyldes blant annet klimatiltak som elektrifisering av bilparken, økt bruk av biodrivstoff gjennom omsetningskrav og elektrifisering av installasjoner på sokkelen.

Det er verdt å merke seg at noe av nedgangen i utslipp kan være midlertidig. Fra 2023 til 2024 gikk for eksempel utslippene ned med 4,1 prosent. Det var en betydelig nedgang i utslippene fra industrien, som i hovedsak skyldtes driftsstans. Omsetningskravene for biodrivstoff gir også betydelige utslippsreduksjoner, men bruken av flytende biodrivstoff har bærekraftsutfordringer og gir ikke varig omstilling.

Opptak av klimagasser i skog- og arealbruk tilsvarer rundt en tredjedel av de totale utslippene våre, i hovedsak på grunn av opptak i skog. Det er stor årlig variasjon i opptak fra skogen. Opptaket har økt siden 1990, hovedsakelig på grunn av storstilt skogplanting og aktiv skogforvaltning etter andre verdenskrig. De siste årene har vi imidlertid sett at opptaket er synkende, blant annet på grunn av økt hogst og naturlig dødelighet, redusert tilvekst og mindre skogareal. I 2024 var opptaket i skog 37 prosent lavere enn i toppåret 2010.

Det er forventet at opptaket vil synke videre mot 2050. Miljødirektoratet har satt ut et oppdrag om mulige klimatiltak og økologisk tilstand i skog, og dette vil være kunnskapsgrunnlag for å vurdere klimatiltak i skog nærmere. Det vil også brukes i oppdrag om langsiktig klimamål for skog, som Miljødirektoratet er i gang med i samarbeid med Landbruksdirektoratet.

Det er også betydelige utslipp fra skog- og arealbrukssektoren, særlig knyttet til dyrking på drenert organisk jord og nedbygging av arealer. I 2024 sto avskoging for et utslipp på 1,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Det er behov for å prioritere arealbruk til de viktigste formålene for å minimere utslipp fra arealbruk framover. Virkemidler for å minimere nedbygging av arealer er i hovedsak vinn-vinn for både klima og naturmangfold. Arealbruksendringer er den største trusselen mot naturmangfold, og reduksjon i nedbygging av natur er derfor blant tiltakene som vil ha stor positiv effekt på både klima og naturmangfold. Miljødirektoratet er i gang med oppdrag om mål for å redusere utslipp fra irreversible arealbruksendringer, som skal gi anbefalinger om hvordan et slikt mål kan innrettes.

Nasjonale utslippskutt er en sentral del av Norges plan for å nå klimamålene. I tillegg til å implementere og forvalte klimavirkemidler som omsetningskrav og kvotesystem, bidrar Miljødirektoratet ved å levere kunnskapsgrunnlag for politikkutforming. I løpet av året har vi levert en rekke oppdrag: utredninger og analyser, konsekvensutredninger og høringsnotater, som gjør at virkemidler kommer nærmere beslutning og implementering.

I CO₂-kompensasjonsordningen for industri utsatt for karbonlekkasje, er det fra og med 2025 innført et tak på 7 milliarder kroner årlig og krav om at en andel av kompensasjonen skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak. Innen 1. mars 2025 skulle mottakere av CO₂-kompensasjon levere tiltaksplan til Miljødirektoratet som viste hvordan minst 40 prosent av estimert støtte for årene 2024-2030 skal brukes på klimatiltak innen 2034. Miljødirektoratet har på kort tid utarbeidet en mal for tiltaksplan, og alle som søkte om støtte for 2024 har sendt inn en tiltaksplan innen fristen ved å fylle ut malen. 35 av 37 tiltaksplaner fra virksomhetene var godkjent av Miljødirektoratet ved årsskiftet.

Utslippskutt i det tempoet som er nødvendig for å sikre nasjonal omstilling mot lavutslippssamfunnet i 2050, vil kreve en betydelig styrking av klimapolitikken i form av nye

og forsterkede klimavirkemidler. Omstilling til lavutslippssamfunnet tar tid, og veivalgene som tas de nærmeste årene blir avgjørende for utslippene i 2050.

Styringsparametere under prioritering 20:

20.1 Utviklingen i utslipp og opptak av klimagasser i Norge.

Prioritering 21: Godt kunnskapsgrunnlag på tvers av sektorer som underlag for beslutningsprosesser for å oppfylle klimamålene

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 5.2, 5.3, 5.4.

I januar publiserte Miljødirektoratet rapporten *Klimatiltak i Norge – kunnskapsgrunnlag 2025*⁴², et kunnskapsgrunnlag som underlag for beslutningsprosesser for å oppfylle klimamålene. Analysen omfatter perioden fram mot 2035. Miljødirektoratet samarbeidet med andre fagetater om rapporten, som ser på klimatiltak, barrierer og mulige virkemidler i alle sektorer. Rapporten vurderer særlig samarbeidet med EU og behovet for styrket klimapolitikk både for kvotepliktige utslipp (ETS), utslipp omfattet av innsatsfordelingsforordningen (ESR), og utslipp og opptak fra skog- og arealbruk (LULUCF). Et viktig budskap er at mange av tiltakene møter ulike barrierer og at karbonprising alene sjelden vil være tilstrekkelig for å utløse tiltakene. Det er også gjort et dypdykk i hvordan EUs kvotesystem fungerer som klimavirkemiddel. Rapporten for 2025 peker spesielt på at tiltak bør utformes slik at de ikke gir vesentlig negative effekter for naturmangfold og andre miljøverdier, og det er også satt ut flere oppdrag knyttet til klimaeffekter og virkninger av tiltak i skogbruket.

I oppdrag O114 ble vi bedt om å videreutvikle Klimatiltak i Norge-rapportene som kunnskapsgrunnlag for mulige indikative utslippsbaner mot 2050. Hovedtilnærmingen vi valgte var en sektorvisanalyse med utgangspunkt i tiltaksanalysene, og blir en viktig del av Klimatiltak i Norge 2026. Vi beskriver hvordan utslippene kan reduseres og effekten av ulike veivalg. I begrepet "veivalg" ligger valgene politikerne må ta i den nærmeste framtid som i stor grad avgjør utslippsutviklingen mot 2050. Vår analyse viser at omstilling vil ta tid, og det neste tiåret er avgjørende. Det er få veier til 90 – 95 prosent utslippsreduksjoner i 2050 i Norge, og klima må prioriteres i alle sektorer. Rapporten lanseres tidlig februar 2026.

Det er også behov for gode vurderinger og beregninger av effekt av virkemidler. Departementet etterspør dette både til *Klimastatus og -plan* og i enkeltstående utredninger. Slike effektberegninger er metodisk krevende (jf. teknisk beregningsutvalg for klima), og det vil ofte være stort behov for skreddersøm av beregningene. Miljødirektoratet har tradisjonelt hatt få oppgaver knyttet til effektberegninger av enkeltvirkemidler på

⁴² [Klimatiltak i Norge; Kunnskapsgrunnlag 2025 - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/klimatiltak-i-norge-kunnskapsgrunnlag-2025/)

klimaområdet, men har nå i oppdrag å bistå Klima- og miljødepartementet med å videreutvikle verktøy for effektberegninger til *Klimastatus og -plan*. Dette er derfor et område vi bygger oss opp på.

Ettersom Finansdepartementet har ansvar for å beregne effekt av avgifter og for framskrivingene som danner grunnlaget for analysene, er det stort behov for samarbeid slik at vi sikrer mest mulig samsvar mellom tiltaksanalysen og effektberegninger av virkemidler. I tillegg til å bistå KLD med effektberegninger til KSP, har vi også levert et forslag til metodikk for å beregne effekt av ulike klima- og miljørelevante støtteordninger under jordbruksoppgjøret. Kompetansehevingen på metoder for å beregne effekt av virkemidler bidrar også til styrking av vurderinger i utredninger av konkrete virkemidler.

I 2025 har vi levert særlig mange utredninger av sentrale virkemidler, blant annet forslag til forbud mot bruk av fossile brenslers til indirekte fyring i industrien for ikke-kvotepliktig sektor og deretter også utvidelse til kvotepliktig sektor, forbud mot fossil gass til permanent oppvarming av bygninger, klimakrav til offshoreskip og havbruksfartøy, minimumskrav til nullutslipp i offentlige anskaffelser av bygge- og anleggsplasser, forbud mot fossile brenslers på bygge- og anleggsplasser, opptrapping av omsetningskravene for biodrivstoff, sammenhengen mellom CO₂-avgiften og ETS₂, endringer i klimakvoteforskriften og forslag til ny CBAM-lov og forskrift. Mange av disse har vært på høring, hvor vi har oppsummert innspillene for KLD. Vi har også sendt forslaget til forbud mot nedbygging av myr med hjemmel i plan- og bygningsloven på høring, samt gitt råd til KLD om et forbud mot næringsmessig uttak av myr til torvproduksjon.

I 2025 har det vært økende oppdragsmengde til oss på nasjonale virkemidler som kan føre til utslippskutt eller økt opptak av klimagasser i Norge dersom de innføres. Oppdragene øker både i mengde og kompleksitet – og det utfordrer den totale kapasiteten vår, samtidig som implementering av EU-regelverk har høy prioritet. Det vil derfor fortsatt være behov for gode prioritering internt i samråd med KLD.

Styringsparametere under prioritering 21:

21.1 Samordnet og helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av etater, herunder i den årlige analyse av tiltak, barrierer og mulige virkemidler opprettet i 2023.

21.2 Bedre kunnskap om virkemidler og samspillet mellom disse.

21.3 Bidra til kunnskap om konsekvensene klimatiltak og klimaomstillingen har på kraftsystemet, i samarbeid med relevante etater.

21.4 Bedre metode og tallgrunnlag for effektberegninger for et godt underlag for blant annet arbeidet med klimastatus- og plan.

Prioritering 22: En effektiv og samordnet innsats på tvers av sektorer for å sikre at Norge er forberedt på konsekvensene av klimaendringer

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 5.5.

Over 20 direktorater og statlige etater samarbeider om å utvikle den første nasjonale klimasårbarhetsanalysen, som meldt i Meld. St. 26 (2022–2023) *Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn*. Dette er viktig arbeid som bidrar til å sikre samordning og tverrsektoriell innsats på klimatilpasningsområdet. Arbeidet er organisert i to spor, hvor man i det ene sporet jobber under temaene mat, helse, infrastruktur, og natur- og kulturmiljø. Etatenes kompetanse og bidrag er avgjørende for å få laget en bredt forankret og solid analyse som viser hvordan Norge er sårbart for klimaendringer på kort og lang sikt. Miljødirektoratet leder arbeidet fra den nasjonale koordineringsrollen for klimatilpasning. Arbeidet er i rute og leveres innen utgangen av 2026.

Den nasjonale klimasårbarhetsanalysen er del av et forbedret og syklisk styringssystem på klimatilpasningsområdet. Klimasårbarhetsanalysen(e) skal gi oss bedre kunnskap om konsekvenser klimaendringene har for samfunnet, og vår kapasitet til å håndtere dem. Analysen(e) vil gi et bedre grunnlag for politikikutviklingen som i første omgang skjer i ny stortingsmelding i 2028, og i det videre med nye sykluser. Analysen er rettet mot statlige beslutningstakere, men skal formidles bredt og kunne anvendes av andre, herunder lokale myndigheter og næringsliv.

Nye framskrivninger for havnivåstigning i Norge ble lansert våren 2024, og konsekvensene av et stigende havnivå berører mange sektorer. Vi kartla i 2024 status og utfordringer med dagens organisering og ansvar for håndtering av havnivåstigning. I 2025 har vi oversendt anbefaling til KLD om hvordan nasjonale myndigheters arbeid med å håndtere havnivåstigning, høye vannstander og bølgepåvirkning kan forbedres og organiseres. En rekke statlige og kommunale aktører deltok i dette arbeidet. Med vår anbefaling til en tydeligere plassering av ansvar i staten for oppfølging av havnivåstigning, vil det kunne bli jobbet mer strukturert og målrettet med veiledning og tiltak for å håndtere de utfordringer som er påpekt. Dette vil gjøre Norge bedre rustet til å redusere konsekvensene av et klima i endring når det kommer til forventet havnivåstigning, bølgepåvirkning og høye vannstander.

Styringsparametere under prioritering 22:

- 22.1 Gode prosesser og involvering av aktuelle samfunnsaktører gir effektiv og samordnet oppfølging av stortingsmeldingen.
- 22.2 Ny politikk i meldingen følges opp med et forsterket og forbedret faglig grunnlag.
- 22.3 Den nasjonale klimasårbarhetsanalysen etableres i tråd med oppdraget.

Prioritering 23: Sikre effektiv gjennomføring av relevante deler av Klar for 55 pakken for oppfyllelse av klimamålene

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 52 og 5.3.

Direktoratet har fått store nye oppgaver, særlig på kvoteområdet med innfasing av maritim sektor i EU ETS og ETS2⁴³, samt koordineringsansvar i forvaltningen for CBAM. Økte ressurser og justering i organisasjonen har vært viktige grep for å effektivt håndtere den økte mengden av oppgaver som følger av Klar for 55. Mye av ressursene er på plass, men det tar tid å bygge kompetanse, og bygge opp og videreutvikle forvaltningsområdene våre.

Vi har prioritert å styrke og bygge opp EU- og forvaltningskompetansen på kvoteområdene. Dette gjør vi gjennom å tilrettelegge for erfaringsdeling, intern opplæring og aktiv deltakelse i det praktiske EU-arbeidet. Implementering av rettsakter i norsk rett gjøres løpende, her har det vært mye arbeid, og det gjenstår fremdeles utvikling av enkelte regelverk på kvoteområdene. Vi har deltatt aktivt i EU-kommisjonens ekspertgrupper, både for å bidra med norske innspill og for å forberede oss og aktørene tidlig.

Arbeidet med å etablere en helhetlig forvaltningspraksis for maritim sektor er godt i gang. Vi har ansvar for rundt 650 overvåkingsplaner fra kvotepliktige skipsoperatører, og har gjennomført grundig kontroll av planene vi har mottatt. En rekke planer blir returnert pga feil og mangler. Vi forventer å godkjenne disse planene i løpet av våren. Vi utvikler et system for kontroll og oppfølging av utslippsrapportering for å sikre etterlevelse av regelverket. Kontrollen for utslippsrapportering for 2024 er gjennomført. Vi har startet arbeidet med å håndheve regelverket overfor aktører som ikke har levert overvåkingsplaner eller utslippsrapporter i tråd med regelverket. Den maritime bransjen er veldig dynamisk, og antall skip som er kvotepliktige og antall operatører som Norge er myndighet for, endrer seg over tid. I utviklingen av forvaltningspraksis har vi god dialog og erfaringsutveksling med myndigheter i andre land.

For industrien har vi brukt mye ressurser på gjennomgang av søknader om tildeling av kvoter for perioden 2026-2030. Arbeidet vil fortsette videre i 2026. Vi sendte inn Norges første tildelingsplan til EUs frist 30. september 2024, og har siden oppdatert denne i flere ganger i forbindelse med ESA sin gjennomgang av Norges tildelingsplan. ESA har gjennomført fullstendighetssjekk, og første del av konsistenssjekk, mens spesifikke vurderinger ble utsatt til starten av 2026. Vi vil fortsette å sende inn oppdaterte data i tråd med ESA og EU-kommisjonens frister i forbindelse med denne gjennomgangen. Behandling av tildelingssøknader er en stor oppgave som kommer i tillegg til ordinær drift av kvotesystemet og implementering av nytt regelverk, samtidig som vi bygger opp kompetanse hos nye medarbeidere. Vi jobber også med å følge opp overvåkingsplaner og har i år gått over til risikobasert kontroll av utslippsrapportering. Kompleksiteten i saksbehandlingen av kvotesaker øker, og vi har flere krevende vurderinger på industriområdet. Vi forventer at trenden med krevende saker vil fortsette i årene framover. Som følge av det høye trykket på området har behandling av tildelingsrapporter som ble

⁴³ [ETS2: Veitransport, bygg og annet - klimakvoter - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/ETS2-Veitransport-bygg-og-annet-klimakvoter)

rapportert inn i 2024 og 2025 først blitt behandlet høsten 2025, og det gjenstår fremdeles noe arbeid før alle rapporter er behandlet.

For luftfart under EU ETS har vi for første gang vurdert søknader om tildeling for bruk av alternative flydrivstoff, og meldt inn tildelingstall for Norge til EU-kommisjonen. Det har vært mye nytt og endret kvoteregelverk på luftfartsområdet, blant annet som følge av CORSIA, og vi har hatt stor oppmerksomhet om implementeringsarbeid.

Vår forståelse er at Norge ligger langt fremme med gjennomføring av ETS2 sammenlignet med andre EU-land. Fristen for at brenseloperatørene i ETS2 skulle ha godkjent utslippstillatelse var 1. januar 2025. Denne fristen ble overholdt for alle operatører som leverte inn søknad. I løpet av våren 2025 har overvåkingsplanene blitt godkjent, hvor de aller fleste fikk krav til forbedringer som skulle rettes i løpet av høsten 2025. Omtrent alle brenseloperatører med tillatelse, har rapportert historiske utslipp for 2024 i henhold til sin overvåkingsplan så langt det har latt seg gjøre. Disse utslippstallene er videre rapportert til EU. Endringer i klimakvoteloven er vedtatt slik at eksisterende og kommende regler for ETS2 i klimakvoteforskriften er hjemlet der. Det er også gjennomført høring om endring av klimakvoteforskriften om innføring av kvoteplikt og verifikasjon. Samspillet mellom kvoteplikt i ETS2 og den norske CO₂-avgiften er vurdert på oppdrag fra departementet. Det er fortsatt behov for utvikling av saksbehandlingsrutiner, verktøy, veiledning, og regelverkspraktisering på ETS2.

Klimakvoteregisteret har åpnet rundt 85 nye kontoer i år. De fleste av disse er driftskontoer knyttet til maritim transport. I takt med det økte omfanget av oppgaver i klimakvoteregisteret har vi særlig jobbet med å videreutvikle rutiner, prosedyrer og risikovurderinger. Kvoteregisteret har også etablert et samarbeid med Økokrim, med formål om å styrke rapporteringen ved mistanke om hvitvasking og terrorfinansiering.

Oppdatert informasjon og veiledning om EU ETS og ETS2 er lagt ut løpende på nettsidene våre og informert om via nyhetsbrev og fagmeldinger. Vi prioriterer i tillegg å informere relevante aktører gjennom webinarer og informasjonsmøter.

Regjeringen har som mål å innføre CBAM-forordningen i norsk rett fra 1. januar 2027. I mars 2025 ble Miljødirektoratet utpekt som koordinerende myndighet for CBAM i Norge. Vi samarbeider tett med Tolletaten og Skatteetaten for å gjennomføre regelverket på en god og effektiv måte. Vi har startet arbeidet med å implementere CBAM-forordningen i norsk rett. Det skal gi nødvendige hjemler for å gjennomføre og forvalte reglene. Vi har levert utkast til CBAM-lov og CBAM-forskriften.

Omfanget av oppgavene som koordinerende myndighet under CBAM er fortsatt usikre. Det framtidige ressursbehovet tilpasses eventuelle endringer i regelverket, antallet pliktsubjekter og hvilke varer som omfattes. Den nasjonale ordningen avhenger i praksis av

avklaringer fra EU om videre utvikling av regelverk og påfølgende innlemmelse i EØS-avtalen. CBAM innebærer særlige administrative utfordringer fordi regelverket utvikles fort, med nye krav som foreslås samtidig som eksisterende innføres i nasjonale regelverk. Den 17. desember i år la Kommisjonen fram et forslag til revidert CBAM-forordning, som blant annet inneholdt nye varegrupper under de sektorene som regelverket gjelder for. Gitt at endringene blir vedtatt, er det nå om lag 600 importører som vil omfattes direkte av CBAM i Norge. Det ble også vedtatt en rekke gjennomføringsregelverk som presiserer plikter i forordningen. CBAM har også blitt et omdiskutert tema i det raskt endrende internasjonale handelsbildet. Dette kan påvirke både innretningen og omfanget av CBAM for visse varegrupper og land.

Rollene til Kommisjonen og ESA (EFTAs overvåkingsorgan) opp mot nasjonale myndigheters rolle er heller ikke endelig avklart. Dette påvirker både omfanget av forvaltningsoppgavene som er lagt til Miljødirektoratet og oppgavefordelingen mellom Tolletaten, Skatteetaten og Miljødirektoratet.

Forberedelsene til implementering av det reviderte fornybardirektivet (REDII, 2018) i Norge, og den nå pågående gjennomføringen i norsk rett, har krevd mye ressurser i 2025. Dette pågår parallelt med mange oppgaver på forvaltning og veiledning på bærekraftskravene til fornybare drivstoff i EU ETS, ETS2 og omsetningskravene for biodrivstoff. Vi har i samarbeid med Landbruksdirektoratet levert en egen utredning av bærekraftskriteriene for skogsbiomasse til KLD og LMD. At regjeringen nå ønsker at ReFuelEU Aviation skal tas inn i EØS-avtalen og i norsk rett så snart som mulig, gir klarhet og forutsigbarhet for aktører i luftfarten, men har krevd ressurser i Miljødirektoratet i 2025 til arbeid med implementering.

Beslutningen om å implementere REDII (2018) bidrar til klargjøring av regelverk, men uavklart EØS-relevans for endringene i fornybardirektivet fra 2023, i kombinasjon med rask utvikling av regelverket for EU ETS og ETS2 som peker til fornybardirektivene, gjør at det fortsatt er krevende å klargjøre og formidle regelverket på fornybare drivstoff til berørte aktører.

Styringsparametere under prioritering 23:

- 23.1 Effektiv gjennomføring og forvaltning av kvotesystemene ETS1 og ETS2.
- 23.2 Bidra til at CBAM er operativ fra tidspunktet regelverket gjøres gjeldende i Norge.
- 23.3 Utredning av nasjonale virkemidler sees i sammenheng med felleseuropeiske reguleringer.
- 23.4 Berørte aktører i Norge kjenner godt til relevante reguleringer på fornybare drivstoff

Prioritering 24: Kommunene har i større grad tatt hensyn til viktige klimainteresser i alle oppgaver og beslutninger

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 5.3. Prioriteringen vil også kunne gi positive effekter for miljømålene 1.1-1.3, 4.5-4.7 og 5.1-5.6.

Vi jobber aktivt med å bidra til kommunenes videre arbeid med utslippsreduksjoner og klimatilpasning. Kommunenes klimaarbeid skjer både ved implementering av konkrete tiltak for utslippsreduksjoner og klimatilpasning, og ved en bredere og mer langsiktig omstilling til lavutslippssamfunnet blant annet gjennom arealforvaltning (se P2) og en mer sirkulær tilnærming (P1). Gjennom veiledning, deling av eksempler og erfaringer, og finansiering av klimatiltak gjennom tilskuddsordningene på klimatilpasning og Klimasats, har vi bidratt til klimagassreduksjon og økt kunnskap i kommuner, fylkeskommuner og hos statsforvalteren. I samarbeid med KDD har vi videreført webinarserien "Kunnskapsarena for klima og natur i planlegging" en målrettet innsats for at kommunene tar klima- og naturhensyn i planleggingen.

Gjennom ny statlig planretningslinje for klima og energi (SPR klima og energi) har kommunene fått tydeligere signaler om å prioritere klimagassreduksjon i planlegging av all sin virksomhet. Gjennomføring av klimatiltak er imidlertid avhengig av kommunenes økonomi, kompetanse, kapasitet og prioritering. Sammen med NVE har vi utarbeidet forslag til første versjon av en veileder for SPR klima og energi. Forankring i tre departementer har tatt tid, og veiledningen er forsinket. Veiledningen skal videreutvikles, blant annet om avveininger mellom klima, natur og mer fornybar energi, og om tilrettelegging for sirkulær økonomi og bruk av UFF-rammeverket i arealplanlegging.

Sammen med NIBIO har Miljødirektoratet videreutviklet en kartbasert klimagasskalkulator. Kalkulatoren gjøres fritt tilgjengelig for alle kommuner og andre som jobber med arealplan i januar 2026. Klimagasskalkulatoren gjør det mulig å følge opp føringene i SPR klima og energi om å unngå nedbygging av karbonrike arealer og belyse konsekvensene av ulike alternativer. Klimagasskalkulatoren skal brukes i konsekvensutredninger. Kalkulatoren er en oppfølging av M-2674 Verktøy og veiledning for klimahensyn i kommunal arealplanlegging.

Mange statsforvaltere rapporterer at kommunene stadig blir bedre til å innlemme klimahensyn på en systematisk måte i aktiviteter og oppgaver, men peker samtidig på at utviklingen går for sakte. I 2025-utlysningene av Klimasatsmidler fikk vi totalt 223 søknader, som er noe færre enn normalt. Redusert antall søknader kan skyldes mindre midler i utlysningene og at nye føringer fra KLD for innretning av Klimasats ga tematisk smalere utlysninger (se P8), samt forhold i kommunen som trangere økonomi, og prioritering av andre viktige oppgaver.

Det er stor etterspørsel fra kommunene etter data om kommunens utslipp og opptak av klimagasser i tråd med føringer i SPR klima og energi. For at Miljødirektoratets tjenester på klimagassregnskap skal være nyttige for kommunene, må de oppdateres jevnlig, på samme måte som det nasjonale utslippsregnskapet. Miljødirektoratet samarbeider tett med en rekke fagmiljøer for å utarbeide et best mulig regnskap. I 2025 har vi jobbet med ny rammeavtale om bedre utslippsberegninger for veitrafikk, og arbeidet videre med klimagassregnskap for skog- og arealbrukssektoren, der det arbeides med forbedringer

fram mot neste publisering i 2027. Utvikling av et godt energiregnskap for kommuner er særlig viktig for forbedringer i klimagassregnskap for kommuner, og det bør være god sammenheng mellom disse to regnskapene. Vi vil ha videre dialog med NVE om mulig samarbeid.

Vi opplever en forbedring i hvordan kommunene har integrert klimatilpasning i sine planer, men at det fortsatt er for stor variasjon i hvor stor grad dette gjøres. Med høy oppmerksomhet om dette fra statsforvalteren i plansaker på høring, ser det ut som at innspill blir tatt til følge og at planene etter høringsrunden blir endret i tråd med disse.

Styringsparametere under prioritering 24:

24.1 Kommunesektoren gjennomfører tiltak som reduserer klimagassutslipp og bruker oppdatert kunnskap i omstillingen til et lavutslippssamfunn.

24.2 Alle kommuner har integrert klimatilpasning i sine planer og tilpasser seg et klima i endring.

3.8 Polarområdene

Relevante bærekraftsmål:

[Polarområdene - Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no/polaromradene)

Prioritering 25: Den samlede belastningen på miljøet på Svalbard og i Arktis for øvrig er redusert

Prioriteringen følger opp klima- og miljømål 6.1, 6.2 og 6.4. Siden polarområdene er et geografisk område vil prioriteringen i tillegg kunne virke positivt for miljømål under andre resultatområder som klima, naturmangfold, forurensning og friluftsliv.

For å få redusert den samlede belastningen på naturmiljøet, trengs effektive virkemidler som tar høyde for de raske klimaendringene på Svalbard. I mai 2025 meldte Sysselmasteren oppstart av forvaltningsplan for Van Mijenfjorden nasjonalpark. Samtidig er det laget retningslinjer for 15 utvalgte ilandstigningslokaliteter med antallsbegrensning. Miljødirektoratet har bidratt i arbeidet.

Raske klimaendringer gjør det nødvendig å ha et langsiktig og strategisk blikk på utfordringene med forurenset grunn på Svalbard. Miljødirektoratet har i samarbeid med Sysselmasteren i 2025 utarbeidet forslag til disposisjon for en veileder om håndtering og

saksbehandling av forurenset grunn på Svalbard. Forslaget skal danne grunnlaget for å utarbeide en veileder for håndtering av forurenset grunn på Svalbard i 2026.

Miljødirektoratet er ansvarlig for myndighetsutøvelse for større eller kompliserte saker knyttet til forurensning på Svalbard. I 2024 påla vi Store Norske Gruvedrift å gjennomføre tiltak knyttet til nedleggelse av Gruve 7. Tiltakene omfatter opprydding av forurenset grunn og opprydding i gruen for å redusere fremtidig forurensende avrenning, og skal gjennomføres innen 2028. I januar 2025 reviderte Miljødirektoratet tillatelsen til Energiverket i Longyearbyen, ettersom energiforsyningen etter nedleggelsen av kullkraftverket er basert på dieselkraft. Overgangen har gitt nye utfordringer knyttet til beredskap (blant annet flere hendelser med akutt dieselforurensning) og utslipp til luft, og krever tett myndighetsoppfølging. Vi følger også opp arbeidet knyttet til etablering av nytt energiverk på Hotellneset. Vi har også aktiv myndighetsoppfølging av russisk virksomhet i Barentsburg, samt for grunnforurensning knyttet til nedlagte gruver.

I 2025 har midler fra tilskuddsordningen for tiltak mot marin forurensning blitt brukt for å finansiere et oppryddingsprosjekt av marin forurensning på Svalbard. Siden 2024 har også overvåkingen av strandsøppel på OSPAR-strender på Svalbard blitt styrket.

Miljødirektoratet har gjennomført de tilsynene vi hadde planlagt av industri regulert etter forurensningsregelverket på Svalbard i 2025. Det er viktig å gjennomføre tilsyn på Svalbard på tilsvarende måte som på fastlandet, for å følge opp at regelverket etterleves.

Etterlevelse og håndheving av miljøregelverket er en forutsetning for at regelverket skal ha tilsiktet effekt. 1. januar 2025 trådte endringer i Svalbardmiljøloven § 96a om overtredelsesgebyr og ny forskrift om overtredelsesgebyr etter svalbardmiljøloven § 96a i kraft. Lovendringen og den nye forskriften vil bli etterfulgt av bestemmelser i de enkelte forskriftene etter svalbardmiljøloven om overtredelsesgebyr for brudd på forskriftene. I denne sammenheng har Miljødirektoratet i 2025 bidratt med gjennomgang av forslaget til forskrift om endringer i forskrifter etter svalbardmiljøloven om overtredelsesgebyr og høringsnotat. På sikt vil dette lov- og forskriftsarbeidet kunne bidra til et bedre og mer fleksibelt sanksjonssystem for overtredelser av regelverk på Svalbard, og ha en økt preventiv effekt.

Vi har videreført samarbeidet med kunnskapsmiljøene i nord, blant annet gjennom deltakelse i bruker- og referansegrupper under Framsentersamarbeidet og større forskningsprosjekter. Det bidrar til at vi raskt får oversikt og kan ta i bruk oppdatert og forvaltningsrelevant kunnskap i miljøforvaltningen på Svalbard. Kunnskapen er også avgjørende i vårt internasjonale arbeid med klima- og miljøutfordringer.

I 2025 etablerte Norsk Polarinstitutt og Miljødirektoratet et samarbeidsforum om miljøovervåking på Svalbard. Forumet har som formål å bidra til felles forståelse, tydelighet i ansvar og roller, og god koordinering og samordning mellom etatene på

overvåkingsområdet fremover. I 2025 har vi hatt to møter i samarbeidsforumet, hvor vi blant annet har diskutert oppfølging av arbeidet med overvåking av ferskvann-kystvann, styrket dialogen om miljøgiftovervåking og startet opp arbeidet med å etablere en rutine for systematisk gjennomgang av kunnskapsbehov.

Samarbeidet under Arktisk råd er viktig for å sammenstille og tilgjengeliggjøre kunnskap og data om utviklingen i miljøtilstanden i Arktis. Kunnskap fra Arktisk råd bidrar også inn i annet internasjonalt miljø samarbeid. Miljødirektoratet koordinerer det norske arbeidet i arbeidsgruppene ACAP (forurensning), AMAP (overvåking) og CAFF (biomangfold), og bidrar også med fagpersoner i konkret prosjektarbeid. Ved avslutningen av det norske lederskapet i Arktisk råd, i mai 2025, leverte arbeidsgruppene flere rapporter med oppdatert kunnskap på en rekke tema. AMAP har ferdigstilt rapporter som har gitt oss oppdatert kunnskapsstatus på arktiske utfordringer knyttet til klima, plast og mikroplast, samt radioaktivitet. CAFF har i samarbeid med PAME blant annet levert en rapport om fremmede marine arter i Arktis. Ekspertene fra både norsk forvaltning og forskning har bidratt i faglig arbeid i Arktisk råd.

Miljødirektoratet har siden 2020 bistått Sysselmesteren på Svalbard i å tilrettelegge for digitalisering av miljø- og geodata. I 2024 og 2025 fikk Miljødirektoratet midler fra KLD til å tilpasse noen digitale løsninger hos Miljødirektoratet etter Sysselmesterens behov. Sysselmesteren prioriterte tjenesten Naturoppdrag, og etter tilpasninger har de tatt i bruk løsningen for årets feltsesong. Etter endt feltsesong, vil vi sammen oppsummere erfaringene og hva som er av behov for ytterligere tilpasninger for at det skal fungere godt. I tillegg har Miljødirektoratet bistått med å rydde i dataprodukter og laget nye kartlag for Sysselmesteren. Det siste er utført innenfor Miljødirektoratets eget budsjett. Digitalisering av arbeidsprosesser og strukturering av data i databaser skal bidra til å forenkle etablering, gjenfinning og bruk av data hos Sysselmesteren, forenkling i saksbehandlingen, mer effektiv forvaltning og enklere innføring av nyansatte i åremålsstillinger. Digitalisering vil også bidra til enklere deling og bruk av data fra Svalbard på tvers.

Utviklingen av nye virkemidler og kunnskapsgrunnlag forbedrer vår mulighet til å redusere den samlede belastningen på miljøet. Samtidig forsterkes miljøutfordringene som følge av de raske klimaendringene, og gjør at arbeidet med å oppdatere kunnskapsgrunnlag og å tilpasse miljøforvaltningen til et klima i endring, må videreføres.

Styringsparametere under prioritering 25:

25.1 Risikoen for forurensning fra lokale kilder på Svalbard er redusert.

25.2 Effektiv samordning og koordinering av miljøovervåking på Svalbard sammen med Norsk Polarinstitutt.

25.3 Samarbeidet under Arktisk råd om klima og miljø er videreført.

3.9 Ressursbruk

I denne delen av årsrapporten presenterer vi direktoratets ressursbruk. Vi har belyst de mest relevante forholdene basert på Miljødirektoratets tallgrunnlag for perioden 2021-2025. Alle beløp er oppgitt i nominelle kroner.

Fordeling av utgifter per resultatområde

Diagrammet under viser hvordan de totale utgiftene på kap. 1420 Miljødirektoratet og kap. 1425 Fisketiltak, totalt 11,95 mrd. kroner, er fordelt på resultatområdene.

Merk at midler som er belastet andre kapitler som Høstbare viltressurser (kap. 1140 og kap. 1141), Klima- og miljødepartementet (kap.1400), Kunnskap om klima og miljø (kap. 1410), Internasjonale klima- og utviklingstiltak (kap. 1482) og Kommunal- og distriktsdepartementet (kap. 0500) **ikke** er med i omtalen av fordeling per resultatområde. Derimot er utgifter ført av statsforvalteren og andre etater, etter tildeling eller belastningsfullmakt fra Miljødirektoratet inkludert i tallgrunnlaget.

Om lag 83 prosent av utgiftene er knyttet til investeringer, tilskudds- og refusjonsordninger.

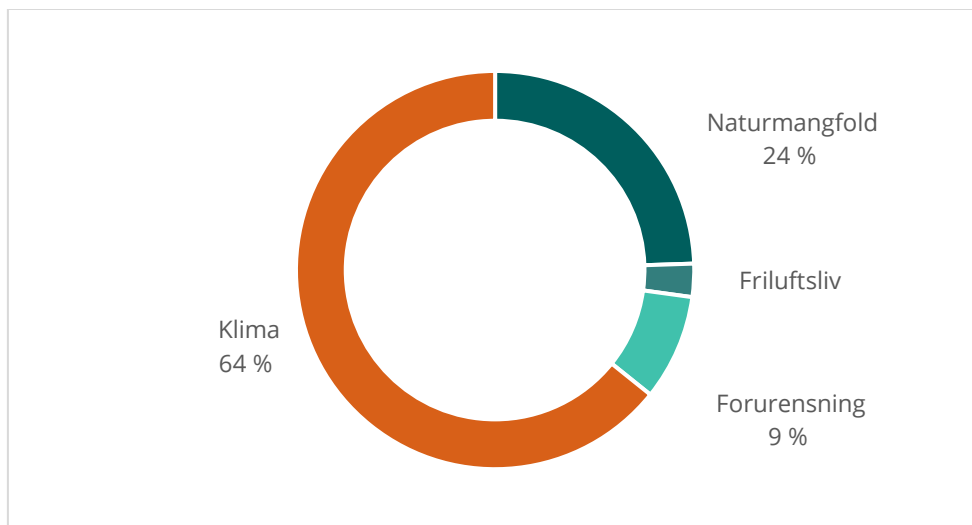

Diagram 3. Regnskapsførte utgifter per resultatområde i 2025

Klima er det største resultatområdet og utgjør 7,7 mrd. kroner, tilsvarende 64 prosent, av utgiftene våre i 2025. Her inngår CO₂- kompensasjonsordningen på litt over 7 mrd. kroner.

Utgifter til **naturmangfold** utgjør 2,9 mrd. kroner, tilsvarende 24 prosent av samlede utgifter. Tilskudd til ulike formål, som for eksempel erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, rovvilttiltak, tiltak for å ta vare på natur, naturarv og besøkssenter for natur og verdensarv, utgjør til sammen 698 mill. kroner. Utgifter til sikring av friluftslivsområder, vern av naturområder og tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, utgjør

totalt 1,009 mrd. kroner. Utgiftene til tilskudd, tiltak, sikring og vern utgjør omtrent 61 prosent av samlede utgifter til naturmangfold.

Forurensning har 1,025 mrd. kroner i utgifter, tilsvarende 9 prosent av samlede utgifter. Her inngår utbetaling av pant for bilvrak, på 383 mill. kroner, som sammen med andre tilskuddsordninger og utgifter til oppryddingstiltak tilsvarer om lag 44 prosent av utgiftene til resultatområdet forurensning.

Utgiftene knyttet til resultatområdene kulturminner og kulturmiljø, **friluftsliv** og **polarområdene** utgjør mindre enn tre prosent av de samlede utgiftene, der tilskudd til friluftsformål er den største enkeltposten, med 241 mill. kroner.

Diagrammet nedenfor viser utgiftsfordelingen mellom de ulike resultatområdene i perioden 2021 til 2025.

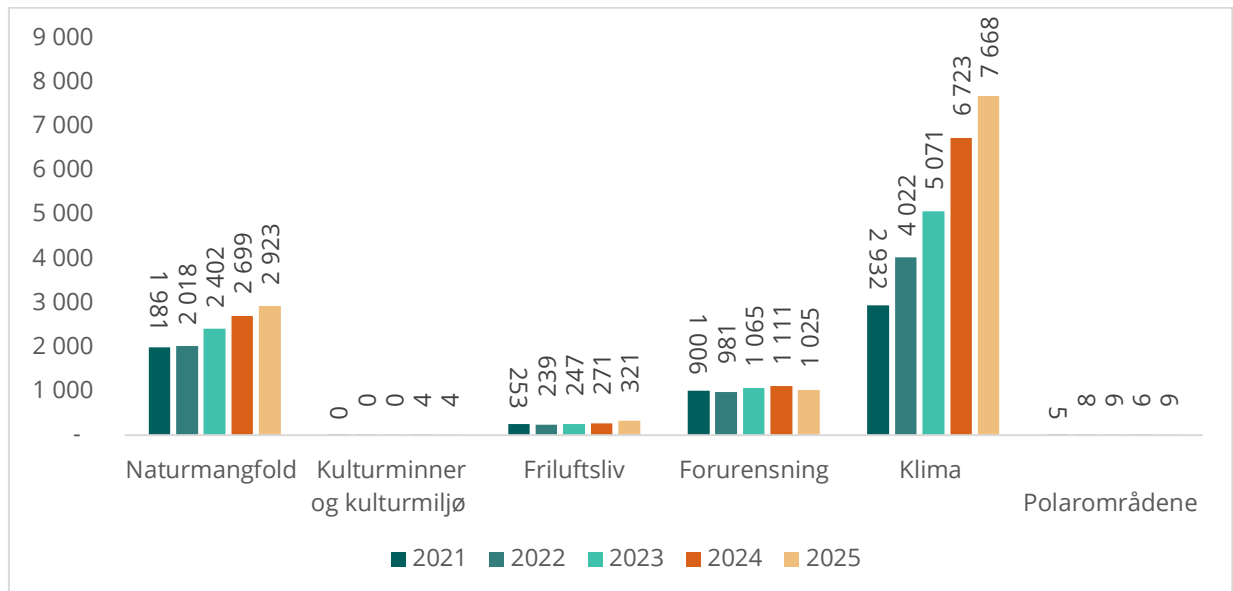

Diagram 4. Regnskapsførte utgifter per resultatområde 2021-2025. Tall i millioner kroner.

Utgifter til området **naturmangfold** er økt fra 1,98 mrd. kroner i 2010 til 2,92 mrd. kroner i 2025. Sammenlignet med 2024, er beløpet økt med 8 prosent. Den største økningen innenfor naturmangfold i perioden 2021-2025, er på verne- og sikringspostene.

Utgifter til **friluftsliv** var 321 mill. kroner i 2025, og 18 prosent høyere enn i 2024.

Samlede utgifter knyttet til **forurensning** har ligget stabilt rundt om lag én mrd. kroner de siste fem årene. Driftsutgiftene på området har økt med 211 mill. kroner siden 2021, i hovedsak som følge av stor økning i gebyrrelatert aktivitet og merarbeid knyttet til nytt klima- og miljøregelverk i EU, i tillegg til lønns- og prisstigning som utgjør om lag 47 mill. kroner. Utgiftene til vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter utgjør største

utgiftsreduksjonene, med en nedgang på 80 mill. kroner, mens utgiftene til opprydding i forurenset grunn og sjøbunn er redusert med 15 mill. kroner sammenlignet med 2021. Fra 2025 er refusjonsordningen for spillolje avviklet, noe som utgjør en utgiftsreduksjon på 67 mill. sammenlignet med 2024.

Utgifter til **klima** er økt fra 2,93 mrd. kroner i 2021 til 7,7 mrd. kroner i 2025, der økt utbetaling av CO₂- kompensasjon til industrien (+4,48 mrd. kroner) utgjør 95% av økningen. Driftsutgiftene på området har økt med 103 mill. kroner i perioden, inkludert lønns- og prisstigning på om lag 23 mill. kroner. De økte driftsutgiftene skyldes et vesentlig økt omfang av oppgaver på området, særlig knyttet til innføring av nytt klima- og miljøregelverk i EU. Mange av disse oppgavene finansieres over tid av gebyrer på klimakvoteområdet.

Fordeling av lønnskostnader per resultatområde

Diagrammet under viser et grovt estimat av hvordan lønnskostnadene fordeles på ulike resultatområder i 2025. Siden Miljødirektoratet jobber helhetlig og på tvers av de miljøpolitiske resultatområdene, er det utfordrende å gi en nøyaktig fordeling av ressursbruk per område. Mange avdelinger, seksjoner og medarbeidere jobber med oppgaver som dekker flere områder samtidig, noe som skaper usikkerhet i estimatene. For å gi en indikasjon er administrative ressurser og ressurser som går på tvers av resultatområdene fordelt sjablongmessig på resultatområdene. Lønnskostnadene til Statens naturoppsyn ligger i hovedsak under resultatområdet naturmangfold.

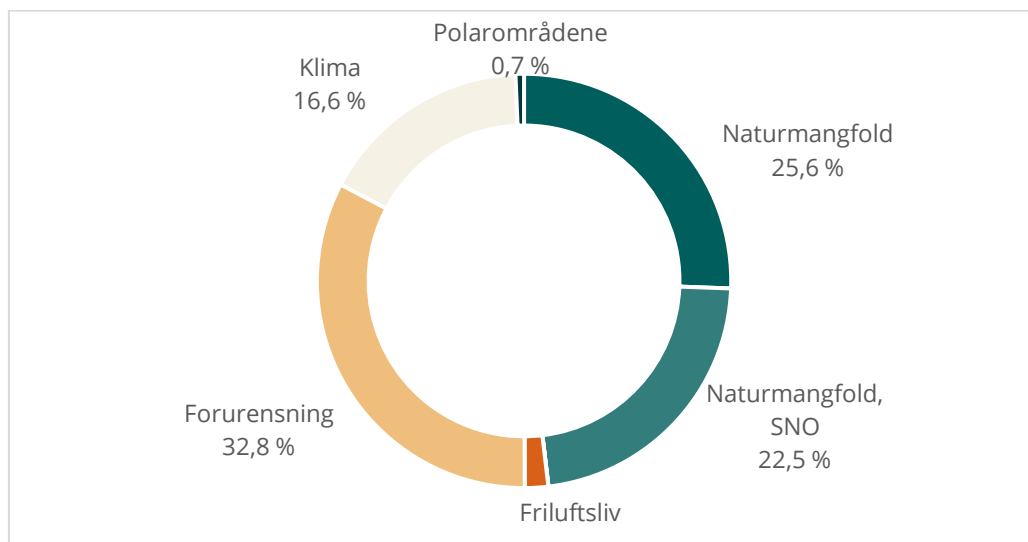

Diagram 5. Fordeling av lønnskostnader per resultatområde i 2025

Vi har det siste året hatt en liten økning i ressursbruk på klima og naturmangfold, mens vi på forurensning ser en liten nedgang. Diagrammet nedenfor viser den prosentvise fordelingen av lønnskostnader på de ulike resultatområdene i perioden 2023-2025.

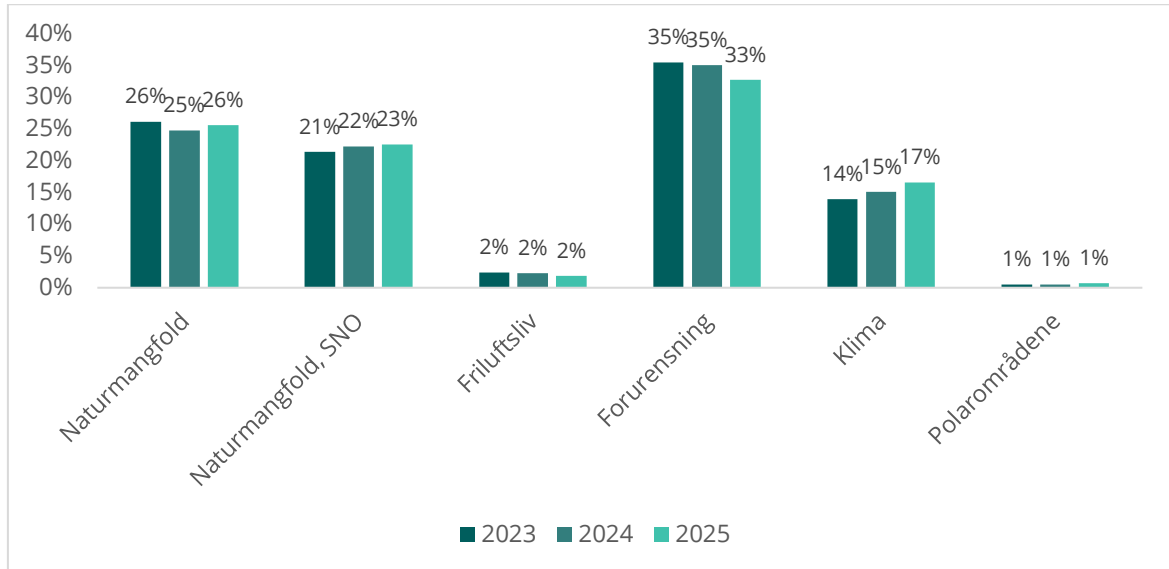

Diagram 6. Fordeling av lønnskostnader per resultatområde i perioden 2023-2025.

3.10 Beskrivelse av nøkkeltall

Tabellen under kap. 2.2 *Utvalgte nøkkeltall* gir en samlet oversikt over viktige nøkkeltall. I dette kapittelet gir vi en analyse av utvikling av disse nøkkeltallene fra 2023 til 2025, med hovedvekt på antall ansatte, årsverk, driftsutgifter og inntekter. Videre analyserer vi hvordan budsjettildelinger har blitt disponert, hvilke faktorer som har bidratt til endringer i kostnadsbildet, og hvordan direktoratet har tilpasset seg økonomiske rammebetingelser. Alle beløp er oppgitt i nominelle kroner.

3.10.1 Antall ansatte, avtalt og utførte årsverk

Den 31. desember 2025 var det ansatt 838 personer i ordinære stillinger i Miljødirektoratet. Dette er en økning på 49 personer fra samme dato i 2024. I tillegg til de ordinære stillingene var det 134 som var ansatt på timelønnsavtaler, hovedsakelig rovviltkontakter i Statens naturoppsyn.

Miljødirektoratet har hatt en jevn vekst i antall avtalte og utførte årsverk fra 2023 til 2025. I 2025 var det avtalt 823 årsverk. Tabell 4 viser avtalte årsverk, utførte årsverk og antall personer som har vært ansatt fra 2023-2025. **Avtalte årsverk** viser samlet arbeidsinnsats basert på stillingsprosent og avtalt arbeidstid, og gir et godt bilde på personalressursene som disponeres i direktoratet. Ansatte på timelønnsavtaler inngår ikke i avtalte årsverk, men utførte til sammen 14 årsverk i 2025.

Utførte årsverk⁴⁴ beregnes i henhold til KMDs definisjon (PM-2019-13) og inkluderer både timelønnede og månedslønnede, samt pålagt utbetalt overtid og ekstratimer, med fravær trukket fra. Antallet utførte årsverk økte til 770 årsverk i 2025. Dette inkluderer de 14 årsverkene som ble utført av timelønnede ansatte.

Totalt var det 1057 personer som hadde ett eller flere tilsetningsforhold i Miljødirektoratet i 2025, 894 av disse var tilsatt i ordinære stillinger.

Tabell 4. Antall ansatte avtalt og årsverk

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Antall avtalte årsverk*	754	759	823
Antall utførte årsverk**	711	717	770
Antall personer / antall inkl. timelønnede*	847 / 990	850 / 1 020	894 / 1057

* Antall ansatte og antall avtalte årsverk er hentet fra rapporten Års- og månedsverkanalyse i DFØ-innsikt.

** Antall utførte årsverk er hentet fra rapporten YHR-AARSVERK i SAP: Miljødirektoratet har et stort antall timelønnede ansatte. Disse inngår i antall utførte årsverk.

3.10.2 Samlet tildeling post 01 – 99, alle kapitler

Samlet tildeling til Miljødirektoratet utgjør mer enn 13,8 milliarder kroner i 2025. Tildelt beløp inkluderer 532 mill. kroner som er overførte midler fra 2024. Tildelingen har økt med 4,25 milliarder kroner/ 44 prosent fra 2023 til 2025. Økning i CO₂-kompensasjonsordningen for industrien står for 2,45 milliarder kroner av den totale økningen, og midler til vern av naturområder som er økt med 1,1 milliard kroner.

Tabell 5. Samlet tildeling post 01-99

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Samlet tildeling post 01-99**	9 553 911 000	11 983 394 000	13 804 880 000

** Tallene inkluderer samtlige tildelinger og mottatte belastningsfullmakter, inkludert overførte midler fra 2024

De samlede tildelingene er fordelt på ulike kapitler og poster, der en betydelig andel av midlene forvaltes av statsforvalteren. I tillegg gir direktoratet belastningsfullmakter til andre etater.

Tildelingene er fordelt på:

⁴⁴ Årsverksberegningen er basert på Kommunal- og moderniseringsdepartementets definisjon av utførte årsverk (PM-2019-13) og DFØs nye rapportoppsett i SAP pr. 18. februar 2020, <https://lovdata.no/dokument/SPHPM/pm-2019-13>. Antall utførte årsverk inkluderer årsverk utført av timelønnede og månedslønnede, pålagt utbetalt overtid og ekstratimer. Fravær er trukket fra i beregningen.

- driftsposter (post 01, 21 og 23): midler som dekker ordinær drift, inkludert lønn og administrative kostnader, utgifter til inntektsgivende aktivitet, og kjøp av tjenester til utredninger, planlegging og gjennomføring av ulike tiltak og prosjekter.
- investeringsposter (post 30-49): midler til sikring av friluftslivsområder, vern av naturområder og tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak (verne- og sikringsposter), og forurensningstiltak (oppryddingsposter).
- tilskuddsposter (post 50-89): midler til ulike tilskuddsordninger og overføringer til andre innenfor direktoratets ansvarsområder.

Diagrammet under viser at tilskuddspostene utgjør 65 prosent av den samlede tildelingen i 2025. Deretter følger driftsposter og verne- og sikringsposter. Oppryddingsposter utgjør den minste andelen av tildelingen.

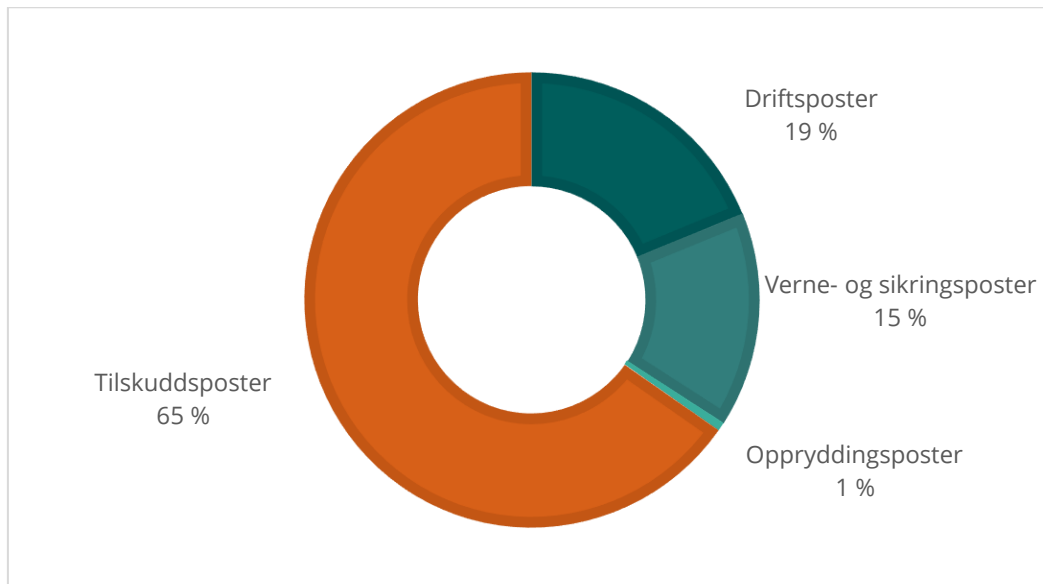

Diagram 7. Samlet tildeling fordelt på ulike poster i 2025

Diagrammet under viser hvordan den samlede tildelingen fordeler seg på ulike poster over tid fra 2023 til 2025.

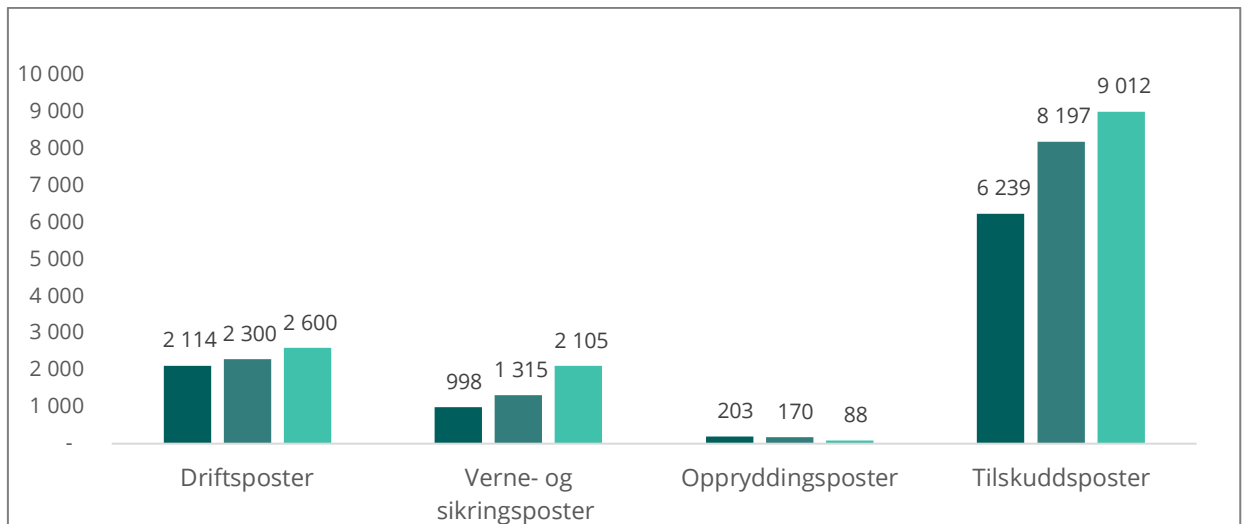

Diagram 8. Samlet tildeling for perioden 2023-2025. Tall i millioner kroner.

Diagrammene viser at **tilskuddspostene** har økt fra 6,2 milliarder kroner i 2023 til 9 milliarder kroner i 2025. Dette utgjør en samlet vekst på 2,8 milliarder kroner/44 prosent over perioden. Økning i CO₂- kompensasjonsordningen for industrien står for 2,45 milliarder kroner. Samtidig har tilskuddet til natursats og naturmangfold i kommuneplanlegging økt med 95 millioner kroner, mens tilskudd til tiltak for å ta vare på natur har økt med 86 mill. kroner.

Samlet tildeling på **driftspostene** har økt fra 2,1 milliarder kroner i 2023 til 2,6 milliarder kroner i 2025, noe som tilsvarer en økning på litt over 23 prosent. Økningen skyldes i stor grad lønns- og prisstigning, i tillegg til økt inntektsgivende aktivitet og at MARFO ble en del av Miljødirektoratet fra og med 2024. Midler til kjøp av tjenester til utredninger, planlegging og gjennomføring av ulike tiltak og prosjekter over Miljødirektoratets 21- post er økt med 98 millioner kroner. Midler til Miljødata, kap. 1410, er økt med 109 millioner kroner sammenlignet med 2023.

Tildeling på **verne- og sikringspostene** er mer enn doblet, fra 998 millioner kroner i 2023 til 2,1 milliarder kroner i 2025. Økningen er knytta til skogvern, som alene utgjør over 1,8 milliarder kroner av totalbeløpet i 2025. Tildelingen i 2025 inkluderer 320 mill. kroner i overførte ubrukte midler fra 2024.

Tildelte midler til **opprydding** i forurenset bunn og sjøgrunn er redusert med 114 mill. kroner sammenlignet med 2023. Reduksjonen skyldes at de store oppryddingsprosjektene i Bergen og Hammerfest er avsluttet, og det ikke er satt i gang nye store prosjekter. Tildelingene til slike prosjekter varierer fra år til år, avhengig av status og behov i prioriterte oppryddingstiltak.

3.10.3 Analyse av utnyttelsesgrad

Utnyttelsesgraden viser hvor stor andel av de tildelte midlene som er brukt innenfor ulike budsjettposter. Analysen av utnyttelsesgraden for 2023-2025 gir innsikt i hvordan midlene er disponert over tid, og hvilke poster som har hatt størst avvik fra planlagt bruk.

Tabell 6. Utnyttelsesgrad på ulike poster

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Utnyttelsesgrad post 01-29**	96 %	95 %	95 %
Utnyttelsesgrad post 30-49**	90 %	73 %	49 %
Utnyttelsesgrad post 50-89**	98 %	97 %	98 %

** Tallene inkluderer samtlige tildelinger og mottatte belastningsfullmakter.

Post 01-29, alle kapitler - driftspostene

Utnyttelsesgraden på driftspostene viser hvor stor andel av de bevilgede midlene som faktisk er utbetalt i løpet av året. I 2025 var utnyttelsesgraden på driftspostene 95 prosent, og på samme nivå som tidligere år.

Direktoratet har en stor og bred oppgaveportefølje, og har hatt en stor aktivitetsøkning de siste årene. Det pågår en kontinuerlig jobb med å tilpasse driften til tilgjengelige budsjetttrammer. Midlertidige vakanser som følge av et krevende arbeidsmarked, forsinket fremdrift og redusert omfang i enkeltprosjekter er noen av årsakene til at driftspostene aldri vil bli benyttet fullt ut.

Post 30-49⁴⁵, alle kapitler - investeringsposter

I 2025 var utnyttelsesgraden på 49 prosent, en markant nedgang fra 90 prosent i 2023 og 73 prosent i 2024. Hovedårsaken til denne reduksjonen er en stor tildeling til skogvern i nysalderingen av statsbudsjettet for 2025. Siden tildelingen kom sent på året, var det begrenset mulighet til å benytte midlene innen samme budsjettår, noe som førte til at en del investeringer ble forskjøvet til 2026. Slike bevilgninger ofte krever omfattende planlegging, godkjenningprosesser og koordinering med eksterne aktører, noe som kan føre til forsinkelser.

Post 50-89, alle kapitler – tilskudd og overføringer til andre

I 2025 var utnyttelsesgraden for post 50-89 (tilskudd og overføringer til andre) på 98 prosent. Dette er på samme nivå som i 2023 og marginalt høyere enn i 2024. Det er naturlig at utnyttelsesgraden varierer fra år til år, da utbetalingene påvirkes av både overslagsbevilgninger og antall mottatte tilskuddssøknader.

Flere av våre tilskuddsposter er basert på overslagsbevilgninger, hvor midlene varierer ut fra faktiske behov og tilskuddsordningens søknadsgrunnlag. Dette betyr at utbetalingene

kan variere fra år til år, avhengig av faktorer utenfor vår kontroll, slik som søknadsmengde og prosjektenes framdrift.

3.10.4 Driftsutgifter

Miljødirektoratets samlede driftsutgifter har økt jevnt de siste årene. Den store satsingen på frivillig skogvern medfører en økning på 15 prosent i perioden 2023-2025. Ser vi bort fra denne, er økningen i driftskostnader 11 prosent, og i tråd med lønns- og prisvekst.

Tabell 7. Driftsutgifter (post 01, 21 og 23):

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Driftsutgifter ⁴⁶ *	2 503 531 323	2 695 899 840	2 842 671 222
Lønnsandel av driftsutgifter	27 %	27 %	29 %
Lønnsandel kap. 1420 post 01	73 %	71 %	72 %
Lønnsutgifter per årsverk	953 259	990 435	1 053 052
Utgift til konsulenter**	343 167 553	310 336 825	399 398 414
Utgifter til reise/diett per utført årsverk	45 894	49 556	45 354

*Fra 2025 inkluderer beløpet utbetalinger til vern, som til og med 2024 ble rapportert som en investeringskostnad. Beløpene for driftsutgifter i 2023 og 2024 er korrigert tilsvarende for at de skal være sammenlignbare med 2025. Fra 2025 er kostnader knyttet til utvikling av immaterielle eiendeler ført som investeringskostnad. Tallene er IKKE korrigert for dette, men beløpet utgjør 120 139 968 kroner i 2025.

** Fra 2025 føres utgifter til konsulenttenester knyttet til IT- utvikling som en investeringskostnad. Beløpet er inkludert her.

Diagrammet under viser fordelingen av direktoratets driftsutgifter i 2025, som omfatter både administrativ drift og faglig aktivitet. Utgiftene er ført på driftsposter (post 01, 21 og 23) uavhengig av kapittel/post, i tillegg til verne- og sikringsposter under kap. 1420 (post 30-39).

Oversikt over driftsutgiftene i diagrammet under inkluderer alle poster som ikke er tilskuddsposter eller overføringer til andre, det vil si postene 01, 21, 23 og 30-39.

⁴⁶ Tallene er hentet fra artskontooppstillingen i kapittel 6 i årsrapporten og viser de utgiftene direktoratet har hatt i statsregnskapet. Dette inkluderer både midler som er tildelt direkte til Miljødirektoratet og midler vi har fått tildelt fra andre kapitler i statsbudsjettet. Blant annet har vi mottatt midler fra Klima- og miljødepartementet (KLD) på kapittel 1400 og 1410, samt fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) på kapittel 1140 og 1141.

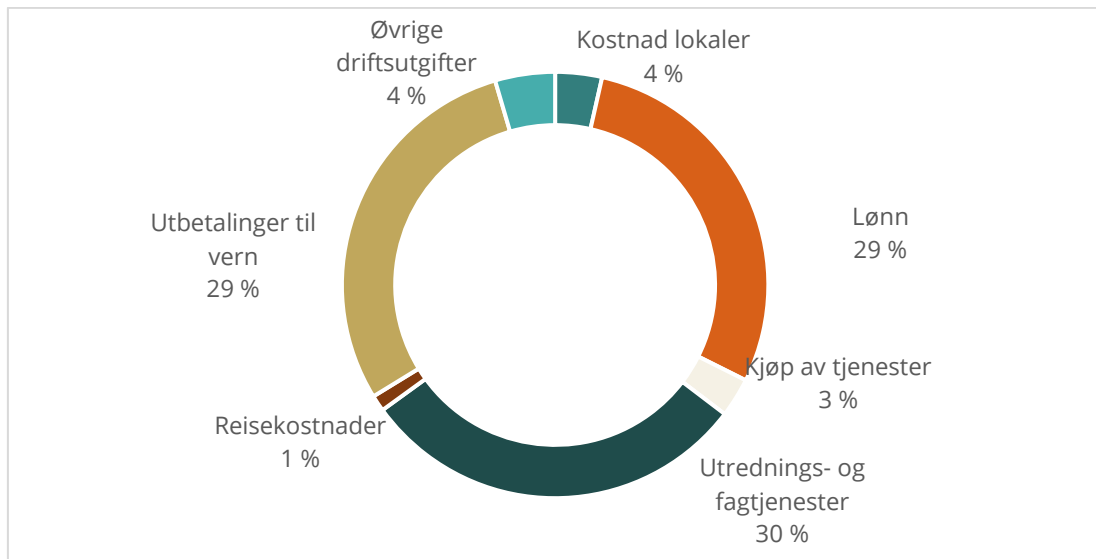

Diagram 9. Driftsutgifter fordelt på ulike utgiftsposter i 2025.

Diagrammet viser at 29 prosent av direktoratets driftsutgifter er utbetalinger til erstatninger og vederlag ved områdevern.

33 prosent av direktoratets driftsbudsjett går til **kjøp av eksterne tjenester**, "utrednings- og fagtjenester" (30 prosent) og "kjøp av tjenester til drift" (tre prosent), som er avgjørende for kunnskapsinnhenting og miljøforvaltning, hvorav:

- omtrent 91 prosent går til
 - fagprosjekter- utredninger og analyser som danner faglig grunnlag for miljøforvaltning og politikktutvikling.
 - kartlegging og overvåking av natur og miljø – grunnlaget for å vurdere miljøtilstanden og identifisere nødvendige tiltak, i hovedsak finansiert over kap. 1410 post 21, Miljødata.
 - tjenestekjøp fra Statens naturoppsyn (SNO) – oppsyn med verneområder, ulovlige inngrep i naturen og artsforvaltning.
 - planlegging og gjennomføring av andre tiltak og prosjekter innen alle resultatområder
- resterende ni prosent er knyttet til direktoratets administrative drift.

Utgifter til lokaler utgjør fire prosent av driftsutgiftene. Det inkluderer kontorlokaler i Trondheim, Oslo og Svolvær, og SNOs lokasjoner i de geografiske oppsynsområdene.

Lønn andre driftsutgifter er tilnærmet uendret fra år til år, og utgjør 33 prosent i 2025.

Reiseutgiftene er i stor grad knyttet til tilsynsvirksomhet, naturoppsyn og internasjonalt

arbeid. I tillegg kommer reisekostnader som følge av reisevirksomhet mellom kontorene i Trondheim, Oslo og Svolvær.

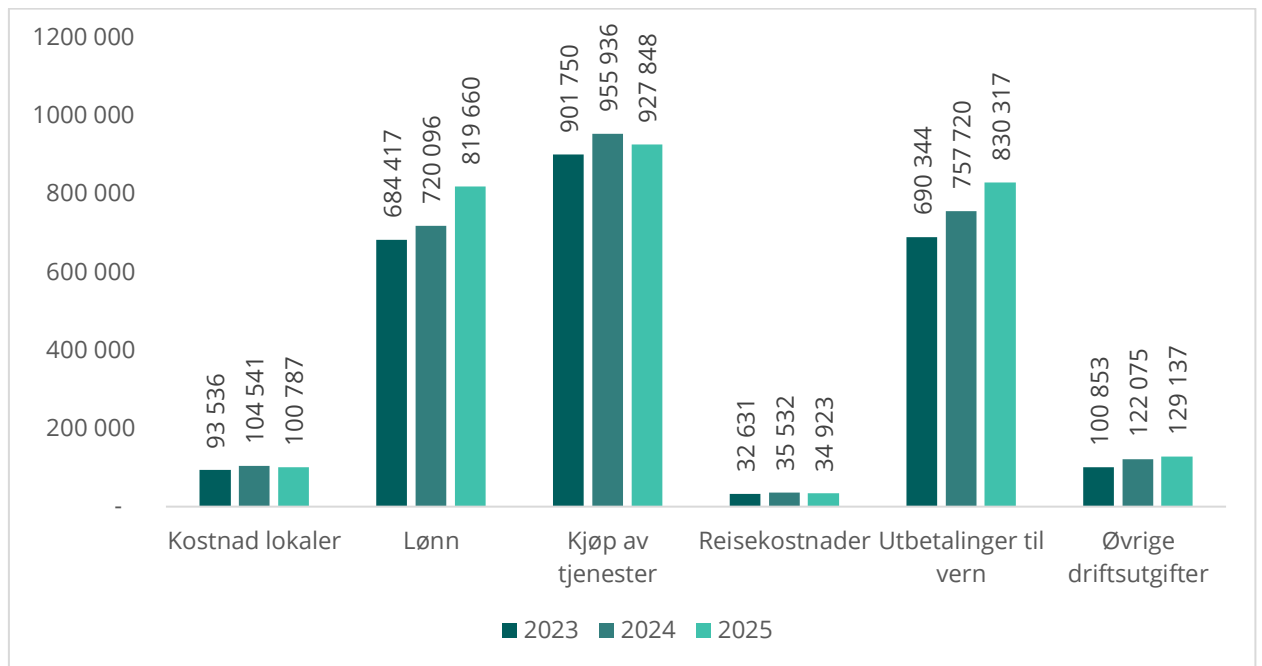

Diagram 10. Driftsutgifter fordelt på ulike utgiftsposter i 2023-2025. Tall i tusen kroner.

Direktoratets samlede driftsutgifter har nominelt sett økt med 14 prosent fra 2023 til 2025. Korrigert for endring i konsumprisindeksen har driftsutgiftene økt med 7 prosent i perioden.

Lønnsutgiftene er økt med om lag 20 prosent i denne perioden. Økningen skyldes både generell lønnsvekst og økning i antall utførte årsverk.

Lokalkostnadene økte med 12 prosent fra 2023 til 2024. Økningen skyldes prisstigning, utgifter til lokaler i Svolvær fra 2024 og ombygging av lokalene på Helsfyr i 2025. Fra 2024 til 2025 er kostnader til lokaler redusert med fire prosent som følge av redusert areal på Helsfyr. Netto er Miljødirektoratets lokalkostnader økt med åtte prosent fra 2023 til 2025.

Miljødirektoratet har et stort omfang av **tjenestekjøp**, finansiert over flere poster over statsbudsjettet. Den isolert største utgiftsområdet er kartlegging og overvåking av natur, etterfulgt av kostnader til miljøfaglige utredninger, evalueringer og analyser, og utvikling og drift av IT- løsninger. I tillegg kjøper direktoratet en rekke tjenester i forbindelse med blant annet vern av og tiltak i natur, oppgaver på klima- og forurensningsområdet, og i tilknytning til internasjonal aktivitet. Kostnader til kjøp av eksterne tjenester viser en nedgang fra 2024 til 2025. Dette skyldes at kostnader for til sammen 120 mill. kroner i 2025 er ført som investering i immaterielle eiendeler. Korrigert for dette er kostnader til kjøp av eksterne tjenester i 2025 til sammen 1,048 mrd. kroner, en økning på 146 mill. kroner fra

2023. Over en tredel av økningen skyldes prisstigning, og ut over dette er økningen knyttet til kjøp av tjenester til utvikling av IT- løsninger og konsulenttjenester til utredninger, evalueringer og samfunnsøkonomiske analyser.

Utbetalinger til vern øker som følge av regjeringens økte satsing på frivillig skogvern.

Lønnsandel av driftsutgifter har vært stabil de siste årene. I 2025 utgjorde lønn 29 prosent av direktoratets totale driftsutgifter. Dette er en liten økning fra 27 prosent i 2023 og 2024, som skyldes at utbetaling av lønnsoppgjøret for 2024 ble utsatt til 2025. For driftsposten (kap. 1420 post 01) utgjør lønnsandelen 72 prosent i 2025.

Lønnsutgifter per årsverk inkluderer alle lønnsutgifter inkludert pensjon, arbeidsgiveravgift, overtid, reisetid og andre ytelser, fordelt på antall utførte årsverk. Lønnsutgifter per årsverk for 2025 var 1 053 052 kroner, en økning på 10 prosent fra 2023 og 6 prosent fra 2024. Økningen gjenspeiler den generelle lønnsutviklingen i perioden, hensyntatt at lønnsoppgjøret for 2024 ble utsatt til 2025.

Utgifter til konsulenter har økt med 89,1 mill. kroner fra 2024, etter en liten nedgang fra 2023. Se nærmere omtale under fellesføringene nedenfor.

Utgifter til reise og diett per årsverk er i 2025 på samme nivå som i 2023, etter en økning i 2024.

3.10.5 Driftsinntekter

De samlede driftsinntektene (post 01-09) i direktoratet var på 261 millioner kroner i 2025.

Tabell 8. Samlede inntekter post 01-09

Nøkkeltall	2023	2024	2025
Samlede inntekter post 01-09****	190 034 566	207 729 620	260 913 557

**** Inntektene inkluderer også kjemikaliekontroll (kap. 3640 post 04)

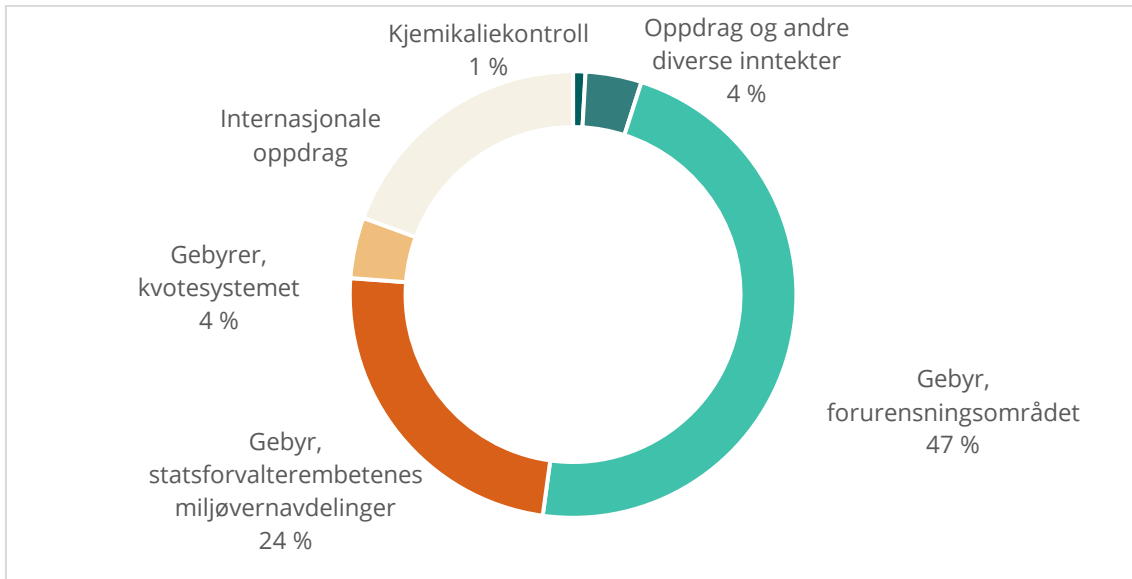

Diagram 11. Driftsinntekter i 2025

Gebyrer på forurensningsområdet, inkludert kjemikaliekontroll og statsforvalternes miljøvernavdelinger, utgjør 72 prosent av inntektene. Den største inntektskilden på dette området er gebyrer knyttet til avfallshåndtering, tilsynsaktivitet og konsesjonsbehandling.

Inntekter knyttet til internasjonale oppdrag utgjør 20 prosent, hvor de største inntektene kommer fra utviklingssamarbeid og bistandssamarbeid innen olje og energi.

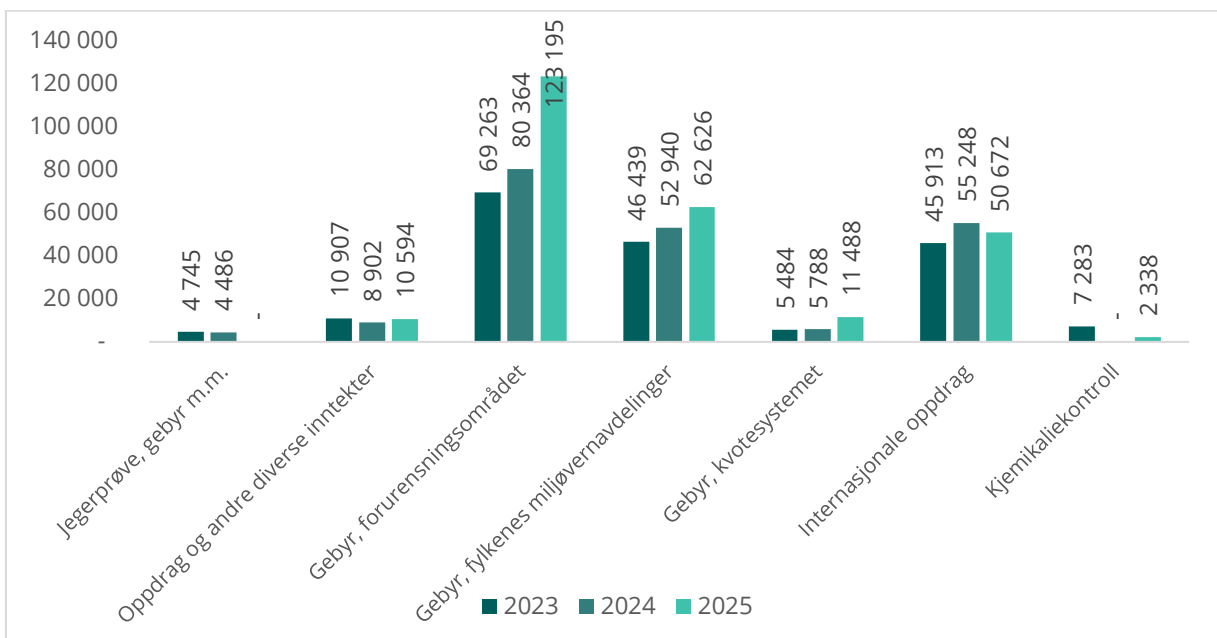

Diagram 12. Utvikling av driftsinntekter for perioden 2023-2025. Tall i tusen kroner.

Inntektene er økt med 37 prosent fra 2023 til 2025, fra 190 til 261 millioner kroner.

Etter at ansvaret for høstbart vilt ble flyttet til Landbruksdirektoratet, har vi ikke lenger gebyrinntekter fra jegerprøven. Videre er det en nedgang i inntektene ført over Arbeidstilsynets post for kjemikaliekontroll. Dette skyldes endret fordeling av inntektene, og medfører en tilsvarende økning i gebyr på forurensningsområdet.

Direktoratets gebyrinntekter på forurensningsområdet er økt med 78 prosent. Inntektene som statsforvalternes miljøvern avdelinger tar inn på forurensningsområdet er økt med 35 prosent i perioden. Økningen i gebyrinntekter skyldes oppdaterte satser, innføring av gebyrer på nye områder og økt aktivitet. Direktoratet jobber kontinuerlig med å vurdere nye områder som bør finansieres av gebyrer. I 2025 innførte vi gebyrer knyttet til omsetningskrav for biodrivstoff og tilsyn med produkter og leketøy (inkl. digitale tilsyn). I 2026 forventer vi at produsentansvar for tekstiler blir vedtatt i forskrift, med mulighet for å innføre gebyrer fra 1. januar 2027.

Inntektene knyttet til internasjonal aktivitet har de siste årene ligget på samme nivå som før koronapandemien, og er økt med 10 prosent sammenlignet med 2023.

3.11 Volumtall

For å gi et samlet bilde av utviklingen i direktoratets aktivitet over tid, viser tabellen under sentrale volumtall for perioden 2023–2025. Tallene viser hvordan ulike deler av virksomheten, fra medieomtale og nettaktivitet til dokument- og klagebehandling, har endret seg i perioden.

Tabell 9. Utvikling av volumtall i perioden 2023-2025

Volumtall	2023	2024	2025
Antall enkeltvedtak*	15 887	16 984	17 516
Antall avgjorte klagesaker fra underinstans	314	373	316
Antall behandlede klager på direktoratets vedtak	117	108	108
Antall inngående dokumenter	48 571	51 526	61 263
Antall utgående dokumenter	44 537	44 373	45 243
Antall innsynsbegjæringer	8 565	10 242	10 852
Antall medieklipp**	19 162	19 232	16 990
Antall økter på miljødirektoratet.no***	2 427 659	2 214 916	2 155 210
Antall økter på miljøstatus.no****	231 430	139 503	46 482

*Antall enkeltvedtak inkluderer returordningen for kasserte fritidsbåter. For 2023 utgjør dette 10 553 enkeltvedtak, for 2024 11 467 enkeltvedtak og for 2025 17 516 enkeltvedtak.

**Antall medieklipp er basert på søk i medieovervåkningsverktøyet Infomedia. Søket inkluderer treff på enten Miljødirektoratet eller naturoppsyn»".

***I 2024 ble det innført samtykke ved bruk informasjonskapsler på Miljødirektoratet.no. Dermed blir besøksstatistikken ufullstendig sammenlignet med tidligere år.

****Miljøstatus ble betydelig endret i 2024 og har langt mindre innhold nå enn tidligere.

3.11.1 Synlighet i det offentlige rom

I 2025 så vi at trenden med litt dalende interesse for klima- og miljøspørsmål ga noe mindre synlighet i mediene. Vi ser en dreining mot at en større andel av omtalen kommer i forbindelse med konkrete saker som er relevante for publikum utover det som handler om interesse for miljø. Mens vi i 2024 ble omtalt i rundt 19 000 artikler sank tallet til 17 000 for 2025. Samtidig ser vi en tendens til at vi i noe større grad blir nevnt i riksmedier med høyere rekkevidde. Pukkellaks og situasjonen rundt bjørnen i Jarfjord var de sakene som førte til mest omtale.

Vår overordnede vurdering er at vi leverer godt på kommunikasjonspolitikken og instruksene. Vi ser at vi i mindre grad når unge, og vi har begrenset kunnskap om hvordan personer med innvandrerbakgrunn bruker våre kanaler. Dette gjør det vanskelig å vite om vi faktisk når disse målgruppene. Dette er en utfordring vi deler med flere, og det kan vokse til en større utfordring med tanke på å få gjennomslag for en god miljøpolitikk- og forvaltning fremover. Vi vil i 2026 vurdere hvordan vi kan følge dette opp. I tillegg vil vi prioritere arbeid med KI og styrke innsatsen for å motvirke feilinformasjon.

3.11.2 Postjournal og dokumenthåndtering

Antall innsynsbegjæringer har økt med over 25 prosent siden 2023, og tyder på at klima og miljøspørsmål fortsatt har høy aktualitet. Antall inn- og utgående dokumenter øker for hvert år, og det er særlig inngående dokumenter som øker. Antall enkeltvedtak er omtrent på samme nivå som tidligere år. Omfanget av avgjorte klagesaker fra underinstans er redusert, sammenlignet med 2024, men er på samme nivå som 2023. Antall behandlede klager på direktoratets vedtak er stabilt og på samme nivå som i 2023 og 2024.

3.11.3 Klagesaker

Avgjørelsene som tas i klagesakene er en viktig del av myndighetsutøvelsen vår, og vi fører register over klagesakene for å styrke arbeidet med enhetlig myndighetsutøvelse.

Registeret gir oss informasjon om klager på ulike fagområder, herunder antall avgjorte saker, ikke avgjorte saker, utfall av klagesaksbehandlingen og saksbehandlingstid.

For klagesaker mottatt fra underinstans er antall nye klagesaker i 2025 på omtrent samme nivå som i 2024, hhv. 392 og 374 klagesaker. I 2025 avgjør vi 316 klager, som er færre enn i 2024 hvor vi avgjorde 373 klager. Restansene har siden 2021 økt og øker også i 2025, fra hhv 111 til 244 klagesaker. For klager eldre enn et år har restansene økt fra 21 klager i 2023 til 51 klagesaker i 2025. Økningen i restansene må ses i sammenheng med den generelle økning i antall mottatt klagesaker fra 2021 til og med 2024. Det er særlig klager på vedtak knyttet til naturmangfoldloven, og mer spesifikt fredet rowvilt, hvor restansene øker mest. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2025 er i underkant av 8 måneder.

For klager på våre vedtak er det i 2025 en liten økning i mottatte klager sammenlignet med 2024, fra hhv 101 til 113 klager. Antall klager som avgjøres er stabilt. I både 2024 og 2025 ble det avgjort 108 klagesaker. Fortsatt reduseres restansene fra 53 klager i 2021 til 33 i 2025. Antall klager eldre enn et år er stabilt fra 13 klager i 2023 til 12 klager i 2024 og 2025. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2025 er i underkant av 5 måneder.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Vi jobber kontinuerlig med å forbedre styringen av aktiviteter, økonomi og bemanning. Målet er å følge opp føringene fra KLD og statsbudsjettet på en effektiv og korrekt måte. Vi legger vekt på å utvikle helhetlig faglig styring som henger godt sammen på tvers av styringsprosessene, og vi jobber kontinuerlig med å sikre at interne styringsprosesser er effektive og gir god nytte for styring og ledelse av virksomheten.

4.1 Internkontroll

God og effektiv internkontroll er en viktig del av virksomhetsstyringen vår. Internkontrollen skal sikre at vi leverer på samfunnsoppdraget vårt på en trygg, effektiv og etterrettelig måte. Med økte krav og mer komplekse oppgaver trenger vi å ha god oversikt over ansvar, risiko og kontrollmekanismer.

Internkontrollen er organisert hos oss i ulike nivåer med ulik rolle og funksjon:

- **Førstelinjekontroll – linjeledelse og ansatte**

Den viktigste jobben med å sikre at god styring og kontroll skjer i det daglige arbeidet i linjeledelse og blant ansatte. For å styrke dette arbeidet, har vi i 2025 et prosjekt gående for å anskaffe og implementere et nytt, brukervennlig kvalitetssystem. Målet er å gjøre det enklere for linjeledere og ansatte å følge etablerte rutiner og prosedyrer, og sikre at oppgaver utføres i tråd med gjeldende krav.

Et godt kvalitetssystem vil støtte opp under ansvaret som ligger i førstelinjen, og bidra til bedre dokumentasjon, sporbarhet og etterlevelse. Dette er særlig viktig i møte med økende krav og nye regelverk, og for å sikre god og korrekt praksis i hele organisasjonen i oppfølgingen av de ulike kravene som blir stilt til oss.

- **Andrelinjekontroll - støttefunksjoner**

Andrelinjekontrollen utføres av seksjoner som støtter linjeorganisasjonen med systemer, råd, kvalitetssikring og faglig støtte. Disse funksjonene bidrar til å styrke internkontrollen gjennom systematisk arbeid med blant annet økonomistyring, personaloppfølging, risikostyring, evalueringer, og juridisk veiledning. De gir også viktig støtte til prioriteringer, beslutningsprosesser og strategisk utvikling. Vi legger hele tiden vekt på at

støttefunksjonene skal gi god støtte til avdelingene og bidra til effektive og nyttige styringsprosesser i direktoratet.

- **Tredjelinjekontroll – uavhengig vurdering av internkontrollen**

Vi har god erfaring med å gjennomføre risikobaserte interne revisjoner for å kontrollere etterlevelsen av interne retningslinjer, prosesser, lov og regelverk på utvalgte områder. I desember 2024 leverte vi en oppdatert vurdering av behovet for en egen internrevisjonsfunksjon i direktoratet. Der konkluderte vi med at vi på det tidspunktet hadde etablert tilfredsstillende kontrollmekanismer og at vi nå ønsket å prioritere å realisere effekter av tiltakene vi allerede hadde igangsatt de siste årene for å styrke styring og kontroll, istedenfor å etablere en ny internrevisjonsfunksjon i tillegg. I henhold til gjeldende rundskrivet i staten skal vi vurdere behovet for en egen internrevisjonsfunksjon hvert fjerde år, og neste vurdering av dette vil foreligge innen 2028.

- **Eksterne kontrollmekanismer**

I tillegg til internkontrollen har vi eksterne kontrollmekanismer som utføres av uavhengige aktører utenfor virksomheten. Disse bidrar til å sikre at vi har "ting på stell", og gir en objektiv vurdering av vår praksis:

- Riksrevisjonen: regnskaps- og forvaltningsrevisjoner
- ISO-sertifiseringer: ISO 27001 for informasjonssikkerhet
- Miljøfyrtårn: ekstern revisjon av miljøledelse

4.2 Oppfølging av Riksrevisjonens etterlevelsesrevisjon og tilsynsrapporter

Vi har ikke mottatt revisjons- eller tilsynsrapporter med krav til oppfølging i 2025. I vedlegg 3 *Rapportering på andre krav* redegjør vi for hvordan vi har fulgt opp anbefalingene og funnene fra Riksrevisjonens etterlevelsesrevisjon av tilskuddsordningen Klimasats, og de nye kriteriene for tildeling som er omtalt i Prop. 1 S (2024–2025) for Klima- og miljødepartementet.

4.3 Risikostyring og -analyser

Vi jobber aktivt med risikostyring for å integrere det i styringsprosessene – både i intern virksomhetsstyring og i styringen av statsforvalterne. Risikostyring er et viktig verktøy for å forebygge mangelfull måloppnåelse og etterlevelse av interne og eksterne krav.

I år har vi prioritert å videreutvikle risikostyringen hos statsforvalterne innen klima- og miljøområdet, med særlig fokus på områder der risikoen er størst for å ikke levere i tråd med resultatmålene og faste oppgaver. Vi opplever at embetenes risikovurderinger er blitt

likere i nivå og form, og at vurderingene begynner å gi et nyttig grunnlag for dialog mellom oss og embetene, og for videre rapportering opp til departementet.

Vi styrket risikovurderingene i tilskuddsforvaltningen gjennom arbeidet i vårt eget interne Tilskuddsforum, der saksbehandlere og ansvarlig for de ulike tilskuddsordningene våre deltar. I tillegg har vi systematisk gjennomgang av de ulike tilskuddsordningene hvor vi vurderer behov for tiltak og eventuelle justeringer basert på den enkelte ordnings innretning og risiko for avvik.

Vi jobber med å revidere både risikopolitikken og kvalitetspolitikken, for å utvikle risikostyring og kvalitetsarbeid til å bli et enda bedre støtteverktøy i strategiske beslutninger og helhetlig styring.

Status risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS)

Vi reviderer nå risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for å styrke koblingen til virksomhetsstyring og beredskap. ROS er et sentralt verktøy beredskap og krisehåndtering og skal bidra til å identifisere og håndtere risikoer på samfunnsnivå som Miljødirektoratet kan være ansvarlig for eller delaktig i å håndtere. I 2024 ble det utarbeidet et tilleggsdokument til ROS 2021, som ble oversendt til departementet. Nå gjennomføres en mer omfattende revisjon, med mål om å utvikle en konkret og miljøfaglig tilpasset analyse i tråd med KLDs struktur. Arbeidet skal resultere i en ROS som fanger opp relevante samfunnstrender og risikoer, og som kan brukes aktivt i styring, krisehåndtering og samfunnsanalyse.

4.4 Fellesføringer fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

I tråd med fellesføringene fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet rapporterer Miljødirektoratet på tre prioriterte områder:

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturforstrykk og energibruk

Vi henviser her til *Intern klima- og miljørapport 2025*, jf. vedlegg 4 som svar på denne fellesføringen.

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

I 2025 ble det ansatt fem personer med nedsatt funksjonsevne eller langvarig fravær fra arbeidet. Dette utgjorde 3,1 prosent av alle ansettelser i Miljødirektoratet. I 2024 var antallet seks, noe som utgjorde 3,4 prosent av ansettelsene det året.

Miljødirektoratet har veletablerte rutiner for å sikre at definerte målgrupper ikke blir direkte eller indirekte diskriminert i rekrutteringsprosesser. Vi gjør alltid en vurdering av muligheten for positiv særbehandling av søkere med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring, søkere med innvandrerbakgrunn og søkere over 50 år. Miljødirektoratets kontorarbeidsplasser har universell utforming og er tilrettelagt for å ivareta ulike HMS-hensyn og behov for individuell tilpasning.

I det videre redegjør vi, i tråd med fellesføringen, kun for søkere med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. Miljødirektoratet har etablert samarbeid med NAV og benytter særskilt informasjon ved utlysning og vurdering av søkere for å nå denne målgruppen. Vi gjennomgår årlig utformingen av stillingsannonser for å sikre at språk og krav ikke utilsiktet hindrer at personer i målgruppen søker. Når søkere har oppgitt at de har funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring, foretar vi alltid en særskilt vurdering. Dersom de er kvalifiserte, skal minst én søker fra denne gruppen alltid innkalles til intervju.

Redusere konsulentbruken

Miljødirektoratet bruker i all hovedsak konsulenttjenester til miljøfaglige utredninger, evalueringer og analyser og IT-utvikling. I tillegg kjøper vi noe bistand til juridisk bistand og til organisasjonsutvikling og kommunikasjonsrådgivning

I 2025 kjøpte vi konsulentbistand på konto 670 til 673 for til sammen 399,4 millioner kroner. Omtrent 64,1 % var bistand til miljøfaglige utredninger, evalueringer og analyser og 33,6 % var konsulentbistand til IT-utvikling. Sammenlignet med 2023 er utgiftene til kjøp av konsulentbistand økt med 56,2 millioner kroner. Økningen skyldes i all hovedsak økt behov for bistand innenfor IT-området. Omfanget av øvrig konsulentbistand, som er bistand vi kjøper til å gjøre faglige utredninger, evalueringer og analyser dersom vi ikke selv har kapasitet eller spisskompetanse, ligger omtrent på samme nivå som i 2023. Fra 2023 til 2024 var det en nedgang i kjøp av denne typen konsulenttjenester, som i hovedsak skyldes redusert behov og noe forsinket fakturering fra 2024 til 2025.

Tabell 10. Utvikling av konsulentbruken i perioden 2023-2025

	2023	2024	2025
670 Konsulenttjenester juridisk bistand	5,7	3,8	5,7
671 Konsulenttjenester til IT-utvikling*	79,8	92,3	134,3
672 Konsulenttjenester til organisasjonsutvikling, kommunikasjonsrådgivning	3,1	4,8	3,5
673 Andre konsulenttjenester	254,6	209,4	255,9
Sum	343,2	310,3	399,4

*for 2025 inkluderer tallene utgiftene på konto 1045 Videreutvikling av digitale løsninger og 1070 Utvikling av digitale løsninger ikke tatt i bruk

Så langt det er mulig, har vi redusert konsulentbistanden til rekruttering, kommunikasjon og organisasjonsutvikling ved å bruke egne ansatte.

På IT-området har vi ansatt flere IT-utviklere for å redusere sårbarhet, øke sikkerheten og redusere konsulentbruken. På noen områder har vi lyktes, men med det høye trykk vi har på digitaliseringsarbeidet, økte krav til IT-sikkerhet og press på intern kapasitet er vi fortsatt helt avhengige av å kjøpe mye konsulentbistand innenfor IT-området.

4.5 Evalueringer

Evalueringer er sentralt for å kunne utvikle oss og levere godt på vårt samfunnsoppdrag. Vi bruker evalueringer i vår interne styring for å styrke kunnskapsgrunnlaget vårt og understøtte forbedrings- og utviklingsarbeid. Vi evaluerer også for å sikre etterlevelse av lov og regelverk, enhetlig praksis og effektive arbeidsmetoder. Direktoratet har igangsatt og arbeidet med følgende prioriterte evalueringer i 2025:

Merkevaren Norges nasjonalparker (oppdrag 14 i tildelingsbrevet)

Norsk institutt for naturforskning gjennomfører evalueringen og har intervjuet relevante aktører høsten 2025 og gjort en dokumentanalyse. Ytterligere intervjuer skal gjennomføres våren 2026. Fremdrift er i tråd med avtalt leveransefrist til KLD i 1. juni 2026.

Klimatilpasningsnettverkene for kommunene (oppdrag 84 i tildelingsbrevet)

Asplan Viak har utarbeidet en rapport som oppsummerer erfaringer med nettverkene og anbefalinger for veien videre. Vi oversendte rapporten med våre anbefalinger til KLD 13.02.2026. På bakgrunn av erfaringene, har vi anbefalt KLD at det etableres regionale nettverk i hele landet for å styrke kommunenes arbeid med klimatilpasning. Vi anbefaler også at statsforvalteren får ansvaret for å etablere og drifte regionale nettverk og at det etableres et koordinatorknettverk som Miljødirektoratet driver.

Evaluering av direktoratets veiledning på nett

Vi har gjennomført en intern evaluering av hvordan våre digitale veiledere oppleves, hvilke behov brukerne faktisk har og hvilke tekniske og redaksjonelle forbedringer som kan iverksettes.

Evalueringen viste at Miljødirektoratets veiledere har høy faglig kvalitet, høy tillit og oppleves som relevante for brukernes arbeid i konkrete saks- og prosessløp. Den største utfordringen er lav finnbarhet, der brukerne i stor grad foretrekker Google fremfor nettstedets navigasjon og interne søk. Strukturen og oppbyggingen er vurdert som god, men vi må jobbe mer med tungt språk og inkonsekvent begrepsbruk. Brukerne etterlyser også tydeligere informasjon om oppdateringer og versjonshistorikk i veiledere der det er av betydning.

Evaluering av tiltaksplan for bekjempelse av fremmede skadelige arter (oppdrag 19 i tildelingsbrevet). Norsk institutt for naturforskning gjennomførte evalueringen som ble

oversendt til KLD 22.12.25. Tiltaksplanens virkningsperiode gikk ut i 2025, og det ble evaluert i hvilken grad tiltakene i planen er gjennomført og om planens overordnede mål er oppnådd.

Av 28 tiltak i tiltaksplanene er 39 prosent gjennomførte, 36 prosent er delvis gjennomførte og 25 prosent ikke gjennomførte. Årsak til at tiltak ikke er gjennomført, er i hovedsak ressursbegrensninger hos Miljødirektoratet. Bortsett fra et urealistisk tidsperspektiv, beskriver målet i tiltaksplanen riktig ambisjonsnivå for å oppfylle de nasjonale og internasjonale forpliktelsene. I den neste tiltaksplanen bør ambisjoner og ressurser avstemmes bedre. Det er fortsatt rom for bedre samarbeid mellom ulike sektorer og etater samt et klarere ansvarsforhold mellom disse. Videre oppfølginger vil skje gjennom prosesser for Oppdrag 37 i tildelingsbrev for 2026, hvor det skal leveres et forslag til en oppdatering av tiltaksplanen for årene etter 2025 i samarbeid med berørte etater.

Evaluering av regionalt miljøprogram i jordbruket

Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet gjennomfører i samarbeid en evaluering av regionalt miljøprogram (RMP) i jordbruket. En ekstern rapport ble levert av NIBIO i oktober og direktoratets vurdering skal oversendes departementene 15. mars 2026.

4.6 Fakta om personellmessige forhold

Våre ansatte er avgjørende for at Miljødirektoratet skal nå sine mål. Dette kapittelet gir en oversikt over viktige personalforhold, som lederstillinger, sykefravær og utviklingen i antall ansatte over tid.

Lederstillinger

Oversikten under viser antall lederstillinger fordelt mellom kvinner og menn for perioden 2017-2025.

Tabell 11. Antall lederstillinger fordelt mellom kvinner og menn, antall ledere.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall kvinner i lederstillinger	26	31	32	31	33	30	30	29	28
Antall menn i lederstillinger	27	24	22	23	22	23	27	28	29
Antall lederstillinger totalt	53	55	54	54	55	53	57	57	57
Andel kvinner, i prosent	49 %	56 %	59 %	57 %	63 %	57 %	53 %	51 %	49 %
Reduksjon i antall siden 2015	8	5	7	7	15	8	4	4	4

Miljødirektoratet har de siste årene hatt flere kvinnelige enn mannlige ledere, noe som samsvarer med den generelle kjønnsfordelingen blant ansatte. I 2021 var andelen kvinnelige ledere på sitt høyeste med 63 prosent. Siden da har den gradvis gått ned og 2025 var det første året hvor det var marginalt flere mannlige enn kvinnelige ledere.

Sykefravær

Det samlede sykefraværet i direktoratet var på 4,6 prosent i 2025. Dette var en nedgang på 0,7 prosentpoeng fra 2024. Nedgangen følger den generelle utviklingen i samfunnet fra 2024 til 2025.

Tabell 12. Utvikling av sykefravær i 2019-2025, i prosent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sykefravær i prosent	3,3	2,8	3,3	4,1	4,8	5,3	4,6

Til sammenlikning var det sesongjusterte sykefraværet i Norge per tredje kvartal 2024 på 7,19 prosent.

Hoveddelen av sykefraværet i 2025 var legemeldt fravær, som utgjorde 3,3 prosent, mens egenmeldt fravær lå på 1,3 prosent – tilbake på samme nivå som før koronapandemien. Som i resten av arbeidslivet i Norge er sykefraværet generelt høyere blant kvinner enn menn. I Miljødirektoratet var sykefraværet på 5,5 prosent for kvinner og 3,2 prosent for menn.

Antall ansatte registrert hos Statistisk sentralbyrå (SSB)

Tabellen under viser utvikling av antall ansatte, arbeidsforhold og avtalte årsverk over tid.

Tabell 13. Antall ansatte, arbeidsforhold og avtalte årsverk registrert hos SSB 2019-2024

Antall	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Avtalte årsverk	717	742	752	744	766	780	842
Antall ansatte	776	798	806	802	825	848	922
Antall arbeidsforhold	778	801	809	806	830	855	929

Videre forklarer vi hva de ulike begrepene betyr:

- Antall ansatte viser det totale antallet personer som er ansatt i direktoratet, uavhengig av stillingsprosent eller arbeidstid. Det inkluderer både heltidsansatte og deltidsansatte.
- Antall arbeidsforhold indikerer hvor mange separate arbeidskontrakter eller stillinger i direktoratet. Hvis en person har to deltidsstillinger i ulike seksjoner, vil det telle som to arbeidsforhold.
- Avtalte årsverk måler den totale arbeidsinnsatsen basert på stillingsprosent og avtalt arbeidstid. Et årsverk defineres som en person i 100 prosent stilling i løpet av ett år.

Tallene som er registrert hos SSB bygger på A-meldingen. Det kan forekomme differanser mellom tallene som finnes i SAP/DFØ og SSB, spesielt dersom det er gjort endringer i lønssystemet som strekker seg tilbake i tid.

4.7 Helse, miljø og sikkerhet

I 2025 ble det meldt inn 69 HMS-hendelser i hendelses- og forbedringssystemet vårt, én mer enn i 2024. Vi har fått rapportert inn 19 personskader, som er tre flere enn

i 2024. Den lille økningen i antall hendelser kan henge sammen med vår kontinuerlige oppmerksomhet på sikkerhets- og rapporteringskultur. Vi oppfordrer aktivt til å melde inn hendelser og nestenulykker, og ser det ikke som et mål å ha lavest mulig tall. Innmelding av hendelser og nestenulykker bidrar til forebygging, forbedringer og erfaringslæring.

Av de 69 HMS-hendelsene er 19 personskader, en økning på tre fra 2024. Fordelingen av hendelser er vist i tabellen under.

Tabell 13. Type hendelser i 2024 og 2025.

Type hendelse	2024	2025
Alle HMS-hendelser	68	69
Personskader	16	19 (17 interne) *
Trusler, hets og trakassering fra eksterne	9	9 (2 av disse er også meldt som personskade) *

* Vi har noe overlapp mellom hendelser, da vi har mulighet til å velge flere kategorier i hendelses- og forbedringssystemet. To av HMS-hendelsene er derfor registrert som både trusler, hets og trakassering fra eksterne og personskade. Vi registrerer også skader som skjer i forbindelse med tjenestekjøp, besøkende og liknende, for erfaringsdeling og læring.

Av de 19 personskadene i 2025 er 15 relatert til feltarbeid. Fire personskader er ikke knyttet til feltarbeid og gjelder sykdom på reise og to tilfeller av trusler og trakassering fra eksterne.

Det ble rapportert ni hendelser med trusler, hets eller trakassering fra eksterne til våre ansatte. Hendelsene har vært muntlige, skriftlige, fysiske konfrontasjoner og netthets via sosiale medier. Flere av disse er alvorlige hendelser som kunne ført til kritisk personskade på grunn av forsøk på å hindre tjeneste ved feltarbeid, og truende adferd fra eksterne som unndrar seg motorferdselkontroll. To av hendelsene er også rapportert som personskade.

De 43 øvrige hendelsene gjelder blant annet inneklima (temperatur/ventilasjon/lys), hendelser relatert til ytre miljø utenfor kontorbyggene, systemrelaterte utfordringer innen beredskap, brannsikkerhet, manglende dekning på tjenestereise, forbedringsforslag til verneutstyr, personhendelser i felt, hendelser og nestenulykker med bil, kjøretøy og båt.

Flere av skadene hadde potensiale til alvorlige utfall, hvor noen krevde tilrettelagt arbeid over tid og ble fulgt opp i tråd med våre rutiner. Hver hendelse ble fulgt opp med målrettede tekniske og organisatoriske tiltak, som eksempelvis utbedringer, utskiftning av utstyr og opplæring.

I feltarbeidet i Statens Naturoppsyn vektlegger vi systematisk opplæring, bruk av verneutstyr og vedlikehold av utstyr med mål om å få ned antallet personskader. Sikkerhetsopplæring i feltarbeid videreutvikles kontinuerlig.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Direktoratets samfunnsoppdrag må utøves under stadig mer krevende rammebetingelser. Klimaendringer, naturtap og økende miljøbelastninger får mer direkte og sammensatte

konsekvenser for samfunn, næringsliv og offentlig forvaltning. Miljøutfordringene er grenseoverskridende, komplekse og sammensatte. De krever innsats og samarbeid på alle nivåer og på tvers av sektorer.

Internasjonale avtaler legger rammene for å begrense klimaendringene, redusere forurensning og stanse tapet av naturmangfold. De siste årene er det blitt enighet om viktige globale avtaler innen klima og natur, og EU er en kraftfull pådriver for ny klima- og miljøpolitikk. Samtidig er vi inne i en periode med stor geopolitisk uro og skjerpede krav til beredskap. Parallelt med dette blir det økt kamp om arbeidskraften og behov effektivisering av offentlig ressursbruk.

Med dette som bakteppe må vi bruke handlingsrommet vårt og gjøre gode prioriteringer for å oppnå størst mulig effekt for klima og miljø.

Myndighetsutøvelsen blir mer krevende

Vi skal gjennom egen myndighetsutøvelse bidra til at Norge overholder internasjonale forpliktelser på klima- og miljøområdet. EUs grønne giv legger fortsatt sentrale premisser for arbeidet vårt. Som forvaltningsmyndighet opplever vi at den grønne given driver frem nye oppgaver. Vi forventer omfattende implementering av regelverk også i årene som kommer, samtidig som EU nå også ser på forenkling og harmonisering av regelverk.

Økte miljøkrav kan gi store miljøforbedringer. Samtidig må vi klare å forenkle og tilpasse komplekst og tverrgående regelverk slik at vi sikrer effektiv gjennomføring nasjonalt. En viktig oppgave er for eksempel å veilede næringsliv og kommuner slik at de kan forholde seg til nytt regelverk på en mest mulig effektiv måte. Håndtering av den store mengden nye oppgaver og det tverrsektorielle aspektet i den grønne given, er en betydelig utfordring for oss og resten av forvaltningen. Vi må utnytte handlingsrommet vårt og tilpasse innsatsen i tråd med endringene i regelverkene vi forvalter.

Særlig klimapolitikken er i betydelig utvikling. Flere regelverk faller under Miljødirektoratets portefølje og skal forvaltes, samtidig som nye og forsterkede virkemidler kommer på plass. EUs klimapakke (Klar for 55) krever økt innsats. Vi skal blant annet forvalte et utvidet kvotesystem som inkluderer skipsfart og følge opp nytt kvotesystem for bygg, veitransport og andre utslipp. Innføring av EUs karbongrensemekanisme og det reviderte fornybardirektivet medfører også flere oppgaver for oss.

På forurensningsområdet får vi et helt nytt regelverk for sirkulær økonomi og økodesign av produkter. Det vil vesentlig forbedre forutsetningene for bærekraftige produkter, mer bruk av sekundære råvarer, og produkter med lengre levetid og som er lettere å gjenvinne. Det arbeides også for å forbedre sirkularitet og bærekraft av kritiske råvarer.

EU har fastsatt revidert industriutslippsdirektiv med skjerpende miljøkrav og inkludering av flere bransjer. Dette vil kreve økt innsats innen regulering av industri. Revidert avløpsdirektiv fra EU vil også kreve økt innsats. Norge henger etter med hensyn til avløpsforurensning, og revidert direktiv gir strenge krav som må følges opp. I den sammenheng vil vi også fremheve behovet for å redusere eutrofi, blant annet gjennom å redusere avrenning fra jordbruket. Her har landbruksmyndighetene et hovedansvar, men vi har også en viktig rolle.

Naturmangfold faller utenfor EØS-avtalens virkeområde. Dette innebærer at vi i mindre grad er bundet av EUs regelverk her. Vi ser likevel at regelverkene fra EU har blitt mer knyttet sammen og henviser til hverandre. Derfor blir det viktig for oss å følge godt med på regelverksutviklingen i EU innen naturmangfold. Noen EU-regelverk er relevante for oss allerede, og vi ser at oppgavemengden på naturmangfold kan øke ytterligere hvis nye regelverk, slik som avskogingsforordningen, skal gjennomføres i Norge.

Både innenfor forurensning og naturmangfold har vi økende saksmengde i håndheving av miljøregelverket for å sikre at aktører følger gjeldende lover og retningslinjer. På forurensningssiden er dette særlig knyttet til kjemikalier og plastforurensning. For naturmangfold opplever vi et stadig større press på naturen, særlig knyttet til arealforvaltning. Dette handler blant annet om nedbygging av leveområder, inngrep i verneområder, økt ferdsel i sårbare områder og miljøkriminalitet mot truede enkeltarter.

Vi må prioritere innsatsen der behovet er størst, og for å klare dette må vi føre et risikobasert tilsyn. En del av det kommende regelverket fra EU har samtidig økte krav til omfang og frekvensen av tilsyn. Innføring av detaljerte internasjonale regelverk og nye nasjonale forskrifter tar tid, og vi må finne den rette balansen mellom effektivisering, forenklinger og tilstrekkelig kontroll.

Regional og kommunal forvaltning er avgjørende

Statsforvalterne, fylkeskommunene og kommunene er avgjørende for å sette i verk nasjonal klima- og miljøpolitikk. Kommunene er førstelinjen i oppfølging av nasjonal politikk på mange av våre fagområder, og det er derfor viktig at de har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse om sin rolle i dette arbeidet. Generalistkommuneutvalget peker på at mange små kommuner vil streve med å innfri stadig økende forventninger på blant annet klima- og miljøområdet. Stramme budsjetter og mangel på arbeidskraft gir grunn til fortsatt bekymring for kommunenes kapasitet og kompetanse på miljøområdet fremover. Kommunene forvalter drøyt 82 prosent av landets arealer gjennom plan- og bygningsloven. Hvordan dette ansvaret forvaltes er helt avgjørende for mulighetene til å nå flere av miljømålene – både innenfor natur, klima, forurensning og friluftsliv. Det må bygges ned mindre natur, og vi må forvalte arealene våre bedre fremover. Kommunene er avgjørende for å få dette til. De har stor frihet og ansvar i arealpolitikken, og vår vurdering er at det er behov for sterkere statlige føringer i arealpolitikken dersom det skal være mulig

å nå klima- og naturmålene. Miljødirektoratet må også bidra til at kommunene i større grad er kjent med og har verktøyene til å ivareta klima- og miljøhensyn i sin arealplanlegging.

Statsforvalterne, som er vår "forlengede arm" i regionene, har en viktig rolle i å veilede og følge opp kommunene. De forvalter også viktige deler av klima- og miljøvirkemidlene. Hos dem, som i miljøforvaltningen ellers, er det høyt arbeidspress, og vi jobber med embetene for å finne arbeidsoppgaver som kan falle bort eller effektiviseres for å gjøre plass til nye prioriterte oppgaver. Veiledning og dialog med statsforvalterne vil fortsette å være høyt prioritert hos oss i årene som kommer.

Behovet for godt kunnskapsgrunnlag øker

Å sikre et godt kunnskapsgrunnlag gjennom å samle inn, systematisere og formidle kunnskap om miljøet, er grunnpilaren i alt arbeidet vårt. Det er behov for mer kunnskap om omfang, utredelse og tilstand for økosystemene. Utvikling av heldekkende kart over økosystemene og et naturregnskap vil bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget i arealpolitikken. Det er behov for å utvikle et godt naturregnskap som også synliggjør kostnadene ved å forbruke natur. Arbeidet med å utvikle et naturregnskap for Norge er krevende og vil måtte pågå i mange år fremover. Et naturregnskap må gi nytte både nasjonalt og lokalt, og tilfredsstille kommende internasjonale rapporteringsforpliktelser.

Vi har ambisjoner om å være den beste kilden til miljøkunnskap. Tilgang til miljødata er avgjørende for å vite hvordan det faktisk står til og hva som skal til for å nå klima- og miljømålene vi styrer etter.

Det er viktig at allmenheten og beslutningstakere har god tilgang til korrekt fakta og kunnskap. Vi ser en økende polarisering i den offentlige debatten, mange konfliktsaker og spredning av innhold som er misvisende eller direkte feil. Skal vi kunne møte endringene i måten folk skaffer seg informasjon på, må vi hele tiden jobbe for at vår informasjon og veiledning treffer de relevante brukergruppene og at kunnskapen blir tatt i bruk for å sikre gode beslutningsgrunnlag.

Internasjonalt miljøarbeid legger rammer for framtidig miljøpolitikk

Det internasjonale arbeidet legger mange rammer for framtidig miljøpolitikk, og det blir stadig viktigere at vi er til stede og fremmer norske standpunkt og interesser. Store deler av våre nasjonale klima- og miljøregelverk kommer fra EU, og norsk miljørett er dermed i stor grad EØSrett. Miljødirektoratet har mange oppgaver knyttet til deltakelse i internasjonale prosesser, organisasjoner og myndighetsorganer.

I nordområdene må vi følge opp nye kunnskapsbehov og implementering av stortingsmeldingen om Svalbard. På forurensningsområdet vil innsatsen for å bekjempe farlige stoffer stå sentralt fremover. Det må skje gjennom fortsatt strenge utslippskrav og tydelige regelverk. En forutsetning for å lykkes, er et bredt internasjonalt samarbeid i EU og

globalt. Arbeidet med ny global plastavtale er viktig, og vi ser fram til etableringen av det nye globale kunnskapspanelet for kjemikalier, avfall og forurensning. Framover vil det bli behov for at vi styrker vår egen kompetanse på nye samarbeidsområder. Et eksempel på dette er dreiningen fra petroleum til fornybar energi internasjonalt.

Tverrsektorielt samarbeid er en forutsetning for å lykkes

Miljødirektoratet har en sektorovergripende rolle og samarbeider med en rekke andre sektormyndigheter. Klima- og miljøpolitikken blir stadig mer integrert i andre samfunnsområder. Behovet for sektorsamarbeid er økende, og stadig flere sektormyndigheter forvalter miljøkrav og tiltak. Vi i miljømyndighetene må samhandle med andre sektormyndigheter, og å bidra til god koordinering av kunnskap og innsats. Dette arbeidet blir enda viktigere fremover. Med stort trykk på internasjonal regelutvikling følger det også økte forventninger om at nasjonale myndigheter jobber sammen og sørger for effektive prosesser for gjennomføring

Strategisk styring i møte med utfordringsbildet

Vi må hele tiden tilpasse oss endrede oppgaver og justere måten vi jobber på. Vi har de siste årene jobbet bevisst med effektivisering og nedprioritering av oppgaver for å frigjøre ressurser til de viktigste oppgavene. Dette arbeidet vil bli avgjørende også fremover. I tillegg er digitaliseringsarbeidet vårt sentralt. Vi må fortsette å bygge kompetanse i organisasjonen slik at vi kan utnytte mulighetene teknologien gir. Det blir viktig for oss å ta ny teknologi i bruk på en måte som effektiviserer oppgaveløsingen og forbedrer tjenestene. Samtidig må vi ivareta krav til personvern og informasjonssikkerhet.

For å styrke vår evne til å møte utfordringene som står foran oss, har vi i 2025 jobbet med å oppdatere strategien vår og fastsatt fire strategiske mål:

- Vi løser tverrfaglige klima- og miljøutfordringer sammen
- Vi gir relevant miljøkunnskap og er en synlig premissgiver
- Vi har et godt arbeidsmiljø med sterke og engasjerte fagmiljøer
- Vi løser oppgavene effektivt og bruker ressursene riktig

Målene skal bidra til at vi prioriterer tydelig, arbeider mer samordnet og bruker ressursene der effekten er størst.

6. Årsregnskapet

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2025

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet og har 810 faste stillinger fordelt på våre tre kontorer i Trondheim, Oslo og Svolvær, og ved Statens naturoppsyn (SNO) som er lokalisert i alle landets fylker. I tillegg har vi 132 fast ansatte rovviltkontakter på timelønnskontrakter.

Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptrer selvstendig når vi avgjør enkeltsaker, formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

Våre viktigste funksjoner er å skaffe og formidle miljøinformasjon, utøve og iverksette forvaltningsmyndighet, styre og veilede regionalt og kommunalt nivå, gi faglige råd og delta i internasjonalt miljøarbeid.

Miljødirektoratet fører regnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS), slik det kommer frem i notene til årsregnskapet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, og retningslinjer fra Klima- og miljødepartementet. Regnskapet gir et dekkende bilde av Miljødirektoratets disponible midler, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Bevilgnings- og artskontoregnskap

I 2025 har Miljødirektoratet disponert tildelingen på utgiftssiden, over kap. 1420 og 1425 på 13,2 mrd. kroner. I tillegg har direktoratet mottatt tildelingen over kap. 1400, 1410 og 1482 (Klima- og miljødepartementet) på til sammen 591,7 mill. kroner. Vi har også mottatt en tildeling over Kommunal og næringsdepartementets kapittel på 0,5 mill. kroner. I tillegg har vi mottatt belastningsfullmakter på Landbruksdirektoratet kap. 1140 for til sammen 15,2 mill. kroner. Samlet er disponible midler økt med nesten 4,3 mrd. kroner/ 44 prosent fra 2024.

Artskontorrapporteringen viser netto rapporterte utgifter til drift og investeringer (eksklusive utbetalinger av tilskudd) tilsvarende 2,77 mrd. kroner i 2025.

Utgifter til tjenestekjøp knyttet til drift og ulike fagprosjekter som Miljødirektoratet er ansvarlig for utgjør om lag 928 mill. kroner, mens utbetaling til grunneiere for områdevern utgjør 830,3 mill. kroner.

Investerings- og finansutgifter utgjør til sammen 208,5 mill. kroner. Kjøp av utstyr utgjør nesten 34 mill. kroner, mens utgifter til utvikling av digitale løsninger utgjør 120 mill. kroner. Avsavsrenter ved områdevern utgjør om lag 54,5 mill. kroner.

Utgifter til lønn, sosiale utgifter og andre ytelser utgjorde 819,7 mill. kroner etter fratrekk av sykepengerefusjoner og andre offentlige refusjoner.

Utgiftsført på kapittel 1420 post 01 er 963,6 mill. kroner. Justert for merinntektsfullmakt viser posten et mindreforbruk på 47,3 mill. kroner, tilsvarende 4,3 prosent av disponible midler. Mindreforbruket skyldes i stor grad vakanser på lønn, og forskjøvet utbetalingstidspunkt for driftskostnader. Miljødirektoratet jobber kontinuerlig for å effektivisere egen drift, tilpasse bemanningen og omstille organisasjonen.

Kap. 1420 post 23 dekker utgifter til gebyrfinansiert virksomhet, og utgifter ved oppdrag finansiert av andre instanser. Miljødirektoratet har utgiftsført 229,9 mill. kroner, mens statsforvalterne har regnskapsført 62,6 mill. kroner på posten. Korrigert for merinntektsfullmakter er samlet mindreforbruk på posten 12,4 mill. kroner. Mindreforbruket er i stor grad knyttet til lavere tilsynsaktivitet hos noen statsforvalterembeter, mens merinntektene i stor grad er knyttet til økt konsesjonsbehandling og internasjonal aktivitet.

Kap. 1420 post 21 dekker utgifter knyttet til tiltaksrettede forvaltningsoppgaver. Av disponible midler på 761,6 mill. kroner har posten et mindreforbruk på 35,6 mill. kroner, tilsvarende 4,7 prosent. Årsaken til mindreforbruket er en kombinasjon av forsinkelser i arbeid hos Statsforvalter og hos nasjonalpark- og verneområdestyrene, i tillegg til redusert framdrift i enkeltprosjekter og forskyvninger i utbetalingstidspunkt.

Miljødirektoratet disponerer betydelige beløp til vern av naturområder, tiltak i verneområder og annen natur, inkl. restaureringstiltak og sikring av friluftsområder. Disponible midler på postene, inklusive overføringer fra 2024, utgjør til sammen 2,1 mrd. kroner, der tiltak i verneområder utgjør 213,5 mill. kroner og midler til skogvern utgjør 1,8 mrd. kroner. I 2025 har Miljødirektoratet regnskapsført 968 mill. kroner på disse postene, mens statsforvalterne har brukt 139,8 mill. kroner. I sum er 53 prosent av disponible midler i 2025 benyttet. Det er en nedgang på 23 prosentpoeng fra 2024. Mindreforbruket på postene skyldes i hovedsak en ekstra tildeling av 1 mrd. kroner til skogvern som kom så sent på året at det ikke var mulig å benytte tildelingen i 2025. Videre er det forsinkelser og utsettelse i sikring av friluftslivsområder, blant annet som følge av endringer i kommunenes investeringsplaner, og forsinkelser i gjennomføring av naturrestaureringstiltak som følge av kapasitetsutfordringer.

Miljødirektoratet hadde i 2025 en bevilgning på 88,3 mill. kroner (inkl. overføringer fra 2024) til undersøkelser, forberedelser og gjennomføring av oppryddingstiltak i grunn på

land og bunn i sjø og vann som er forurensset med helse- og miljøskadelige stoffer, i tillegg til en fullmakt til å inngå forpliktelser for utbetaling i senere år på 9 mill. kroner. Av samlet bevilgning ble det utbetalt 33,5 mill. kroner. At oppryddingspostene har et mindreforbruk på 54,8 mill. kroner skyldes forsinket fremdrift og utsettelse, reduserte kostnader og avlysninger i enkeltprosjekter.

Miljødirektoratet disponerer 9 mrd. kroner over en rekke tilskuddsposter (i tillegg til tilskuddspostene knyttet til oppryddingsformål) på kap. 1420. De største tilskuddspostene er:

- post 61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning
- post 72 Erstatninger for beitedyr tatt av rovvilt (overslagsbevilgning)
- post 74 CO₂- kompensasjonsordning for industrien (overslagsbevilgning)
- post 75 Utbetaling av pant for bilvrak (overslagsbevilgning)
- post 76 Refusjonsordninger (overslagsbevilgning)
- post 78 Tilskudd til friluftsførmål
- post 80 Tiltak for å ta vare på natur
- post 85 Naturinformasjonssenter

Miljødirektoratet har gitt tilskudd for 8,2 mrd. kroner over kap. 1420, mens Statsforvalteren har gitt tilskudd for 287 mill. kroner. I tillegg har Skatteetaten, som administrerer bilvrakordningen, utbetalt 309 mill. kroner.

Miljødirektoratet disponerer 15,5 mill. kroner over kap. 1425 Fisketiltak. Midlene er i hovedsak tilskuddsmidler, og finansieres ved avgifter på fiske. Midlene er nesten fullt ut benyttet, og Miljødirektoratet og Statsforvalteren har gitt tilskudd for henholdsvis 6,7 mill. kroner og 8,5 mill. kroner.

Se note B for nærmere beregning av overføringer og andre etaters belastninger på Miljødirektoratets kapitler og poster.

Virksomhetsregnskap

Miljødirektoratet fører fra og med 2025 regnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS), og virksomhetsregnskapet viser driftsinntekter på til sammen 2,93 mrd. kroner, der inntekt fra bevilgning utgjør 2,65 mrd. Resterende inntekter kommer fra gebyrer knyttet til klima og forurensningsområdet, internasjonal aktivitet og noen mindre driftsinntekter.

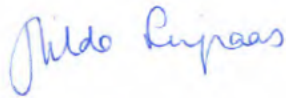
Lønnskostnader utgjør 818,2 mill. kroner, mens avskrivninger på driftsmidler og immaterielle eiendeler utgjør 66,1 mill. kroner. Utbetaling til grunneiere for områdevern utgjør 830,3 mill. kroner og andre driftskostnader utgjør 1,16 mrd. kroner, der kostnader til leie av lokaler og kjøp av tjenester representerer de største utgiftene.

Netto finanskostnader utgjør 54,4 mill. kroner, og består i hovedsak av avsavnsrenter knyttet til områdevern.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen reviderer årsregnskapet for Miljødirektoratet. Resultatet av revisjonen vil bli rapportert i form av en revisjonsberetning innen 1. mai 2026. Denne vil bli publisert på Miljødirektoratets hjemmesider når den foreligger.

Trondheim, 13. mars 2026

Hilde Singsaas
Direktør i Miljødirektoratet

6.2 Årsregnskap

Prinsippnote til kontantregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom

året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for «Samlet tildeling», men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for «Regnskap».

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for «Samlet tildeling», men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for «Regnskap». De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Åpningsbalanse

Ved utarbeidelse av åpningsbalansen er immaterielle eiendeler og varige driftsmidler verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Gjenanskaffelsesverdi for en eiendel er det beløp det vil koste dersom eiendelen skulle anskaffes i dag, vurdert til samme kvalitet, standard og funksjonalitet som eksisterende eiendel. Omløpsmidler er verdsatt til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi. Kortsiktig gjeld er verdsatt til pålydende. Eiendeler i åpningsbalansen er redusert med kr 232 386 som følge av feilaktig registrering av anleggsmiddel som ikke var levert per 1/1 2025.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er brukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Direktoratet resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler. Det innebærer at betalingen av husleie, leasingkostnader og lisenser håndteres som periodiserte driftskostnader. På samme måte periodiseres også inntekter fra fremleie av lokaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer.

Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og PCer med tilhørende skjerm med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Direktoratet eier mer enn 1300 eiendommer, derav noen med bygninger, som er ervervet i forbindelse med sikring av friluftsområder eller vern av natur. Disse må betraktes som nasjonaleiendommer med miljømessig betydning, og balanseføres ikke, i tråd med SRS 17. Eiendommene vil ikke anleggsføres, men en oversikt over alle eiendommer vil ajourføres årlig i forbindelse med årsavslutning.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter til bruk av egne ansatte i applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er balanseført fra og med 1/1-2025.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende.

Bankgarantier

Bankgarantier balanseføres ikke før de utbetales/utløses.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Direktoratet, som bruttobudsjettert virksomhet, presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Presenteres etter kontantprinsippet.

Tilsagn om tilskudd balanseføres ikke. Utbetalingene bokføres på utbetalingstidspunktet, etter kontantprinsippet. I tråd med økonomiregelverkets punkt 6.3.4 holder vi oversikt over inngåtte forpliktelser gjennom bruk av økonomisystemets avtalemодul.

Usikre forpliktelser og betingede eiendeler (SRS 19)

Erstatninger og renter knyttet til vedtak på vern av naturområder fattes ofte mange år før utbetaling skjer. Disse vurderes som usikre forpliktelser med hensyn på verdi og oppgjørstidspunkt. I tråd med SRS 19 balanseføres derfor ikke "usikre forpliktelser" knyttet til vernevedtak, men de opplyses om i note til regnskapet.

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For direktoratet, som bruttobudsjetterte virksomhet, nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2025

Kap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling for 2025	Regnskap per 31.12.2025	Merutgift (-) og mindrettgift
1400	Klima- og miljødepartementet	01	Driftsutgifter		7 000 000	7 059 417	-59 417
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	37 115 000	28 502 701	8 612 299
1400	Klima- og miljødepartementet	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	A,B	19 604 000	19 604 000	0
1410	Miljøforskning og miljøøven	21	Miljødata	A,B	484 546 000	435 226 229	49 319 771
1410	Miljøforskning og miljøøven	23	Mareano, kan overføres	A,B	1 850 000	1 795 690	54 310
1410	Miljøforskning og miljøøven	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	A,B	40 470 000	40 470 000	0
1420	Miljødirektoratet	01	Driftsutgifter	A,B	1 006 914 000	962 783 395	44 130 605
1420	Miljødirektoratet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	761 601 000	445 007 796	316 593 204
1420	Miljødirektoratet	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	A,B	298 822 000	229 905 185	68 916 815
1420	Miljødirektoratet	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, kan overføres	A,B	38 694 000	21 873 199	16 820 801
1420	Miljødirektoratet	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, kan overføres	A,B	213 521 000	5 966 337	207 554 663
1420	Miljødirektoratet	32	Statlige erverv, vern av naturområder, kan overføres	A,B	1 853 116 000	940 145 907	912 970 093
1420	Miljødirektoratet	39	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79	A,B	11 554 000	2 325 534	9 228 466
1420	Miljødirektoratet	60	Tilskudd til natursats- tiltak og planlegging for natur i kommunene, kan overføres	A,B	98 112 000	66 487 409	31 624 591
1420	Miljødirektoratet	61	Tilskudd til klimatilpasning, kan overføres	A,B	174 273 000	129 766 602	44 506 399
1420	Miljødirektoratet	62	Tilskudd til grønn skipsfart, kan overføres	A,B	35 875 000	44 500 000	-8 625 000
1420	Miljødirektoratet	63	Tilskudd til returoverføring for kasserte fritidsbåter	A,B	204 000	99 660	104 340
1420	Miljødirektoratet	64	Tilskudd til skrantesykeprøver fra fallvilt	A,B	1 279 000	797 700	481 300
1420	Miljødirektoratet	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til stransonen langs Oslofjorden	A,B	5 236 000	4 235 235	1 000 765
1420	Miljødirektoratet	69	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79	A,B	75 923 000	18 784 207	57 138 793
1420	Miljødirektoratet	71	Tilskudd til tiltak mot marin forurensning, kan overføres	A,B	28 363 000	26 875 941	1 487 059
1420	Miljødirektoratet	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovdyr, overslagsbevilgning	A,B	148 878 000	735 273	148 142 727
1420	Miljødirektoratet	73	Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres	A,B	78 940 000	2 874 649	76 065 351
1420	Miljødirektoratet	74	CO2-kompensasjonsordning for industrien	A,B	7 007 166 000	7 006 638 918	527 082
1420	Miljødirektoratet	75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, oversk	A,B	385 000 000	74 075 282	310 924 718
1420	Miljødirektoratet	76	Refusjon ved innlevering av klima- og miljøskadelige stoffer, overslagsbevilgning	A,B	250 000 000	256 346 870	-6 346 870
1420	Miljødirektoratet	77	Tilskudd til fagspesifikke miljøorganisasjoner og -stiftelser	A,B	15 856 000	15 855 000	1 000
1420	Miljødirektoratet	78	Tilskudd til friluftslivsmål, kan overføres	A,B	250 217 000	241 131 503	9 085 497
1420	Miljødirektoratet	79	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69	A,B	792 000	491 245	300 755
1420	Miljødirektoratet	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, kan overføres	A,B	224 747 000	143 003 034	81 743 966
1420	Miljødirektoratet	81	Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven, kan overføres	A,B	14 519 000	10 950 514	3 568 486
1420	Miljødirektoratet	84	Tilskudd til internasjonalt klima- og miljøsamarbeid	A,B	9 086 000	9 077 271	8 729
1420	Miljødirektoratet	85	Tilskudd til besøksenter for natur og verdensarv, kan overføres	A,B	107 675 000	107 555 024	119 976
1420	Miljødirektoratet	86	Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	A,B	59 533 000	59 533 253	-253
1420	Miljødirektoratet	87	Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbasert vindkraftverk	A,B	41 325 000	15 081 227	26 243 773
1425	Vilt- og fisketiltak	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	315 000	314 999	1
1425	Vilt- og fisketiltak	70	Tilskudd til fiskeformål, kan overføres	A,B	15 187 000	6 687 000	8 500 000
1482	Internasjonale klima- og ut	01	Driftsutgifter	A,B	1 072 000	934 105	137 895
0500	Kommunal- og distriktsde	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	500 000	500 000	0
1140	Høstbar viltressurser	01	Driftsutgifter	B	0	191 114	-191 114
1140	Høstbar viltressurser	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	2 898 859	-2 898 859
1140	Høstbar viltressurser	71	Tilskudd til viltformål	B	0	5 354 459	-5 354 459
1141	Høstbar viltressurser	23	Jegerprøve m.m	B	0	-52 058	52 058
1633	Nettoordning, statlig betal	01	Driftsutgifter		0	273 013 032	
Sum utgiftsført					13 804 880 000	11 665 402 715	

Kap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling for 2025	Regnskap per 31.12.2025	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3640	Arbeidstilsynet	04	Kjemikaliekontroll	0	2 338 066	
4420	Miljødirektoratet	01	Oppdrag og andre diverse inntekter	6 976 000	10 594 159	3 618 159
4420	Miljødirektoratet	04	Gebyr, forurensningsområdet	118 245 000	123 195 203	4 950 203
4420	Miljødirektoratet	06	Gebyr, statsforvalterembetenes	66 290 000	62 625 772	-3 664 228
4420	Miljødirektoratet	07	Gebyrer, kvotesystemet	17 625 000	11 488 100	-6 136 900
4420	Miljødirektoratet	09	Internasjonale oppdrag	45 848 000	50 672 258	4 824 258
4420	Miljødirektoratet	40	Salg av eiendom og innløsning av festetomter i statlig sikrede friluftsområder	4 785 000	4 787 000	2 000
4420	Miljødirektoratet	41	Salg av eiendom og festetomter i verneområder	3 800 000	3 121 540	-678 460
4420	Miljødirektoratet	50	Overføringer fra andre statsregnskap	2 200 000	1 961 503	-238 497
4420	Miljødirektoratet	85	Overføringer fra andre	1 000 000	1 613 012	613 012
5578	Sektoravgifter under KLD	72	Fiskeravgifter	16 700 000	16 700 000	0
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter	0	2 618 516	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	100 877 840	
Sum inntektsført					283 469 000	392 592 968

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					11 272 809 748
Kapitalkontoer					
60050201	Norges Bank KK /innbetalinger				389 163 436
60050202	Norges Bank KK/utbetalinger				-11 655 649 407
714415	Endring i mellomværende med statskassen				-6 323 776
Sum rapportert					0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet					
			31.12.2025	01.01.2025	Endring
714415	Mellomværende med statskassen		-82 440 968	-76 117 192	-6 323 776

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
140001		7 000 000	7 000 000
140021		37 115 000	37 115 000
140076		19 604 000	19 604 000
141021	6 225 000	478 321 000	484 546 000
141023		1 850 000	1 850 000
141070		40 470 000	40 470 000
142001	42 360 000	964 554 000	1 006 914 000
142021	17 728 000	743 873 000	761 601 000
142023	2 521 000	296 301 000	298 822 000
142030	15 655 000	23 039 000	38 694 000
142031	35 469 000	178 052 000	213 521 000
142032	269 069 000	1 584 047 000	1 853 116 000
142039	2 909 000	8 645 000	11 554 000
142060	12 286 000	85 826 000	98 112 000
142061	35 973 000	138 300 000	174 273 000
142062	18 834 000	17 041 000	35 875 000
142063		204 000	204 000
142064		1 279 000	1 279 000
142066	2 037 000	3 199 000	5 236 000
142069	35 291 000	40 632 000	75 923 000
142071		28 363 000	28 363 000
142072		148 878 000	148 878 000
142073	4 234 000	74 706 000	78 940 000
142074		7 007 166 000	7 007 166 000
142075		385 000 000	385 000 000
142076		250 000 000	250 000 000
142077		15 856 000	15 856 000
142078	5 537 000	244 680 000	250 217 000
142079	300 000	492 000	792 000
142080	11 239 000	213 508 000	224 747 000
142081	1 327 000	13 192 000	14 519 000
142084		9 086 000	9 086 000
142085	2 977 000	104 698 000	107 675 000
142086		59 533 000	59 533 000
142087	9 149 000	32 176 000	41 325 000
142521	15 000	300 000	315 000
142570	8 000	15 179 000	15 187 000
148201		1 072 000	1 072 000
050001	0	500 000	500 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år								
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten **
140001		-59 417		-59 417				
140021		8 612 299	4 000 000	4 612 299				
140076	"kan overføres"	0		0				
141021		49 319 771	25 639 826	23 679 945				
141023	"kan overføres"	54 310		54 310				
141070		0		0				
142001		44 130 605	862 706	43 267 899	3 992 674	47 260 573	48 227 700	47 260 573
142021		316 593 204	280 975 683	35 617 521		35 617 521	37 193 650	35 617 521
142023		68 916 815	62 644 992	6 271 823	6 110 233	12 382 056	15 829 660	12 382 056
142030	"kan overføres"	16 820 801		16 820 801	2 000	16 822 801	46 093 000	16 822 801
142031	"kan overføres"	207 554 663	131 045 132	76 509 531		76 509 531	319 504 000	76 509 531
142032	"kan overføres"*	912 970 093	8 803 922	904 166 171	-678 460	903 487 711	2 666 812 000	903 487 711
142039	"kan overføres", "kan nyttes under"	9 228 466	11 894 399	-2 665 933		-2 665 933	17 290 000	-2 665 933
142060	"kan overføres"	31 624 591		31 624 591		31 624 591	154 052 000	31 624 591
142061	"kan overføres"	44 506 399		44 506 399		44 506 399	288 300 000	44 506 399
142062	"kan overføres"	-8 625 000		-8 625 000		-8 625 000	47 666 000	0
142063		104 340		104 340				
142064		481 300		481 300				
142066	"kan overføres"	1 000 765		1 000 765		1 000 765	9 598 000	1 000 765
142069	"kan overføres", "kan nyttes under"	57 138 793		57 138 793		57 138 793	137 964 000	57 138 793
142071	"kan overføres"	1 487 059		1 487 059		1 487 059	55 726 000	1 487 059
142072	"overslagsbevilgning"	148 142 727	161 441 664	-13 298 937				
142073	"kan overføres"	76 065 351	69 095 330	6 970 021		6 970 021	148 604 000	6 970 021
142074		527 082		527 082				
142075	"overslagsbevilgning"	310 924 718	309 062 000	1 862 718				
142076	"overslagsbevilgning"	-6 346 870		-6 346 870				
142077		1 000		1 000				
142078	"kan overføres"	9 085 497		9 085 497		9 085 497	455 576 000	9 085 497
142079	"kan overføres", "kan nyttes under"	300 755		300 755		300 755	984 000	300 755
142080	"kan overføres"	81 743 966	56 470 849	25 273 117		25 273 117	396 950 000	25 273 117
142081	"kan overføres"	3 568 486		3 568 486		3 568 486	26 384 000	3 568 486
142084		8 729		8 729				
142085	"kan overføres"	119 976		119 976		119 976	216 833 000	119 976
142086		-253		-253				
142087	"kan overføres"	26 243 773		26 243 773		26 243 773	47 176 000	26 243 773
142521		1		1		1	600 000	1
142570	"kan overføres"	8 500 000	8 465 442	34 558		34 558	31 565 000	34 558
148201		137 895		137 895				
50021		0	-	0				
114001		-191 114	147 908	-339 022				
114021		-2 898 859		-2 898 859				
114071	"kan overføres"	-5 354 459	4 987 608	-10 342 067				
114123		52 058		52 058				
* Beløpet er inklusive 35075 kroner ført av KLD								

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Miljødirektoratet har mottatt en belastningsfullmakt fra Arbeidstilsynet på inntektskapittel 3640 post 04, hvor vi har inntektsført 2 338 066 kroner.

Miljødirektoratet har også mottatt belastningsfullmakter fra Landbruks- og matdepartementet, over kap. 1140, postene 01 (480 000 kroner), 21 (2 903 000 kroner) og 71 (11 800 000 kroner). På disse postene er det belastet til sammen 13 579 948 kroner. Det er også ført et kreditbeløp på kap. 1141 post 23. Dette gjelder sykepengefusjoner for 2024, da vi hadde bevilgning på denne posten.

Tildelinger på andre kapitler enn etatens egne

Miljødirektoratet har mottatt tildelinger på kap. 1400, 1410 og 1482. Der det er mindreforbruk, vil Klima- og miljødepartementet beregne overførbart beløp. Videre har Miljødirektoratet mottatt og benyttet en tildeling på 0,5 mill. kroner på Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 500 post 21.

Avgitte belastningsfullmakter

Det er gitt belastningsfullmakter til andre etater og tildelt midler til statsforvaltere for totalt 1 253 089 000 kroner. På disse er det utgiftsført 1 135 572 536 kroner. I tillegg har KLD ført 35 075 kroner på kap. 1420 post 32.

Direktoratets mer-/ mindreutgifter er korrigert for utgifter ført av andre.

Merinntektsfullmakter

Miljødirektoratet har fullmakt til å overskride kap. 1420 post 01 tilsvarende merinntekt på kap. 4420 post 01, post 50 og post 85. I 2025 var det merinntekt på 3 618 159 kroner på post 01, og 613 012 på post 85. På post 50 var det mindreinntekt på 238 497 kroner. Netto merinntekter er inkludert i grunnlag for overføring.

Miljødirektoratet har fullmakt til å overskride kap. 1420 post 23 mot tilsvarende merinntekt på kap. 4420 post 04, 06, og 09. I 2025 var det merinntekter på til sammen 6 110 233 kroner, og beløpet er inkludert i grunnlag for overføring.

Stikkordet «kan overføres»

På poster med stikkordet "kan overføres" kan ubrukt bevilgning overføres til neste år.

Mulig overførbart beløp

Mulig overførbart beløp tilsvarer grunnlag for overføring, så lenge grunnlag for overføring ikke overskrider maks. overførbart beløp.

Maks. overførbart beløp.

På driftspostene (01-29) kan et beløp tilsvarende inntil 5% av årets bevilgning overføres til neste år.

For poster med stikkordet "kan overføres" kan ubrukt bevilgning overføres til de to neste budsjettår. I praksis betyr det at maks. overførbart beløp er summen av siste to års bevilgning.

Ubrukte beløp på kap. 1420 postene 01 21 og 23 er under grensen på 5%, og regnes som mulig overføring til 2026.

Stikkordet «kan benyttes under»

Kap. 1420, postene 39, 69 og 79 ses i sammenheng, slik at grunnlag for overføring og maks. overførbart beløp ses i sammenheng. Dermed vil samlet restbeløp på de respektive postene kunne overføres til 2026.

Stikkordet «overslagsbevilgning»

Poster med stikkordet "overslagsbevilgning" er ikke overførbare til neste år

Romertallsvedtak

Miljødirektoratet har fullmakt til å overskride kap. 1420 post 30 mot tilsvarende merinntekter på kap. 4420 post 40, og i 2025 var det merinntekter på 2 000 kroner som er inkludert i grunnlag for overføring.

Miljødirektoratet har også fullmakt til å overskride kap. 1420 post 32 mot tilsvarende merinntekter på kap. 4420 post 41 og tilsvarende blir mindreinntekter tatt med i beregningen av overføringer til neste år. I 2025 var mindreinntekten 678 460 kroner.

Note C Oversikt over binding på framtidige års bevilgninger

Avtaler om leie av kontorlokaler

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1-5 år	41 150 270	41 150 270	45 543 981	86 694 251
Varighet over 5 år	46 020 735	46 020 735	356 818 305	402 839 040
Totalt	87 171 005	87 171 005	402 362 286	489 533 291

Andre vesentlige leieavtaler*

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	10 151 350	10 103 789		10 103 789
Varighet 1-5 år	4 238 500	4 238 500	8 473 454	12 711 954
Varighet over 5 år	170 400	170 400	852 233	1 022 633
Totalt	14 560 250	14 512 689	9 325 688	23 838 377

Vesentlige avtaler om kjøp av tjenester**

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig beløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	12 435 552	11 287 710	0	11 287 710
Varighet 1-5 år	13 244 364	13 244 364	14 956 487	28 200 851
Varighet over 5 år	893 157	893 157	5 363 837	6 256 994
Totalt	26 573 073	25 425 232	20 320 325	45 745 556

*Andre vesentlige leieavtaler gjelder porteføljen av leiekontrakter for Statens Naturoppsyns feltkontor

**Omfatter primært leasingavtaler for biler, lisenser til datasystemer og drift av bygg

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2025

	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	199 585 377	143 567 048
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	7 197 200	13 434 046
Salgs- og leieinntekter	57 587 795	60 181 016
Andre inntekter	12 370 623	2 210 908
<i>Sum inntekter fra drift</i>	<i>276 740 995</i>	<i>219 393 018</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	819 659 833	720 096 479
Utbetaling til grunneiere for områdevern*	830 316 619	757 719 617
Andre utbetalinger til drift**	1 192 694 771	1 218 083 744
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>2 842 671 222</i>	<i>2 695 899 840</i>
Netto rapporterte driftsutgifter	2 565 930 227	2 476 506 822
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	274 346	304 915
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>274 346</i>	<i>304 915</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer*/**	153 776 534	41 402 553
Utbetaling av finansutgifter	54 673 872	8 139 680
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>208 450 406</i>	<i>49 542 233</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	208 176 061	49 237 318
Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	17 654 001	123 048 873
<i>Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>17 654 001</i>	<i>123 048 873</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	8 345 886 784	7 542 922 727
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>8 345 886 784</i>	<i>7 542 922 727</i>
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	1 664 514	1 500 882
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	100 877 840	89 256 796
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	273 013 032	250 836 657
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>170 470 677</i>	<i>160 078 979</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	11 272 809 748	10 105 696 974

Oversikt over mellomværende med statskassen

	31.12.2025	31.12.2024
Eiendeler og gjeld		
Fordringer på ansatte	63 438	-
Kontanter	16 377	16 377
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	-	-
Skyldig skattetrekk og andre trekk	- 32 657 531 -	26 736 753
Skyldige offentlige avgifter	336 546 -	891 476
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse ***	- 24 709 211 -	29 205 571
Annen langsiktig gjeld	- 25 491 542 -	19 247 380
Annen kortsiktig gjeld	956 -	52 388
Sum mellomværende med statskassen	- 82 440 968 -	76 117 192

* Til og med 2024 var utbetalinger til vern ført som investering, fra og med 2025 bokføres dette som driftskostnad. Beløpet for 2024 er korrigert for dette.

** Til og med 2024 var kostnader til utvikling av immaterielle eiendeler ført som driftskostnader. Fra og med 2025 føres en vesentlig andel av disse kostnadene som investeringskostnader.

*** Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2025
Driftsinntekter		
Inntekt fra bevilgninger	1	2 653 093 147
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	7 671 200
Inntekt fra gebyrer	1	200 460 038
Salgs- og leieinntekter	1	55 806 780
Andre driftsinntekter	1	10 906 754
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>2 927 937 919</i>
Driftskostnader		
Varekostnader		0
Lønnskostnader	2	818 172 131
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	66 081 796
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0
Andre driftskostnader	5	1 989 286 993
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>2 873 540 919</i>
Driftsresultat		54 397 000
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	6	274 346
Finanskostnader	6	54 671 346
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-54 397 000</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0
Avregninger og disponeringer		
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>
Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	17 654 001
Avregning med statskassen innkreivingsvirksomhet		17 654 001
<i>Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Tilskudd til andre	9	8 299 022 487
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		8 299 022 487
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>

Balanse			
	Note	31.12.2025	01.01.2025
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	248 876 325	219 810 481
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	94 494 410	50 532 374
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>343 370 735</i>	<i>270 342 855</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	0	0
Maskiner og transportmidler	4	67 602 546	57 457 644
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	44 400 909	35 209 957
Anlegg under utførelse	4	0	0
Infrastruktureiendeler	4	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>112 003 454</i>	<i>92 667 602</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		455 374 189	363 010 456
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	10	20 465 056	10 316 402
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	38 942 579	39 087 970
Andre fordringer	12	38 356 986	21 713 170
<i>Sum fordringer</i>		<i>97 764 621</i>	<i>71 117 541</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	13	0	0
Kontanter og lignende	13	16 377	16 377
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>16 377</i>	<i>16 377</i>
Sum omløpsmidler		97 780 998	71 133 918
Sum eiendeler drift		553 155 187	434 144 375
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8	0	0
<i>Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum eiendeler		553 155 187	434 144 375

Balanse

	Note	31.12.2025	01.01.2025
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	283 347 120	122 988 212
Sum avregninger		283 347 120	122 988 212
Sum statens kapital		283 347 120	122 988 212
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	15	25 511 142	19 247 380
Sum annen langsiktig gjeld		25 511 142	19 247 380
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		37 134 977	33 971 262
Skyldig skattetrekk		32 686 998	26 766 220
Skyldige offentlige avgifter		15 329 791	15 846 776
Avsatte feriepenger		74 099 310	66 611 953
Mottatt forskuddsbetaling		0	0
Annen kortsiktig gjeld	14	87 899 306	115 728 194
Sum kortsiktig gjeld		247 150 381	258 924 405
Sum gjeld		272 661 523	278 171 785
Sum statens kapital og gjeld drift		556 008 643	401 159 997
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	10	-2 853 456	32 984 378
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		-2 853 456	32 984 378
Sum statens kapital og gjeld		553 155 187	434 144 375

Note 1 Driftsinntekter

	46 022
Inntekt fra bevilgninger*	
Inntekt fra bevilgninger	2 653 093 147
Sum inntekt fra bevilgninger	2 653 093 147
Inntekt fra tilskudd og overføringer	
Tilskudd fra Norges forskningsråd	474 000
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	3 345 991
Andre tilskudd og overføringer	3 851 209
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	7 671 200
Inntekt fra gebyrer	
Gebyrer m.m. - driftsinntekt	6 800
Produsentansvar Årsgebyr	2 085 550
Produsentansvar Datasystem	209 586
Gebyr eksport/import avfall	8 846 800
Deklarasjonsgebyr for farlig avfall	41 487 706
F-gass sertifikat kjøll, brann, motorvogn	9 903 176
F-gass sertifikat elektrisk utstyr	411 700
Konsesjoner	69 640 950
Flerdagstilsyn (Systemrevisjon)	14 625 200
Tilsyn inntil en dags varighet	20 360 200
Kjemiske stoffer	6 765 433
Biocid oppføring	3 586 933
Biocid gebyrer	6 714 264
Biocid årsgebyr godkjente produkter	1 085 140
Gebyr, egenkontrollrapport	10 509 100
Gebyr biodrivstoff	3 254 600
Produkttilsyn	966 900
Sum inntekt fra gebyrer	200 460 038
Salgs- og leieinntekter	
Salgsinntekt, avgiftspliktig **	100 322
Salgsinntekt, avgiftsfri - internasjonal aktivitet	43 764 398
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt ***	11 882 353
Leieinntekter - konferansesenter	59 707
Sum salgs- og leieinntekter	55 806 780
Andre driftsinntekter	
Gevinst ved avgang av anleggsmidler****	2 998 214
Tilbakeføring av tidligere vederlag for friluftslivområder****	4 787 000
Innløsning av festetomt*****	3 121 540
Sum andre driftsinntekter	10 906 754
Sum driftsinntekter	2 927 937 919

*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

** I hovedsak salg av tjenester til FeFo

*** 9 248 755 kroner er inntekter knytta til felles administrative tjenester miljøforvaltningen, 1 961 503 kroner er eksterne refusjonsinntekter, mens resterende er deltakeravgifter ifb. vannmiljøkonferansen 2025

**** I hovedsak salg av anleggsmidler SNO (bl.a. snøscootere, tilhengere og båter)

***** tilbakeføring av tidligere innbetalt vederlag for friluftområdet Viddel fort i Sola

***** innløsning av festetomt Rugholt gård i Notodden kommune

Note 2 Lønnskostnader, årsverk og andre ytelser

31.12.2025

Lønn	616 921 812
Feriepenger*	75 579 162
Arbeidsgiveravgift	101 572 012
Pensjonskostnader**	54 328 118
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)***	-5 325 292
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-35 948 709
Andre ytelser	11 045 029
Sum lønnskostnader	818 172 131

Antall utførte årsverk: 770

Lønn og andre avgiftspliktige ytelser til virksomhetsleder

Ellen Hambro	878 460
Hilde Singsås	1 692 760

* Som følge av overgang til periodisert regnskap rapporterer vi feriepenger særskilt

** Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 8,8 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremie på artskonto 542/pensjonsgrunnlaget i 2025 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen 8,5 prosent

***Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader), og gjelder lønn til ansatte som jobber med utvikling av direktoratets IT- løsninger.

* Som følge av overgang til periodisert regnskap rapporterer vi feriepenger særskilt

** Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 8,8 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremie på artskonto 542/pensjonsgrunnlaget i 2025 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen 8,5 prosent

***Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader), og gjelder lønn til ansatte som jobber med utvikling av direktoratets IT- løsninger.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	219 810 481	50 532 374	270 342 855
Tilgang i året*	80 280 044	43 962 036	124 242 080
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	300 090 525	94 494 410	394 584 935
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	0
Ordinære avskrivninger i året	51 214 200	0	51 214 200
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2025	248 876 325	94 494 410	343 370 735

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært

Ingen avskrivning

Direktoratet har ved utgangen av 2025 37 egenutviklede IT- løsninger som er tatt i bruk, og 3 IT- løsninger under utvikling. Ingen nye egenutviklede løsninger er tatt i bruk i 2025.

* I hovedsak kjøper direktoratet tjenester til utvikling, men det er i 2025 balanseført lønnskostnader på til sammen 5 325 292 kroner til egne utviklere på til sammen 7 løsninger.

Note 4 Varige driftsmidler

	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.*	70 691 067	43 693 115	114 384 182
Tilgang i året*	18 854 924	16 863 627	35 718 550
Avgang anskaffelseskost i året (-)**	-3 498 499	0	-3 498 499
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	86 047 492	60 556 742	146 604 234
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	13 233 423	8 483 158	21 716 581
Ordinære avskrivninger i året	7 194 920	7 672 675	14 867 596
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-1 983 397	0	-1 983 397
Balanseført verdi 31.12.2025	67 602 546	44 400 909	112 003 454

Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	3-15 år lineært
--------------------------------	-----------------	-----------------

Avhendelse av varige driftsmidler i 2025:

Salgssum ved avgang anleggsmidler	3 664 000	0	3 664 000
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-1 515 102	0	-1 515 102
= Regnskapsmessig gevinst/tap	2 148 898	0	2 148 898

* Åpningsbalanse redusert med 232 386 som følge av feilaktig registrering av anleggsmiddel som ikke var levert per 1/1. Tilsvarende økning i tilgang i året.

**Avgang av maskiner og transportmidler er knyttet feltarbeid i Statens naturoppsyn og gjelder innbytte av utstyr som reduserer anskaffelseskost

Note 5 Andre driftskostnader

31.12.2025

Husleie	95 816 919
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 456 465
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	2 289 671
Leie maskiner, inventar og lignende	57 742 816
Mindre utstyrsanskaffelser	19 875 782
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	486 011
Kjøp av konsulenttjenester	262 716 415
Kjøp av andre fremmede tjenester	625 008 947
Reiser og diett	35 079 864
Tap og lignende	425 362
Utgifter til vern	830 316 619
Øvrige driftskostnader	58 072 122
Sum andre driftskostnader	1 989 286 993

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år						-
Varighet 1-5 år		62 275 865	11 412 414	511 006		74 199 285
Varighet over 5 år		45 171 218				45 171 218
Kostnadsført leiebetaling for perioden	-	107 447 083	11 412 414	511 006	-	45 171 218

Miljødirektoratet har separate husleieavtaler for kontorlokalene på Brattøra i Trondheim, på Helsfyr i Oslo og i Svolvær. Per 31. desember utgjorde husleiekostnadene for lokalene i Trondheim 46 663 303 kroner. For lokalene i Oslo var kostnadene 45 171 218 kroner, mens kostnadene for lokalene i Svolvær var på 1 502 303 kroner.

I tillegg har direktoratet egne leieavtaler knyttet til Statens naturoppsyns lokalkontorer, garasjer, lager, båtnaust og lignende. De samlede kostnadene for disse leieavtalene var i 2025 på 14 110 259 kroner.

Statens naturoppsyn hadde per 31. desember totalt 96 aktive leasingavtaler for kjøretøy. De samlede kostnadene for disse leasingavtalene var i 2025 på 11 412 414 kroner.

Direktoratet har også avtaler om leie av kopimaskiner gjennom statens fellesavtaler. Disse er plassert på kontorene i Oslo, Trondheim og Svolvær. Samlede leiekostnader i 2025 utgjør 511 006 kroner.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

31.12.2025

Finansinntekter

Renteinntekter	68 564
Valutagevinst (agio)	157 926
Utbytte fra selskaper	0
Annen finansinntekt	47 856
Sum finansinntekter	274 346

Finanskostnader

Rentekostnad*	54 627 958
Nedskrivning av aksjer	0
Valutatap (disagio)	43 388
Annen finanskostnad	0
Sum finanskostnader	54 671 346

* Avsavsrenter ved områdevern utgjør kr 54 600 395,-, resterende er rentekostnader på leverandørfakturaer

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2025	01.01.2025	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	283 347 120	122 988 212	160 358 908

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut - eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

Konsernkontoer i Norges Bank

Konsernkonto utbetaling	-11 655 649 407
Konsernkonto innbetaling	389 163 436
Netto trekk konsernkonto	-11 266 485 972
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)	
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	-17 654 001
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	8 299 022 487
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	2 653 093 147
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-102 542 354
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	274 207 785
Andre avstemmingsposter	
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	0
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	-160 358 908
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen *	-160 358 908

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Diff: 0

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2025 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2025 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	343 370 735	0	343 370 735
Varige driftsmidler	112 003 454	0	112 003 454
Sum	455 374 189	0	455 374 189
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	20 465 056	0	20 465 056
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	38 942 579	0	38 942 579
Andre fordringer	38 356 986	63 438	38 293 549
Bankinnskudd, kontanter og lignende	16 377	16 377	0
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
Sum	97 780 998	79 814	97 701 184
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	-25 511 142	-25 491 542	-19 600
Sum	-25 511 142	-25 491 542	-19 600
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-37 134 977	0	-37 134 977
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-32 686 998	-35 059 416	2 372 418
Skyldige offentlige avgifter	-15 329 791	336 546	-15 666 337
Avsatte feriepenger	-74 099 310	0	-74 099 310
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen gjeld til ansatte	-41 624 778	0	-41 624 778
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	-22 307 326	22 307 326
Annen kortsiktig gjeld	-46 274 528	956	-46 275 484
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	2 853 456	0	2 853 456
Sum	-244 296 925	-57 029 241	-187 267 685
Sum	283 347 120	-82 440 968	365 788 088

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

31.12.2025

Overføring av fiskeravgifter fra Statens Fiskefond	16 700 000
Tilfeldige og andre inntekter konto 8480 (ref. kap.5309, post 29)*	954 001
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	17 654 001

* Inntekten gjelder tilbakebetaling av utbetalte rovvilterstatninger (142 178 kroner), ubrukte tilskuddsmidler (266 000 kroner) og midler til samarbeidsprosjekter (291 386 kroner). I tillegg kommer jaktinntekter på Statens eiendom (163 322 kroner) og noen mindre innkreivinger.

Note 9 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

31.12.2025

Tilskudd til kommuner	288 743 414,80
Sikring av friluftsområder	10 097 823,00
Investeringer i sikra friluftsområder	11 627 686,00
Tilskudd til fylkeskommuner	171 118 753,00
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	7 548 234 329,45
Sentrale/nasjonale tiltak ikke-finansielle foretak	6 614 729,00
Lokale/regionale tiltak ikke-finansielle foretak*	-99 000,00
Drifts-/organisasjonsstøtte ikke-finansielle foretak	9 077 000,00
Tilskudd til FoU ikke-finansielle foretak	7 685 969,00
Erstatning for tap av bufe, KO	480 554,00
Erstatning for tap av rein, KO	119 905,00
Tilskudd til husholdninger	9 979 714,00
Tilskudd til ideelle organisasjoner	208 532 002,00
Tilskudd til statsforvaltningen	2 400 000,00
Tilskudd til utlandet	1 151 000,00
Kontingent internasjonalt samarbeid	6 108 607,36
Overføring til fond, forvaltningsorganer og andre statlige regnskaper	17 150 000
Sum tilskudd til andre	8 299 022 487

*Gjelder tilbakebetaling av ubrukte tilskuddsmidler

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2025	01.01.2025
Kundefordringer til pålydende*	20 465 056	10 316 402
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum kundefordringer	20 465 056	10 316 402

* Økningen fra 1/1 skyldes at vi i 2025 har fakturert mer i desember enn det som er vanlig. En stor del av faktureringen gjelder inntekter på klimavoteområdet (7 675 650 kroner), og refusjonsinntekter fra KLD og LMD. Beløpet inkluderer krav om tilbakebetaling av tilskudd (2 853 456 kroner) som er rapportert som negativ gjeld i balansen.

Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddbetaling

	31.12.2025	01.01.2025
Produsentansvar	2 343 000	1 318 630
Biocider	316 806	
Felles adm.tjenester IT	228 197	85 806
Internasjonalt	2 316 754	4 052 783
Biocider årsgebyr	1 294 800	1 268 780
Deklarasjon farlig avfall	6 000 000	
Forurensning	5 841 100	5 570 450
Kjemikaliegebyr	9 000 000	26 265 423
Viderefakturerings av konsulenttenester	313 842	
Produkttilsyn	126 800	
Biodrivstoff	75 000	
Felleskostnader fremleie lokaler	59 816	
Naturrestaurering 2025	2 921 636	
Natursats 2025	6 625 246	
Marin forsøpling 2025	1 315 473	
Vannmiljøtiltak 2025	164 108	
Andre offentlige tilskudd		44 650
Leie lokaler, avregning felleskostnader fremleie 2024	-	167 965
Kostnadsrefusjon felles administrative tjenester i miljøforvaltningen		649 414
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	38 942 579	39 087 970

Note 12 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2025	01.01.2025
Forskuddsbetalt lønn	32 500	0
Reiseforskudd	0	0
Personallån	30 938	0
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte leie*	16 851 303	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	14 856 925	17 024 363
Andre fordringer**	6 585 321	4 688 807
Sum andre kortsiktige fordringer	38 356 986	21 713 170

* Leie av datasystemer, programvarelisenser, inkl. årlige lisenser

** fordringer mot NAV

Note 13 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2025	01.01.2025
Kontantbeholdninger*	16 377	16 377
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	16 377	16 377

* Kontantbeholdningen består av uttak av kontanter, US dollar og KYAT som ikke er brukt. KYAT er ikke mulig å veksle inn og bruke p.t (brukt i Myanmar på avsluttet prosjekt).

Note 14 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2025	01.01.2025
Skyldig lønn	-958	-3 705
Annen påløpt lønnskostnad	41 624 778	46 871 582
Avsetning for lønnsoppgjør*	0	15 477 305
Påløpte kostnader	31 047 216	33 384 362
Avstemningsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	64 900
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	15 228 270	35 411 055
Sum annen kortsiktig gjeld	87 899 306	131 205 499

* På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2024, fikk ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten gjorde derfor et estimat for lønnsavsetningen for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg) pr. 31.12.24. Avsetningen inkluderte også virksomhetens eget bidrag til lønnsforhandlinger utover det som ble fremforhandlet sentralt.

Note 15 Annen langsiktig gjeld

	31.12.2025	01.01.2025
Forskuddsinnbetalte overføringer/tilskudd*	15 819 767	8 145 450
Biocidgebyr**	8 841 160	10 251 715
Bankgarantier***	850 215	850 215
Sum annen langsiktig gjeld	25 511 142	19 247 380

*Mottatt forskuddsinnbetaling fra NMR som gjelder Havprogrammet 2025 utgjør en stor økning. Midlene skal inntektsføres i tråd med påløpte kostnader

** Forskuddsinnbetaling av gebyr for vurdering av aktive biocidstoffer. Vurderingene strekker seg over mange år og gebyret skal dekke arbeid gjort av oss.

Tlf.: 73 58 05 00
post@miljodir.no
www.miljodirektoratet.no
Postboks 5672 Sluppen,
7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim:
Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo:
Grensesvingen 7, 0661 Oslo

**** Konkursbomidler fra Hunsfos fabrikker fra 2014*

